

Universitätsbibliothek Paderborn

Annalium Paderbornensium Pars ...

Complectens Inprimis Fusiozem Episcoporum Paderbornensium, Deinde Succinctiorem Historiam Reliquorum Per Westfaliam Antistitum, Tum Res Gestas Aliorum In Eadem Hac Regione Clarorum Virorum, Postremo Pontificum, Imperatorum, Principum &c. Gesta, maxime ea, quae Westfaliam contingunt

[772 - 1227]

Schaten, Nicolas

Nevhvsii, 1693

Liber IV. [936 - 1009]

urn:nbn:de:hbz:466:1-7760

ANNALIUM
PADERBORNENSIIUM
LIBER IV.

D U D O

VII,

VOLCMARVS

VIII,

RETHARIVS

IX,

EPISCOP. PADERBORN.

Mm 2

Du.

D U D O

VII,

EPISCOPUS PADERBORN.

Annus Christi 936.

Leonis VII Pont. I.

Otonis Regis Germ. I.

Dudonis Ep. Pad. I.

ER hæc fortunata Saxonie tempora, Unwano subrogatus Dudo Septimus Paderbornensis Episcopus; quem licet in xxv annum Auctor vitæ Meinweri, Gobelinus, Crantzius, ceterique Scriptores Episcopatum gessisse memorent; neque tamen hi ipsi, neque Superiorum temporum Scriptores ea nobis de Dudone tradiderunt, quæ nos explicatius ab ijs desideramus. Quare nec origo familiæ, nec vitæ ratio ante Episcopatum, nec consecratio, nec cetera, quæ ab eo specialiter sunt gesta, suppetunt. Unde ea tantum quæ ex publicis synodis, quibus interfuit, aut quæ in diplomatis, Regumque donationibus & factis, per hanc diocesis memorabilia sunt, referemus.

Henrici
Regis
obitus &
laus.
*Widukind
lib. 1.*

Igitur primo anno, quo Episcopatum adiit, videlicet 936, Henricum Regem amisit. Statuerat Rex, debellatis circum gentibus & tributum subactis, Romam proficisci, & Caroli M. exemplo tropæa victoriæ S. Petro offerre; cum paralyti correptus iter intermittere necesse habuit. Post ubi in mortem se urgeri sensit, convocato populo, Otonem filium designavit Regem, &, quia natus maximus optimusque fratrum erat, Francorum imperio præfecit. Testamento deinde facto, & rebus omnibus, quibus animæ consulendum erat, compositis, vi Nonas Julij pie placideque excessit à vita Mimlebiæ in confinijs Saxonie & Thuringie, magno omnium Episcoporum & populi luctu. Corpus Quidleburgum transvectum, conditumque in Basilica monasterij ad aram. Castrum, in quo obiit, Machtildis in cœnobium

cœnobium
egit, mate
eoque ob
taq; Quia
lium Virg
batissa M
non incele
nus in fam
quam alte
& religion
de Ottone
de ipso W
phum, &
imus, se re
nobis Sax
ferim, quo
in factis ar
ter cetera f
ter dotavit
utentes hab
lam religio
tæ autem su
libus occiso
nasterijs su
eligerent,
manere; ve
gum esse vo
Vulga
inter prima
Archiepisc
rem majest
loco Germa
catum, ut p
Moguntinu
verso sacer
obviam ex p
hendens (na
ingressus sub
sus, En, inqu
signatum;
Otonem: v
tollite. Ad q
plausu saluta

cœnobium vertit; ipsa deinde mortuo Rege, piissimam vitam exegit, mater ac nutrix omnium religiosorum hominum & pauperum, eoque ob sanctimoniam vitæ in Divorum numerum relata, sepultaq; Quidleburgi apud Regem in eodem monasterio sanctimonialium Virginum, ab ipsa & Rege condito; cui iam prima quoq; Abbatissa Machtildis filia imposita erat, virgo sanctitatis famâ matre non incelebrior. Adeo Regnum, quod primò tanquam alter Pipinus in familiam suam Henricus Rex intulit, donec Otto filius tanquam alter Carolus M. Imperatorum dignitatem adderet, à pietate & religione habuit fontem divinæ liberalitatis. Nequid hîc repetam de Ottone, de Ludolpho avo, religiosissimis Saxoniae Ducibus: aut de ipso Widekindo M. ac familia ejus, ex qua Henricus Rex per Ludolphum, & Machtildis per Theodoricum patrem, ut supra etiam diximus, se refert. Tot ab illa monumenta pietatis, quot collegia, & cœnobîa Saxonia Westphaliaque in hunc diem possidet. Non hic omiserim, quod de præclarissimo hoc Rege vetus auctor scripsit. Henricus in factis armorum strenuus, religionis amator, opibus largissimus, inter cetera fundavit in Alemannia ultra xx Ecclesias; quas & abundanter dotavit pro Dominabus secularibus, quæ Canonice nominantur, utentes habitu Canonicorum regularium ordinis S. Augustini, nullam religionem professæ: nubunt in Domino, quando volunt; inventæ autem sunt pro sustentatione nobilium pro fidè Christi ab infidelibus occisorum, ne talium filia cogerentur mendicare, sed in illis monasterijs sustentarentur, cum ad statum nobilium pertinerent: vitam eligerent, quam vellent: possent etiam ibidem profiteri & perpetuò manere; vel recedendo maritis jungi; quibus inter cetera Quidleburgum esse voluit, uti avus ejus Gandersheimium principale constituit.

Vulgatâ Henrici Regis morte, Procere utriusque ordinis (quos inter primarij Hildebertus Moguntinus & Ruthbertus Trevirensis Archiepiscopi) cum præfectis militiæ Aquisgrani convenère ad veterem majestatem Imperij, quam à Carolo M. acceperant, augustali loco Germaniæ asserendam; Ottonemque in solio Carolino collocatum, ut pater moriens designarat, Regem eligunt. Quem deinde Moguntinus Archiepiscopus, pontificali habitu indutus, cum universo sacerdotali ordine, Episcoporum, Abbatum ac cleri, progressus obviam ex palatio deducit ad Basilicam, lævâ Ottonis manum prehensens (nam dextrâ lituum tenebat) postquam mediam Basilicam ingressus substitit, ad populum, qui innumerabilis adfluxerat, conversus, En, inquit, adduco vobis à Deo electum, & ab Henrico patre designatum; nunc verò à cunctis Regni principibus creatum Regem Ottonem: vos si probatis, & fidem illi vestram addicitis, manus attollite. Ad quæ illico populus manus sustulit, & Regem incredibili plausu salutavit. Inde Pontifex cum Rege tunicâ strictâ, more Francorum,

Eligitur
Otto in
Regem
Germaniæ,

Et Aquif-
grani in-
ungitur.

corum, induto profedit ad aram principem, super quam insignia regia, gladius cum balthco, chlamys cum armillis, baculus cum scepro ac diademate posita erant. Restabat consecratio atque unctio Regis; ortaque est lis inter Archiepiscopos, à quo illa perageretur: obtendebat Trevirensis antiquitatis jus, quod Ecclesia sua à S. Petro fundata esset: Colonienfis consecrationem sibi vendicabat ex loco, quod intra suam diocesin esset: cessit uterque per insignem modestiam & pacis studium, Hildeberto Moguntino Archiepiscopo, qui jam inde à S. Bonifacii tempore primus Metropolitanorum Germaniæ censebatur. Mox cinctum diademate complexus Regem Hildebertus Moguntinus & Wigefridus Colonienfis Archiepiscopus chrismate unà consecrârunt. Postquam inunctus Rex, ac ceteri ritus, quos explicatè refert Widekindus, peracti, in alto inter duas columnas marmoreas folio collocant, unde ab omnibus videri, & ipse omnes videre poterat. Finito sacrificio, & divinis laudibus persolutis, Rex ad palatium reductus est à proceribus ad epulum regiâ magnificentia instructum; *consedit verò Rex cum Pontificibus*, inquit Widekindus: *Duces verò ministrabant.* Lothariorum Dux Giselbertus, à quo omnia procurata erant: Everhardus mensæ præerat: Herimannus Franco Pincernis: Arnulfus equestri ordini, et eligendis locandisque castris: Sigefridus verò optimus Saxonum, et à Rege secundus, gener quondam Regis, tum verò affinitate conjunctus, eo tempore procurabat Saxoniam, ne qua hostium irruptio interveniret. Ita verò in hac Regis inauguratione reperta monstrataque est imago quædam ac forma Electorum Imperij, quæ deinde longè magnificentius à singulorum munere introducta. nam qui Ottoni Regi accumbenti ministrabant, summa erant in Regno Principum capita: Giselbertus Dux Lotharingiæ & præfectus prætorum: Eberhardus, qui mensæ præerat, dux Franconiæ, & Franciæ Orientalis: Herimannus dux Sueviæ: Arnulphus dux Bojariæ, supremus magister equitum: Sigefridus supremus militiæ præfectus per Saxoniam, omnes unius Regis clientes, in unius Regni Germanici incolumitatem cooptati administri. Nec enim Ducatus, Carolingorum & Ottonum imperio, erant hereditarij, sed eos ex beneficio Regum ac Imperatorum, ut præsides ac legati administrabant. Inde necesse habebant Regibus & Imperatoribus provincias ingredientibus annonam præbere. Peractis omnibus, Rex unumquemque regali munere honoravit, populumque dimisit, non ob aliud magis lætum, quàm quod successorem fortitus, in quo ex virtutum paternarum conspectu omnia fausta speraret.

At quo die aut mense hæc Aquifgrani peracta sint, nemo satis prodidit. Conjungit Dithmarus Edithæ Reginæ coronationem, quam Rex fieri voluit. Eò nunc alij Regni Ottonis exordia ab hoc anno; alij, ut Baronius, à sequenti capiunt, uti & ipsa diplomata variant.

Meibomius
in Notis ad
lib. 2.
Widekind.

variant. Bro-
ne Magder-
hunc prim-
inter Juliu-
actam esse.
regressus C-
Volcmaro
ac Regum c-

In nom-
mentia Rex.
frorum, præ-
runt, ad effe-
spere peragen-
quido credim-
adiens excell-
beia rogavit,
antecessoribus
assenfum præ-
filii nostri Li-
ejusque mart-
rum Regum t-
beant inter se-
po de dominio
Comite, vel e-
faciendam al-
justitiam face-
prefato mona-
ut hæc nostra
pora à fidelibus
vimus, et ann-

Signum

Adaldat No-
Data xv
Indiction
Werla in

Huic alterum
thinensi Abb-

variant. Browerus diploma producit in Octobri hujus anni ab Ottonem Magdenburgi datum; nos diploma hic sistimus, in quo Otto hunc primum quoque regni sui annum numerat; ut satis appareat inter Julium ac Novembrem menses hanc inaugurationem peractam esse. Nam hoc ipso anno post coronationem in Westphalam regressus Otto Rex, Werlæ in regia civitate diploma consignavit Volcmaro novo Corbeie Abbati, quo privilegia priorum Cæsarum ac Regum confirmantur.

Werlæ confirmat privilegia Corbeienfium.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina largiente clementia Rex. Convenit nostræ regali celsitudini, ut petitiones fidelium nostrorum, præcipue, quas pro Ecclesiarum sibi commissarum utilitatibus seegerunt, ad effectum perducamus. Quoniam hoc et ad præsentem vitam prospere peragendam, et ad futuram beatitudinem promerendam profuturum liquido credimus. Unde noverit omnium fidelium nostrorum industria, quia adiens excellentiam culminis nostri Fochmarus venerabilis Abbas novæ Corbeie rogavit, ut eidem monasterio talem concederemus libertatem, qualem ab antecessoribus nostris Francorum Regibus accepisse dinoscitur. Cujus petitioni assensum præbentes interventu Conjugis nostræ Regine Eadicht, simulque filii nostri Liudulfi, in supra dicto monasterio fratribus Deo servantibus, ejusque martyribus Stephano atque Vito, omnes concessionem, quas anteriorum Regum temporibus habuerint, concessimus; Præcipue ut potestatem habeant inter se, cum necessitas venerit, abbatem eligendi: et ut à nullo Episcopo de dominicalibus mansis ejusdem monasterii decimæ exigantur, neque à Comite, vel ex qualibet judiciaria potestate Coloni eorum et Liti ad justitiam faciendam aliquo banno constringantur, sed coram advocatis ejusdem loci justitiam facere cogantur, sicut anteriorum Francorum Regum temporibus præfato monasterio concessum fuisse cunctis fidelibus nostris liquido patet. Et ut hæc nostræ largitionis auctoritas firmiter habeatur, atque per futura tempora à fidelibus nostris verius credatur, manu propria nostra subter eam firmavimus, et annuli nostri impressione signari jussimus.

Signum Domini Ottonis

Serenissimi Regis.

Adalrat Notarius ad vicem Hildiberti Archicappellani recognovi et ffs.

Data XVI Calend. Novemb. anno incarnationis Domini DCCCCXXXVI.

Indictione VIII. anno autem serenissimi Regis Ottonis I. actum apud

Werla in Dei nomine feliciter amen.

Huic alterum accedit diploma hujus anni quo Otto Wigero Werthinensi Abbati privilegia à patre donata confirmat.

Rata item habet privilegia Werthinensium.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente cle-
 mentia Rex. Si servorum Dei petitionibus clementer annuerimus, id nobis
 ad perpetuæ beatitudinis præmia promerenda liquido profuturum esse credi-
 mus. Unde omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus nostris, presentibus etiam
 et futuris, notum esse volumus, quod fidelis noster Wigger abbas monasterii,
 quod vocatur Werthina, insinuatit celsitudini nostræ, qualiter ipsum mona-
 chorum cœnobium sibi commissum à beatæ memoriæ sancto Luidgero Episco-
 po in propria ejus hereditate fuerit constructum, monachisque contraditum, et
 gloriosissimorum Regum Ludovici videlicet filii magni Regis Karoli, et suc-
 cessorum ejus pro eterna ipsorum omnisque gloriosissimi generis eorum me-
 moria, defensione et tuitione hæcenus fuerit conservatum. Quamobrem no-
 stram imploravit clementiam, ut idem monasterium sub nostra tuitione sus-
 cipientes, omnes concessiones ab antecessoribus nostris sibi collatas nostræ au-
 thoritatis præcepto firmaremus. Cujus rationabili et justa petitioni assensum
 præbentes decernimus atque jubemus, inprimis ut idem monasterium cum
 omnibus ad se pertinentibus plenissime immunitatis securitate perfruatur,
 neque publicis exactionibus, vel quibuscunque modis illorum servi, liti vel
 liberi à qualibet judiciaria potestate confringantur. Coram advocato co-
 rum, si quid ad inquirendum vel ad corrigendum sit, inquiretur et cor-
 rigatur. Præfati monasterii homines ab omni vectigalium inquisitione vel
 telonii securi consistant præterea, quod aliis quoque monachorum cœnobiis
 concessum constat, ut ubicunque dominicales mansus habuerint, in quocun-
 que sint Episcopo vel præfectura, seu etiam provincia vel regione siti, in
 omni regno à Deo nobis collato decimas, quas alii Episcopis solvunt, ad por-
 tam monasterii concedimus, et à nemine penitus eas alibi dare cogantur;
 quatenus inde pro nostra ac totius generis nostri perenni mercede superve-
 nientibus peregrinis et hospitibus serviatur. Insuper etiam eidem fratrum
 collegio ad eligendum abbatem inter se potestatem concedimus. Abbas illius
 monasterii ad castra et in hostem ire non cogatur, nisi forte regia liberalita-
 te adjutus copiam quandoque accipiat illud faciendi. Illius etiam regionis
 Episcopus, si synodalem ibidem conventum vel sermonem facere ad popu-
 lum destinarverit, de Episcopo illi serviatur; nisi forte eodem die alia cir-
 cueundo visitare loca voluerit, tunc benedictionem de abbate non pro debito
 servitio, sed pro amore suscipiat. Et quia nihil ad illum locum pertinet,
 nisi tantum hereditas sancti Luidgeri et propinquorum ejus, ideo liceat ab-
 bati illud monasterium cum rebus ad se pertinentibus libere ac plane possidere,
 quatenus eos melius delectet pro nostra et nostrorum fidelium salute ac totius
 imperii nostri statu divinam implorare clementiam. Hæc auctoritatis nostræ
 concessio ut firmiorem in Dei nomine obtineat stabilitatem manu nostra cam
 firmavimus et annuli nostri impressione sigillari præcepimus.

Signum Domini Ottonis

invictissimi Regis

Poppo

Poppo Cance-
 larius
 primi

Multa
 Ecclesia &
 stantium d
 ringemus, c
 sta sunt; in
 liberalitas i
 bellum alte
 ma gens, po
 tas civitates
 Henrico Re
 irruptione
 tem probare
 ab occidenta
 cum exercitu
 Latè ac long
 stantur fasti
 kercka cœn
 kerckanæ Sa
 trucidatæ fi
 Irruptioner
 Ungari, ex p
 niores script
 internecion
 Regem hoc
 læ in civitat
 genfis Arch
 Sub A
 bim tradue
 mul tempor
 castrum isti
 pitularium
 onia christi
 Episcopatur
 si Paderborn

Poppo Cancellarius ad vicem Hilberti recognovi. Data III Calend. Januarii
indictione IX anno incarnationis Domini DCCCXXXVI, anno autem
primi Ottonis Regis I. actum in Falcheim in Dei nomine amen.

Annus Christi 937.

Leonis VII Pont. 2.

Ottonis Regis Germ. 2.

Dudonis Ep. Pad. 2.

Multa ac continua exinde per omnem vitam bella, mira; pro
Ecclesia & Imperio gessit; ob quæ cognomento Magnus, post Con-
stantinum & Carolum, appellatus est Imperator. Ex his nos illa con-
tingemus, quæ in Diocesi hac, aut Westphalia, Dudone Episcopo, ge-
sta sunt; insertis simul diplomatis, quibus tanti principis religio &
liberalitas in sacros Deo homines cognoscetur. Primum Ottoni
bellum altero statim regni anno cum Ungaris fuit. Quippe ferocissi-
ma gens, postquam per Franciam Orientalem & Alemanniam mul-
tas civitates flamma & ferro absumpsit, ultura cladem, quam ab
Henrico Rege acceperat, se in utramque Saxoniam effudit; de qua
irruptione Widekindus: *Antiqui, inquit, hostes Ungari venere virtu-
tem probare novi Regis. Intrantes autem Franciam statuerunt, si possent,
ab occidentali plaga invadere Saxoniam. Rex autem audiens, nihil moratus,
cum exercitu valido occurrit illis fugavitque, et à terminis suis abegit.*
Latè ac longè in Orientalem quoque Saxoniam irrupisse hostes te-
stantur fasti Mindenenses; in quibus memorantur Visbeca & Over-
kercka cœnobيا Virginum vastata. Ac tantus is furor fuit, ut Over-
kerckana Sanctimonialia unà cum clericis, & familiæ omnes con-
trucidatæ sint, cædesque ea centum & viginti hominum scribatur.
Irruptionem in Westphalam, qua Tremoniam usque pervenere
Ungari, ex priscis eorum locorum monumentis confirmant poste-
riores scriptores; perhibentque in agro Tremonienfi Ungaros ad
internecionem deletos esse ab Ottonē Rege. Sanè verò Ottonem
Regem hoc anno in Westphalia versatum esse, testatur diploma Wer-
læ in civitate regia consignatum, quo ad preces Adalgarij Hambur-
gensis Archiepiscopi antiqua Cæsarum privilegia confirmat.

Sub Autumnum in Ostphalam profectus Rex, exercitu ad Al-
bim traducto; ad Sclavos barbarasque gentes refrenandas. Quo si-
mul tempore Magdenburgensem urbem cœpit præmunire. Nam
castrum istuc antiquum fuisse à Caroli M. ævo ac bellis, quod in Ca-
pitularium libris Magadaburg appellatur, relatum est à nobis in Sax-
onia christiana. In hanc deinde urbem transtulit ex Frofa oppido
Episcopatum, cujus prima fundamenta Carolus M. Schiræ in dioce-
si Paderbornensi ad Ambram fluvium posuerat, Otto Rex inde hoc

Nn

anno

Subjugan- anno cum exercitu movit in Bohemiam adversus Boleslaum Regem,
tur Bohe- hominem ethnicæ superstitionis, qui & christianos dirè afflixerat, &
mi. Wenceslaum fratrem, virum christianum ac religiosum, perfidè in-
terfecerat; quòd indignè ferret, cum amicitiam cum Saxonibus
christianis colere. Et jam Wenceslaus Henrico Regi conjunctissimus
erat, cujus auctoritate brachium S. Viti è Corbeia dono acceperat,
in ejusque Martyris honorem Pragæ nobilem ædem exstruxerat.
Oppugnatus primum frustra Boleslaus per Esiconem Ottonis du-
cem; tandem Rex ipse cum exercitu ingressus Bohemiam, victum
Boleslaum subegit.

Annus Christi 938.

Leonis VII Pont. 3.

Ottonis Regis Germ. 3.

Dudonis Ep. Pad. 3.

Widekindo
lib. 2.

Everhar-
Dux Fran-
conia ad
obsequi-
um à re-
bellione
reducitur.

* De hac

xvvo Copia

Otto Frising.

lib. 2. in

Frid. Barb.

Arnoldus

Lubec. lib. 7.

c. 2.

Stela oppi-

dum in di-

ctione Abb.

Essend.

prope Es-

sendiam.

Et Tanc-

marus

Ottonis

Frater.

Belic. in Du-

cam West-

phal. intra

Ruram &

Luppam.

Ab exteris bellis Otto magno Reipublicæ malo ad civilia bel-
la abstractus. Non facile Rex ex annalium memoria producet, qui
plures regni æmulos sit nactus; quos inter non modò duces Ger-
maniae & Galliarum Rex, sed & fratres Tancmarus & Henricus. Eò
illustrior Ottonis & Saxoniae gloria, ijsse per calcata rebellium capi-
pita. Bellum hoc civile præter chronicorum scriptores multis tradi-
derunt Widekindus, Luidprandus, Dithmarus, Otto Frisingensis,
Gobelinus, alijque eorum temporum auctores. Primus qui in Otto-
nem ausus insurgere, Eberhardus fuit Franconiae Dux, Conradi de-
functi Regis frater. Is in Saxoniam irrupit; captâque Elmen ad
Vifurgim urbe, rebellionis initia dedit; quem postquam Otto armis
obruit, centum talentis multavit. Principes militum jussi canes hu-
meris portare ad regiam urbem Magdeburgum. * Quod dedecoris
militaris poenæque genus apud alios quoque Principes non infre-
quens. Otto, ut gliscens rebellionis malum extingueret, Stelæ in villa
regia Westphaliae communem procerum populiq; conventum in-
dicit. At post discessum Regis erupere rebellium consilia cum ar-
mis. Princeps conjurationis Tancmarus frater, quem Henricus pater
susceperat ex Haduige conjugè, velatâ viduâ, quam ob id dimittere
coactus, ducta post Machtilde in matrimonium. Hic ob heredita-
tem sibi præreptam, cum Eberhardo Franconiae Duce conspirat, col-
lectisque copijs Badelicum in Westphalia haud procul Rudena expu-
gnat, fratremque Regis Henricum, qui in præsidio erat, cum ceteris
captivis abducit. Inde majora ausus Eresburgum intra dioecesin no-
stram occupat, ex eoque latè per Westphalias prædas agit. Ut verò
de Henrico fratre, prædâ videlicet opimâ, securus esset, Eberhardo
Franconiae Duci transmittit; simul ut hunc sibi arctius alligaret. Quæ
ubi

ubi Otton
volat, ca
portas ape
ac conscie
bris, & à L
Petro, se ta
primum F
marus tem
tus Tancm
ta consitit
Comitis,
terna jurgi
baldo, Ec
foris enixu
quæ in ter
post superv
ctores ani
fendere eos
Tancmari,
in rebellio
tæ filijs stra
seburgi in T
manifestè E
phalia & di
Leo Pontif
marus prog
dictus, & p
urbe & Ep
rum his per
Ottonis, He
Tancmaro
rit, ignosci
culto secun
quo affecta
sibi Regnum
verò Rege p
sis scribit, in
sus ad Otto
erat; & per
ideo Eberha
arma conve
iu exilium c
multo post
catum Fran

ubi Ottoni comperta, cum exercitu ex Bojaria in Westphalam ad-
volat, castris ad Eresburgum positis. Cives Regis adventu terri-
portas aperiunt, militemq; intromittunt. Tancmarus consilij inops,
ac conscientia facinorum anxius, ad Ecclesiam, quæ loco illo cele-
bris, & à Leone Pontifice, ut Widekindus refert, olim consecrata D.
Petro, se tanquam asylum recepit. Insecuti Regis milites, interq; hos
primum Henrici satellites, Domini injuriam ulturi; & quia Tanc-
marus templum clauferat, vi perfringunt. His angustiis circumven-
tus Tancmarus, armis & torque aurea super aram positis, supplex jux-
ta consistit, ad quem progressus Theodebaldus nothus Cobbonis
Comitis, exprobat illi rebellionem in Regem fratrem, interque al-
terna jurgia vulnus infligit Tancmaro, vicissim Tancmarus Theode-
baldo. Eo in tumultu duorumque lucta miles, cui nomen Maïncia,
foris enixus ad murum, per fenestram aræ obversam vibrat lanceam,
quæ in tergum Tancmari perlata hominem extinxit. Haud multò
post supervenit Rex, & casum fratris ingemuit; nec tamen in au-
ctores animadvertere ausus est, quòd in civili bello periculosum of-
fendere eos, quos fidos habeas. Mox pauca prolocutus in laudem
Tancmari, quibus dolorem suum testabatur, vindictam convertit
in rebellionis auctores: quos inter Theodoricum cum tribus ami-
tæ filijs strangulari jussit. Quantum nunc falluntur illi, qui hæc Mer-
seburgi in Thuringia volunt acta, nominis ignorazione; locus enim
manifestè Eresburgum à Widekindo signatur, castrum vetus in West-
phalia & diocesi Paderbornensi, à Carolo M. expugnatum, in quo
Leo Pontifex primam ædem sacram dedicavit; quòd Belicà Tanc-
marus progressus, non verò in Thuringiam. Idem post Mons-Martis
dictus, & patrio nomine Marsburg, diversus à Mersburg Thuringiæ
urbe & Episcopali sede, quæ tanquam Eresburgi in castro fuit. Cete-
rum his percussus Everhardus Dux Franconiæ, hostisque acerrimus
Ottonis, Henrico Regis fratri, quem captivum, ut diximus, tenebat à
Tancmaro missum, supplex advolvitur, sibiq; quæ in eum commise-
rit, ignosci petit; atque ita simul juvenis animum occupat, ut oc-
culto secum foedere adversus Ottonem Regem devinciat, sat gnarus,
quo affectati Regni morbo laboraret Henricus; quòd dicere solitus,
sibi Regnum præ Ottone fratre deberi, quòd Otto patre duce, ipse
verò Rege patre natus esset, eòque & Machtildis, uti Otto Frisingen-
sis scribit, in Henricum filium propensior. Interim Henricus dimis-
sus ad Ottonem redijt, dissimulatis ijs, quæ cum Eberhardo pactus
erat; & perhumaniter ab Ottone exceptus, habitusque est. At non
ideo Eberhardus crimen læsæ majestatis diluerat: in hunc cum Rex
arma converteret, interveniente Friderico Moguntino, poena mortis
in exilium commutata fuit, jussusque est Hildesij se continere: nec
multò post, quæ Regis erat clementia, pristino honori restitutus, Du-
catum Franconiæ recepit.

Nn 2

Per restituitur

Pœnas re-
bellionis
dat Tanc-
marus,
Eresburgi
in templo
occisus.

Everhar-
dus denuo
cum Hen-
rico Otto-
nis fratre
conspirat.

Idem ca-
ptus in
exilium
mittitur;
sed brevi
post Fran-
coniæ suæ
restituatur

Felix Ottoniani exercitus cum Hungaris confectus.

Per hæc intestina bella provocati Hungari infestis agminibus & citatis itineribus in Saxoniam ausi provenire, flamma ferroque barbarum in modum grassando; jamque Schidereburgum, quod Bodæ diocesis Halberstadiensis adjacet, pervenerant; cum qua Oppidi expugnatione dum hærent, advolat Ottonis Regis exercitus, tantæque strage cædit Barbaros, ex quâ intra triginta posthac annos non fuere ausi pedem inferre in Saxoniam.

Annus Christi 939.

Leonis VII Pont. 4.
Ottonis Reg. Germ. 4.
Dudonis Ep. Pad. 4.

Rebelles cum Eberhardo Henricus Regis frater, & Giselbertus Dux Lotharingæ. Auctores citati.

Sequitur nunc annus 939 bellis civilibus turbulentissimus, quibus in caput Regis conspiratum. Auctor rebellionis Eberhardus Dux Henricum Regis fratrem, & Giselbertum Ducem Lotharingæ in Ottonem concitat; ac dum Henrico regnum parare simulant, singuli pro se affectant. Tam infida in scelere societas. Interim larva indutus Henricus, copias & suas & sociorum colligit. Institutum deinde celebre convivium, in quo magna pars nobilitatis attracta in societatem belli; ipse deinde Henricus firmatis per Thuringiam opportunis locis, cum fidis in Lotharingiam digreditur; in qua, Giselberto concitore, rebelles undique copias contrahunt. Quibus compertis, haud segnior Otto Rex exercitum per Westphaliam cogit, quocum ad Rhenum properat. Ausa in hoc transitu Trevirorum urbs imperialis Regi suo portas claudere, confisa præsidio Hageri præfecti. At præfidiarii veriti Regis præsentiam, Urbem ultro dedunt. Rectâ inde Rex ad Rhenum movit, nescius adversam Rheni ripam rebellium copijs plenam esse; qua ignoratione decepti Ottoniani, pars ad Birtam, in oppositâ ripâ vicinum flumen transit. Otto conspiciatus eminus trans Rhenum tam instructas acies procedere ad prælium, nec suis se subsidio adesse posse navium inopiâ, quibus ceteras copias transmitteret, inops humani consilij lanceam sacram clavis sacris salutarem defigit in terram, ad quam cum exercitu supplex provolutus Deum cum lacrymis, & sublati in coelum manibus precatur, ne militem suum rebellium armis obteri sinat. Inter hæc pugnabant Ottoniani, pauci cum ingenti hostium multitudine, & precante Rege victores, rebellium copias fundunt fugantque. Henricus brachio saucius cum novem suorum profugus in Thuringiam avolat, & Merseburgo se includit; quem Otto infecutus, duorum mensium obsidione capit, & in gratiam recipit. At ferox juvenis immemor beneficij & clementiæ, in Lotharingam profugit, rursusque cum Giselberto copias instaurat. Infecutus è vestigio Rex Lotharingam vastat, ac totam subigit, præter castrum capræ montis, in quod Giselbertus se

Birtha Widekind, Bierza Ludprandus, quod alii Burticam Wesalia oppositam, alii rellius Birtam pagum haud procul Santis statuunt.

Cæduntur ab Ottonianis oratione potius Regis, quam armis.

receperat.

recepit. lia Regem inhiabat R

Hinc

Rex Gallia

lis læta: O

postquam

rum Rex a

Otto con

Eberhardi

contrahitu

bellione co

lant, magn

pidatio co

Archiepisc

à Regis fid

cum parte

magnam p

duces adhu

ferorum he

unt) cum 2

petu obvic

confoditur

ingerunt, n

tur. Tradit

præcipitem

casu duo ill

bus in huno

Otto

Germaniar

ercitu Loth

ex integro i

toratenfis l

Fuldam, a

haud multo

ulturus, cur

penetravit.

receperat. His simul angustiis pressus Henricus ad Ludovicum Gallia Regem profugit, ac spe Lotharingia occupanda, cui jam dudum inhiabat Rex, totam Galliam ad arma concitat.

Annus Christi 940.

Stephani IX. Pont. 1.

Otonis Reg. Germ. 5.

Dudonis Ep. Pad. 5.

Hinc proximo anno tota Gallia armata in Otonem confurgit. Otto Galliarum in Alsaciam prorumpit. Omnia primo impetu Gallis lata: Otoniani aut sedibus ejeti, aut fugati trans Rhenum. At postquam Otto Rex cum selectis copijs à Saxonia occurrit, Galliarum Rex ad famam adventus se in Galliam retraxit. Liberatâ Alsaciâ Otto consultum habuit Brisacum aliasque urbes expugnare, quæ Eberhardi Ducis præsidij tenebantur. Eo dum omne militiæ robur contrahitur, Eberhardus & Gisbertus novâ per Lotharingiam rebellionem concitatâ, coactisque ingentibus copijs, in Saxoniam involant, magnoque dominatu obvia quæque rapiunt. Ad quæ tanta trepidatio consecuta in castris Otonis ad Brisacum, ut cum Friderico Archiepiscopo Moguntino, & Ruthardo Argentoratensi Episcopo à Regis fide deficerent. At Rex interritus Hermannum ducem Sueviæ cum parte exercitus mittit in Saxoniam; qui indice sacerdote didicit magnam partem hostium transisse cum præda Rhenum, ipsos vero duces adhuc in Rheni ripa confidere, & securos ludere in spoliis miserorum hominum. Igitur Hermannus dux (quod alij Cûnoni tribuunt) cum 2000 incurrit in castra epulantium ducum, primoque impetu obvios quosque sternit. Eberhardus Dux multis vulneribus confoditur: Gisbertus in navem proflit; in qua dum quique se ingerunt, navis onere prægravis cum Duce in medio Rheno mergitur. Tradit Flodoardus Gisbertum consensu equo in Rhenum se præcipitem egisse, spe forte evolandî, quæ miserum destituit. Ita uno casu duo illa turbulenta capita sublata, quibus Henricus superstes, rebus in hunc modum desperatis, profugit in Galliam.

Otto hac cœlestis rursus beneficii victoria lætus, publicas per Germaniam Deo gratias agi voluit; expugnatoq; Briscaco cum exercitu Lotharingiam ingressus, totum illud vetus Austrasiæ Regnum ex integro in potestatem accepit. Proscripti Moguntinus & Argentoratensis Episcopi ob conspirationem cum Gisberto, alterque Fuldam, alter Corbeiam in monasterium relegatus; quanquam haud multo post honoribus redditi. Inde Ludovicum Gallia Regem ulturus, cum exercitu Galliam ingressus ad Sequanam usque flumen penetravit. Jam tota tremebat Gallia, cum intervenientibus legatis per

Otto Gal-
los ex Al-
sacia pro-
fligat.

Auctores
citati.

Duo re-
bellium
capita E-
berhardus
& Gis-
bertus su-
bito op-
pressi in-
tereunt.

Proscripti
ab Ottone
præsules
Mogunti-
nus & Ar-
gentora-
tensis; ac
brevis post
sedibus
suis resti-
tuti.

Gallia ad pacem receptus, & Lotharingæ etiam præfecturâ donatus: tum & Gerberga Ottonis soror, vidua Gisilberti, Ludovico Galliarum Regi in gratiam denupta.

Hoc præterea anno, quantumvis intestinis armis turbaretur Westphalia, conditum tamen in comitatu Ravensburgensi & diocesi Paderbornensi Sanctimonialium Virginum monasterium Schildefense Monasterium conditur. Bilfeldiense Decano, rerumque suarum perito relatum est; quamvis, quis fundator monasterij, nondum explorare licuerit. Id monasterium postea à S. Henrico datum esse Meinwerco Episcopo tempore referemus; modò cum catholicis quibusdam Lutheranæ virgines soluta veteri disciplina incolunt.

Schilde-
fense Mo-
nasterium
conditur.
Gobelinus
Persat. 6.
c. 4.
Cleinfor-
gius
ad annum
942.

Annus Christi 941.

Stephani IX Pont. 2.
Ottonis Reg. Germ. 6.
Dudonis Ep. Pad. 6.

Widekind.
lib. 2. An.

Jam Westphalia, extinctis duobus rebellium ducibus, Eberhardo & Gisilberto, quieta credebatur; cum Henricus Regis frater in ipsis Saxonie viscibus novum belli incendium suscitaret. Lotharingæ quidem ille ab Ottone impositus erat; verum cum impotenti- us ageret in præfectura, ab ipsis Lotharingis haud multò post extur- batur. Igitur ad novas turbas conversus sollicitat exercitum, quem Otto Rex ad fines Saxonie opposuerat Sclavorum genti continendæ, præfecto Gerone Comite. Hunc quia intellexit ob stipendia tardius persoluta ipsi Regi offensum, eoque primum ad seditionem, Henricus clanculum sibi reconciliare cœpit. Attracti in conspirationem multi Comites, Bucco, Hermannus, Reinwardus, Wirinus, duo Eri- ci, quorum alter Werlensis Comes, Lotharius avus paternus Dithma- ri Episcopi Mersburgensis, alijque procerum; hos inter convenerat interimere Ottonem pascha Quidleburgi celebraturum, & Henrico diadema Regni imponere. At postquam conspiratio per fidos Co- mites detecta fuit, sumptum de singulis supplicium, ac capite omnes præter Lotharium plexi sunt. Ericus Comes Werlensis, ubi armatos in se venire didicit, à quibus caperetur, pugnando se objecit, dum lancea perfossus caderet. Henricus Regis frater conspirationis totius fax Ingelhemium in arctam custodiam abripitur; qui altero demum anno, dum Rex Francofurti Natalitia Christi ageret, elapsus è carcere, atraque veste indutus supplex Regi ad Ecclesiam procedenti advol- vitur, & veniam à Regis clementia impetravit. Inde quietus tandem, & à Rege etiam Ducatu Bojariæ donatus; quem Henrici Imperato-

Conspi-
rantesite-
rum cum
Henrico
capti ca-
pireque
plexi.

Henricus
è carcere
elapsus
veniam
petit &
impetrat.

ris avum adeo exinde Germania fidum habuit, ut arma sua conjungeret Regi adversus Ungaros communesque hostes Regni.

Has inter bellorum turbas Dudo Episcopus Paderbornensis Regem adiit, rogatque ut Herisiensi Sanctimonialium Virginum Collegio omnia privilegia regia auctoritate comprobare velit, quæ raro simul Episcopi elogio tabulis inserto, impetrat; eo enim in diplomate vocat Dudonem præclarum et venerabilem suum Episcopum, cui pro æterna remuneratione id se debere profitetur, fatisque ostendit spectatæ virtutis fuisse præfulem, ac de se optimè meritum; ut non immerito cum majoribus queri liceat de tam præstantibus Episcopis nihil fere præter nudum nomen in fastis nobis relatum esse; ejus rei gratia ipsas Regis tabulas tanquam testes nobiscum loquentes recitare conveniens erit.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto divina favente gratia Rex. Noverint omnes fideles nostri, tam præsentis quam etiam futuri, quod nos pro Dei amore, nostræque animæ remedio, regni nostri statu, liberalitatis nostræ munere locum Elerisi nuncupatum in Episcopi præclari Paderbrumensis Antistitis, nomine Dudonis, constructum revelavimus, munde burdum nostrum et immunitatem defensionemque et tuitionem nostram ei impendentes, juxta omnia, quæ eidem monasterio congregationique ibidem Deo famulanti pius genitor noster ceterique antecessores contulere. Itaque pro æterna remuneratione venerabilis Episcopi nostri, videlicet prælibati Dudonis, flagrationibus obtemperantes, votisque aspirantes decrevimus ante dictæ Sanctimonialibus Ecclesiæ præsens præceptum conscribi, in quo sancimus potestate regia easdem Sanctimoniales licentiam habere cum consultu Episcopi sui eligendi abbatis, qualem voluerint. Ceterum præcipimus etiam, ut nullus iudex publicus, vel quislibet ex judiciaria potestate in Ecclesiis, aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones jam dictæ Ecclesiæ, quas nunc infra ditionem regni nostri legibus possidet, ut quæ deinceps in iura ipsius divina pietas voluerit augeri, ad causas judiciario modo audiendas, vel freda exigenda, mansiones vel paratas faciendas, aut fidei jussos tollendos, aut homines ipsius Ecclesiæ contra rationem distringendos, nec ullas redibitiones, vel inusitatas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat, vel ea, quæ supra memorata sunt, penitus exigere præsumat. Hominibus quoque ejusdem monasterii prædictum Munde burdum, et tuitionem nostram constituimus, ut etiam eorum nulla judiciaria potestate examinentur nisi coram advocato, quem ejusdem loci elegerint Sanctimoniales. De omnibus autem prædictæ Ecclesiæ rebus statuimus, ut eæ fungantur protectione nostra, uti antecessorum nostrorum temporibus eorum functa sunt defensione. Et ut hæc nostræ concessionis auctoritas plenorem in Dei nomine obtineat firmitatem, quatenus per succedentium temporum curricula fortius credatur, firmusque observetur, manu propria nostra eam confirmavimus, et annuli nostri impressione corroborari præcepimus.

Signum

Signum Domni Ottonis

invictissimi Regis,

*al. XIV.

Bruno Cancellarius ad vicem Friderici Archiepiscopi recognovi. Data
 IIII Idus Januarii, anno incarnationis Domini DCCCCXXI. in
 dictione * XIII. anno vero regni Ottonis Serenissimi Regis VI. actum
 in castello regio quod vocatur Dalabem in Dei nomine feliciter amen.

Annus Christi 942.

Stephani IX. Pont. 3.

Ottonis Regis 7.

Dudonis Episc. Pad. 7.

Widekindo
 lib. 2.
 Regin.
 cons.
 Siebertus.
 Otto Bur-
 gundiam
 subjugat.

Debellatis obtritisque civilium bellorum hostibus, non mo-
 do Lotharingiam adjecit Germania, sed & Burgundiam ingressus
 Regem cum Regno, ut Widekindus est auctor, in suam potestatem
 redegit. Ita vero amplificato Regno pacatoque, omne studium
 convertit sapientissimus Rex in Rempublicam ordinandam; nec alia
 cura erat, quam ut pacem bonis legibus Germania haberet floren-
 tissimam. Quam in rem, instituto optimorum Caesarum & Regum,
 Bonnæ Episcoporum synodum indixit, ad quam xxii Episcopi con-
 venerunt, quos inter Dudonem Episcopum adfuisse verisimile ha-
 beas. Verum ut synodum hanc præclaram, auctor, qui Reginonis
 chronicon supplevit & Lambertus Schafnaburgensis verbo retulere
 ita cetera desideramus. Præclaram fatentur synodum fuisse, nec
 tamen ullius præsentis Episcopi nomen, nec res in ea gestas commu-
 nicare placuit, scriptoribus illis per compendia, posterorum tene-
 bras sectantibus.

Insigne
 prædium
 donat
 Corbei-
 ensibus.

Hoc interim anno Rex ad preces Brunonis Germani fratris Di-
 aconi, quem postea Colonia Archiepiscopum fortita, insigni largi-
 tate Corbeiensis ad Visurgim monachos locupletavit; tabulas Jmi-
 leibæ datas hic exhibeo, quibus Bruno ipse Cancellarius loco Fride-
 rici Moguntini Archiepiscopi subscripsit.

In nomine sanctæ et individua Trinitatis, Otto divina favente cle-
 mentia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum tam præsentium quam et
 futurorum industria, qualiter nos pro amore Dei precatui fratris nostri Bru-
 nonis Diaconi obtemperantes, pro salute nostra in elemosina ejusdem ger-
 mani fratris nostri, usibus fratrum Corbeiensis monasterii, in honore sanctis-
 simorum Christi Martyrum Stephani atque Viti constructi, proprietatis
 nostræ centum XX jugera cum XLIII curtibus locis in pago Hesse nomina-
 to, in villa Rotmereshusum dicta, in Osterbeun marca, in comitatu Allonis,
 hoc liberalitatis nostræ præcepto jure perenni in proprium donavimus, cum
 omnibus, quæ infra eandem proprietatem continentur, utilitatibus, mobili-
 bus

bus et immo-
 mosina ante
 inviolabilis
 annuli nostri

Signu

Brun. Canc
 ta X
 DCC
 smi R

A

Totu
 versatus cu
 phalia, ubi
 onum con
 rius Tungr
 simulati, ab
 profectus a
 dovicum C
 posuit. Na
 vicus Eresb
 potentissim
 tus, tradue
 tema stirpe
 tibus ducit
 ferunt, quo

Altero
 mannum S
 tempus bel
 cum fratre
 bis hic annu
 rici fratris p
 jus moneta

bus et immobilibus. Et ut hac nostra regalis munificentia concessio in Ele-
mosina antedicti Germani fratris nostri in prelibato loco Deo servientibus
inviolabilis perpetualiter perduret, manu nostra subtus illud firmavimus et
annuli nostri impressione corroborari jussimus.

Signum Domni Ottonis

Serenissimi Regis.

Brun. Cancellarius ad vicem Friderici archicappellani recognovi et ffs. Da-
ta X Calend. Julii anno incarnationis Domini nostri Jesu Christi
DCCCCXLII. Indictione * XIII. anno Domni Ottonis Serenif- * al. XV.
simi Regis * VI. actum in Jmleiba in Dei nomine amen. * al. VII.

Annus Christi 943. & 44.

Marini II Pont. 1. 2.
Ottonis Reg. Germ. 8. 9.
Dudonis Ep. Pad. 8. 9.

Totus exinde Rex in disponenda Germania, modò Aquisgrani *Regine.*
versatus cum Brunone fratre, modò Diusburgi ad Ruræ ostia in West- *chron.*
phalia, ubi celebrem procerum Lotharingorum, Francorum & Sax-
onum conventum habuit; in quo Ruitbertus Trevirensis & Richa- *Flodoardus*
rius Tungrensis Episcopi à Conrado Lotharingiæ Duce perfidiæ in- *in chron.*
simulati, absolutiq; cum se purgassent: modò rursus Aquisgranum
profectus ad eorundem procerum comitia, dissidentem inter se Lu-
dovicum Galliæ Regem, & Hugonem Principem affines suos com-
posuit. Nam uterque Regis sororem in matrimonio habuit, Ludo-
vicus Eresbergam, Hugo cognomento M. comes ac Princeps Galliæ *Dissiden-*
potentissimus Haduigam, ex qua Hugo Capetus Rex Galliarum na- *tes inter se*
tus; traducto in nepotes Regno; ita non modò Galliarum Reges pa- *Ludovi-*
terna stirpe, quæ ab Odone & Ruberto filio Saxonici generis comi- *cum Re-*
tibus ducitur, sed materno etiam genere ad Saxones originem re- *gem Gal-*
ferunt, quod omnes nobiscum Galliarum scriptores agnoscunt. *liæ, & Hu-*
gonem
Princi-
pem Ot-
to com-
ponit.

Annus Christi 945.

Marini II Pont. 3.
Ottonis Reg. Germ. 10.
Dudonis Ep. Pad. 10.

Altero ab hinc anno Rex in Saxoniam regressus Cassellis Her- *Regin.*
mannum Sueviæ, & Conradum Lotharingiæ Duces, viros per id *chron.*
tempus bellica fortitudine clarissimos, sibi reconciliavit, & Henri- *Sigebertus.*
cum fratrem, mortuo Bertholdo, Bojariæ Ducem imposuit. At no- *Jus mo-*
bis hic annus memorabilis ex diplomate Ottonis, quo ad ipsius Hen- *netæ & te-*
rici fratris preces Bovoni Corbeiensium Abbati Meppia in Oppido *lonij da-*
jus moneta & telonij donat. *tur Cor-*
beienfi-
bus.

Oo

Jn

In nomine sancte et individue Trinitatis, Otto divina favente cle-
mentia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum tam presentium quam et
futurorum industria, qualiter Nos per interventum dilecti fratris nostri Hein-
rici et venerabilis abbatis Bovonis ad monasterium SS. Martyrum Stephani,
atque Viti monetam atq[ue] thelonium in loco, meppianominato, sito inter aquas
Emisa et Hasa dictas, in pago Agratingum, in comitatu Duringi Comit-
is, jure perenni in proprium donavimus. Jussimus quoque hoc preceptum
inde conscribi, manu nostra subius firmatum, et annuli nostri impressione
roboratum.

Signum Domni Ottonis

Serenissimi Regis.

* al. III.

Data IIII Calend. Januarii, anno incarnationis Domini DCCCCXLV.
indictione * II. anno Domni Ottonis piissimi Regis decimo, actum
in Dalahem in Dei nomine feliciter amen.

Annus Christi 946.

Agapeti II Pont. i.

Ottonis Reg. Germ. II.

Dudonis Ep. Pad. II.

Chron.
Mindenfe.

Vix dum annus se evoluerat, cum hanc ipsam donationem, ro-
gatu Brunonis Germani fratris, Bovoni Abbati nova beneficentia ac-
cumulat, verlatusque tum in Saxonia Otto Rex Frose, quod oppi-
dum est Notthuringie ac celebre, ex quo Otto Rex Vallerlaam Schi-
rensem Episcopatum transtulit. In eo hoc diploma consignatum est.

In nomine sancte et individue Trinitatis, Otto divina auxiliante cle-
mentia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum sagacitas, tam presenti-
um quam et futurorum, qualiter nos per interventum dilecti germani nostri
Brunonis, et venerabilis abbatis Bovonis, ad monasterium SS. Martyrum
Stephani atque Viti, quod Corbeia nominatur, bannum super duas Villas
Meppium nominatas, sitas juxta fluvium Emisa et Hasa, in pago Agrotin-
gon, in Comitatu Thuringi Comit-
is, cum moneta et theloneo jure perenni in
proprium concessimus: jussimus quoque inde hoc presens preceptum conscri-
bi, per quod volumus, firmiterque jubemus, ut nullus iudex publicus in locis
antedictis ullam insuper exerceat potestatem judicariam, nisi presati legiti-
mus advocatus abbatis; mercatum vero constituat publicum in illis ubicun-
que abbati placuerit locis, pacemque firmissimam teneant aggredientes et re-
gredientes et ibi manentes; eodem modo, sicuti ab antecessoribus nostris Re-
gibus jam pridem aliis publicis mercatorum locis concessum erat. Et ut hac
auctoritas nostra firma et stabilis permaneat, manu nostra firmavimus et an-
nulo nostro insigniri jussimus.

Signum

Signum Domini Ottonis invictissimi Regis.

Brum. Cancellarius ad vicem Fridurici Archicappellani recognovi et ffs.

Data III Calend. Junii, anno Dominice Incarnationis DCCCCXLVI,
indictione * III regnante pio Rege Ottone anno * X actum Frose in * al. IV.
Dei nomine feliciter amen. * al. XI.

Sub initium Maji Otto Rex Werlis in Westphalia commoratus, egregio liberalitatis diplomate Gandersheimensibus benefecit, in eo, quia Ludolphi Conditoris & majorum pietas recensetur, hic adjungere visum.

Liberalitas Ottonis in Monasterium Gandersheimense.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis Amen. Otto divina favente clementia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum industria, qualiter nos remunerationis æternæ gratia monasterium Gandersheim nuncupatum in honore S. Mariæ et omnium Sanctorum à nostris constructum progenitoribus, nostri immunitate patrocini donamus, sanctimonialibus ejusdem Cœnobii electionis arbitrium concedentes, omniaq; à Prædecessoribus nostris Regibus illuc collocata, Ludovico scilicet, prædia in Dengstede et Erike et Blisterstede cum familiis cæterisque omnibus appendiciis in pago Suttthuringia, in Comitatu, cui tunc Otto præfuit: et ab Arnolfo proprietates in villa Crucht et Calcheim nominatis illo traditas: et à proavo nostro Ludolpho, qui prælibatum construxerat monasterium, quidquid in confinio villarum infra nominandarum, id est, Gandesheim, Rundina, Doguste, Lankendorpe, proprietatis habuit, datum, et ab ejus conjugē Oda villam in Wanslewa cum omnibus jure illuc pertinentibus: est ab avo nostro Ottone villa in Hollenstede cum omnibus appendiciis suis tradita, hoc regalitatis nostre curtis etiam in Hezehusen et Felberge cum omnibus eò pertinentibus, quas Dominus ac genitor noster Henricus Rex præfatus dedit monasterio cum prædio illuc à Domina ac matre nostra Machtilda Regina in Frisa collato, præcepto confirmamus. Tradimus insuper earundem victui Sanctimonialium, quidquid proprietatis hæcenus habuimus in villa Mundelingen, in pago Hartheri, in Comitatu Erenfridi. Jubemus quoque ut nullus Comes, vel alius quilibet exactor, judiciariam potestatem, velfreda exigenda seu mansiones, seu paratas faciendas, in omnibus monasterii locis, nisi ex consensu Abbatisse monasterii ejusdem, habere præsumat. Et homines illius Abbatisse, seu liberi, seu servi, nulla judiciaria coërceantur potestate, sed in presentia ejusdem Abbatisse Advocati eorum rectitudinem acquirant, et ceterorum perficiant. Et ut hæc auctoritas nostra firma permaneat, et per futura tempora à fidelibus nostris melius observetur, manu propria subtus eam confirmavimus, et annuli nostri impressione sigillari jussimus. Datum 4 Nonas Maji, anno Dominice incarnationis DCCCCXLVI. Indictione * II. anno Domini Ottonis pissimi Regis XI. Werlabon in divinitatis nomine.

* al. IV.

Signum

O o 2

Exin

Otto ad-
fistit Lu-
dovico
Regi Gal-
liæ contra
Hugo-
nem co-
mitem.
*Widekindo
lib. 2.
Regino
Siebertus
Flodoardus
Crantz. lib.
3. Sax.*

*Flodoardus
in chron.*

Initia
monaste-
rij Virgi-
num Ge-
sken-
um.

Exin Otto totus fuit in apparatu belli gallici; quâ in expeditio-
ne Bovonem Abbatem Corbeiensem unâ cum Friderico Mogunti-
no & Rotberto Trevirensi Episcopis sibi adesse voluit, virum sapien-
tem, & claritudine nominis eminentem, uti Widekindus cum cele-
brat. Jam à multis annis inter se decertârunt Hugo Comes & Ludo-
vicus Rex de principatu Galliæ; fractusque tandem æmuli potentia
Ludovicus, ad extrema venerat; cûm per Gerbergam conjugem Ot-
tonis implorat opem. Otto, etsi uterque ex sorore affinis esset, causam
Ludovici ex æquo probavit, venitque in auxilium cum exercitu tri-
ginta duarum legionum. Quæ postquam Hugo cognovit, præmissis
legatis, superbe Ottoni denunciari iussit, una se portione septem Sax-
onica tela absorbere posse; ad quæ Otto sibi tantam esse multitudi-
nem pileorum sceninorum; quantam nec ipse, nec Pater ejus con-
spexisset unquam; tantum moneret milites suos, caveant eos, qui
scenum in cornu gestarent. Omnes quippe Ottoniani, præter Abba-
tem Corbeiensem, pileos ex stramine contextos gerebant, qui teg-
men illud pro galeis satis esse rati adversus Gallos. Otto inde lustrato
ad Cameracum exercitu, Galliam ingressus Remos petit: mox in
Hugonis terras effusus, Parisios usque vastat, urbemque obsidet; red-
ditaque interim Ludovico urbe Remensi, Lauduno, alijsque castellis,
hostiliter Rotomagum progressus Regni proceres Regi suo subegit.
Ita victor in Saxoniam redijt, quemadmodum id scriptores nostri
referunt.

Referunt ad hunc annum initia Geskenensis monasterij Sancti-
monialium Virginum. Olim locus ille intra dioccesin Paderbornen-
sem, qui post commutatione Coloniensi cessit. Conditor Hoholtus
in Westphalia Comes, cujus deinde comitatus dono Henrici Impe-
ratoris Meinwerco Episcopo nostro datus.

Annus Christi 947 & 48.

Agap. II Pont. 2. 3.

Ottonis Reg. Germ. 12. & 13.

Dudonis Ep. Pad. 12. & 13.

*Flodoardus
in chron.*

Otto per hæc, cum pacatissimam teneret Germaniam, frequens
in conventibus publicis celebrandis; quorum alterum Francofurti
procerum habuit, in eoque Ludovicum Galliarum Regem, cogno-
mento Transmarinum, magnificè excepit; alterum Episcoporum
Virduni, cui ex Episcopis transrhenanis interfuit Hildebaldus Mimi-
garnefordensis Episcopus. At longè illustrior Episcoporum synodus
anno consequenti Ingelheimij convocata, qui Christi fuit 948, ex ea-
que inter Saxoniarum Episcopos præsentem hic sistimus Dudonem Epi-
scopum nostrum.

De

De hac præterea, quæ patres proloquuntur, ita, qui præfens quoque interfuit, Flodoardus; congregata est synodus hæc ex præcepto Agapiti Papæ in Engulenheim palatio regali in Ecclesia B. Remigii honorificata, septimo Idus Junii, causâ videlicet maximarum dissensionum, quæ agitabantur inter Regem Ludovicum et Hugonem Principem: inter Artaldum quoque Remensem Episcopum et Hugonem illicite substitutum eidem urbi præfulem. Quæ dissensiones omne perturbaverant regnum Francorum. Præfedit Marinus Apostolicæ sedis Legatus, & Polimertiensis Ecclesiæ Episcopus. Nihil quoque illa synodo celebrius à multis annis in Germania; ad quam præter Episcopos quinque Archiepiscopi convenerint confederintque, Robertus Trevirensis, Artaldus Remensis, Fridericus Moguntiacensis, Wicfridus Colonienfis, Adaldagus Hamburgensis, Archiepiscopi, quos descripto ordine Flodoardus collocat; in ipsis verò concilij actis primo loco Colonienfis, post illum Moguntinus, Trevirensis, Remensis & Hamburgensis ponitur; post illos Episcopi confedere, hoc ordine in actis consignato: Richavo Vangionensis Ecclesiæ Episcopus, Geroldus Juvavenfis Ecclesiæ Episcopus, Udalricus Augustensis, Bernardus Halberstadiensis, Theodardus Hildinshemensis, Dudo Padebrunensis, Conradus Constantiensis, Starcandus Eistertensis, Reginbaldus Nemetensis, Poppo Wirceburgensis, Adalbero Metensis, Gostinus Tullensis, Berengerus Viridunensis, Baldericus Traiectensis, Wichardus Basileensis, Dodo Osnabrugensis, Eborisus Mimidonensis, Hildebaldus Minigardevurdensis, Farabertus Tungrensis, Fulbertus Cameracensis, Rudolphus Lugdunensis, Michaël Ratisbonensis, Adalbero Laureacensis, Liopdagus Ripuensis, Oredus Suevicensis, Reginbrandus Arufwenfis Episcopi, cum coetu Abbatum, Canonicorum, & Monachorum; quos alio ordine recensuit Flodoardus. Residentibus his Episcopis, inquit idem auctor, in Ecclesia prædicti loci, post præmissas preces secundum ordinem celebrandi concilii, et post lectiones sacræ auctoritatis, ingressi gloriosi Reges Otto, et Ludovicus simul confederunt. At postquam Marinus Apostolicæ sedis legatus peroravit, surrexit Ludovicus Rex, multa questus adversus Hugonem de injuriis, quibus ab eo tractatus, ac regia prope auctoritate exutus sit. Quare primum Patrum decretum fuit Hugonem anathemate feriendum, nisi Episcoporum concilio se sisteret ad satisfactionem. Tantum videlicet ipsi Reges Episcoporum auctoritati & iudicio detulerunt, ut ab ijs tanquam supremis Dei arbitris suam causam dijudicari vellent; quod & sæpius dissidentes Francorum Reges fecisse constat ex Nithardo alijsque scriptoribus. Post illa Artaldi & Hugonis dissidentium Episcoporum causa cognita, & Hugo, quod nulla auctoritate Canonum Remensem sedem invalisset, ac bis citatus superioribus synodis se non stitisset, anathemate damnatur. Quo in concilio cum Artaldus protulisset

Celebre concilium habitum Ingelheimij.

Aanal. Hirsang. Trübemij, qui hæc refert ad an. 950.

expeditio. Mogunti. um sapien. s cum cele. s & Ludo. li potentia jugem Or. ct, causam exercitu tri. præmissis ptem Sax. multitudi. ejus con. t eos, qui ter Abba. t, qui teg. de lustrato t: mox in fidet; red. ne castellis, o subegit, ores nostri

rii Sancti. erbornen. Hoholtus rici Impe.

8.

, frequens ancofurti a, cognos coporum us Mimi. n synodus 48, ex ca. nem Epi.

De

lisset Romani Pontificis literas, voluere Reges, Otto cum primis, in theotiscam linguam sibi verti explanarique. Nam, ut de eo Widekindus, post mortem Edithe Regina, quam hoc anno amisit, cum antea nesciuit literas, in tantum didicit, ut pleniter libros legere, et intelligere noverit. Præterea Romana lingua Sclavonicaque loqui sciebat. Sunt & alia salubriter decreta ad vitia quædam refecanda, & christianos mores for- mandos, quæ actis hujus concilij continentur. Soluta Episcoporum conventu, Otto Rex Marimum Apostolicæ sedis legatum secum in Saxoniam deduxit, ubi Fuldensis cœnobij Ecclesiam Ottone præ- sente Calend. Novembris dedicavit.

*Flodoardus
Breviarum
lib. 4. c. 2.
Antiq.
Fuld.*

*Illustris
victoria
ab Ottone
relata de
Danis.
Widekindo
lib. 2.*

*Adamus
Brem. lib. 2.
c. 1.*

*Crantz. l. 3.
Sax. c. 25.
Albertus
Stadenfis.
Baronius.*

Ab his pacis studijs, Otto multò illustrior bello victoriæque Da- nica. Ausa omnis gens illa per id tempus, rupto fœdere, quod cum Henrico Patre erat pactum, rebellare; ac postquam superiori anno Sleswicum Christianorum Saxonumq; coloniam everterat; ipsum etiam Marchionem ab Ottone Rege impositum trucidavit; quo fu- rore omnes prope christiani ejecti miserabilem sortem deploravere apud Adaldagum Archiepiscopum Bremensem suum; is verò cum frequens in aula Ottonis versaretur Regi percarus, hortator accessit; ulciscendæ injuriæ. Et Rex postquam barbarum gentis facinus audijt, ex universa Saxonia exercitum contrahit, quo Daniam ingressus Sleswicum, ubi pater Saxoniarum terminos descripserat, pervenit. Inde in intimas Danorum regiones ad mare effusus, omnia ferro flamma- que vastavit. Regredienti Ottoni occurrit Haraldus eo nomine sex- tus Danorum Rex ad Sleswicum cum exercitu navibus exposito, col- latisq; signis Dani ingenti strage caduntur, ceteris, qui superstites, ad naves profugientibus.

*Conver-
sio Da-
norum
ad fidem
per infi-
gne mira-
culum à
Poppone
editum.*

Hac victoria subacti Dani certis conditionibus pacem & re- gnum recipere necesse habuere, quas inter prima libertas christianæ religionis. Non multò post Haraldus Rex cum conjuge & filio ad baptismum accessit; filium Otto Rex è fonte suscepit. Auctor est Dithmarus Regem grandi miraculo confirmatum in fide: nam cum Dani pertinaciter pro Diis suis contenderent, Poppo Sacerdos unum Deum assereret, nec disceptationis finis esset; Rex Popponem pa- lam interpellando rogat, utrumne ignito ferro hanc christianorum fidem probare paratus sit; imò, inquit Poppo, ac ferrum candens prehensens tam diu tenuit manu illa, donec Rex juberet abjici. Tum Regnum illud in Christi legem transijt, & Dania Cismarina, quam Jutthiam dicunt, in tres Episcopatus divisa, Sleswigi Haroldus, Ripæ Liatdagus, Arhusæ Reinbrandus Episcopi impositi; quibus & Ecclesiæ in Scandia & Sueonia commissæ. Missi exinde in has trans- marinas provincias sacerdotes & Apostolici viri ex clero Bremensi & Hamburgensi, quorum opera gentes illæ Christi fidem accepe- runt. Ex his deinde sacerdotibus in Apostolico munere probatis

exer-

exercitijs
dagi. Viri
Episcopo &
gelij causa
plum, post
sem Episc
pensius ha
in Dania R
manniæ &
re, magnò
Saxoniam p
mus; certa
Paderborna
rudine.

Otto d
ca Regni ne
Hugonem in
ror Reginaq
venere Italor
legati cum n
universam Et
Imperatoria
& Henricus
nisi quòd à P
in Saxoniam
Leodiensi Ep
consignat.
ris ac Senator
lebritate dep
uti Treviris in
simile habeo
quem in aul
mitem; ac li
hujus tamen
Nam ejusmo
maiores ipsi
suis amicis.

exercitiisque Episcopi delecti ac creati sunt, consilio & provisu Adal-
dagi. Vir is erat Apostolici Spiritus, quem ab Adalwardo Verdensi
Episcopo & consanguineo hauserat, quem miraculis clarum Evan-
gelij causa ad barbaras gentes profectum perhibent. Adejus exem-
plum, postquam Hildesij in clerum cooptatus, ex eoque ad Bremen-
sem Episcopatum commendatione Ottonis vocatus est; nihil im-
pensius habuit, quàm christianam religionem à majoribus erectam
in Dania Regno restaurare. Ejus deinde incredibili fervore Nort-
manniæ & Sueciæ Regna Christi fidem, Ottone Rege & Imperato-
re, magno incremento admisere. Et per id tempus Episcopi per
Saxoniam præstantissimi viri erant, & clerus religione florentissi-
mus; certabantque tum Cathedralia collegia Bremæ, Hildesij, &
Paderbornæ scholarum splendore, & virorum eruditorum multi-
tutine.

Annus Christi 949.

Agapeti II Pont. 4.
Otonis Reg. Germ. 14.
Dudonis Episc. Pad. 14.

Otto dehinc proximo anno Aquisgranum profectus ad publi-
ca Regni negotia; tum maximè ad Ludovicum Gallia Regem &
Hugonem inter se componendos; quam ob causam & Gerberga so-
ror Reginaque Galliarum accesserat. Ibi dum pascha celebrat, con-
venere Italorum, Græcorum, Anglorum aliorumque populorum
legati cum muneribus amicitiam petentes. Tanta ejus nominis per-
universam Europam celebritas erat; quippe qui jam regio nomine
Imperatoriam majestatem gereret; haud secus quàm Conradus Rex
& Henricus Pater, quibus ad augustalem dignitatem nihil deerat,
nisi quòd à Pontifice Romano coronati non essent. Aquisgrano Rex
in Saxoniam redijt; Ubi iv Nonas Julij Quidlenburgi Faraberto
Leodiensi Episcopo tabulas donationis Monasterio Eichenfi factas
consignat. Inde Magdenburgum profectus caput Justinii Marty-
ris ac Senatoris Trevirensis Corbeiensibus donat, quod magna ce-
lebritate deportatum ad Visurgim & corpori conjunctum; id enim,
uti Treviris impetratum, eoque delatum sit, supra diximus. Veri-
simile habeo, id à Bovone Abbate ejus nominis tertio, impetratum,
quem in aula & expeditione bellica Otto frequentem habuit co-
mitem; ac licet is anno superiori excesserit succedente Gerberno;
hujus tamen precibus vel alterius promissis ab Ottone concessum.
Nam ejusmodi Sanctorum pignora instar thesauri habuere omnes
maiores ipsius, faciliusque accipiebant, quàm darent optimis etiam
suis amicis.

Otto co-
natur
compo-
nere dis-
sidentes
inter se
Ludovi-
cum Re-
gem &
Hugo-
nem Co-
mitem.
Adraus in
notit. Belg.
c. 10.
Chapeavill.
in Episc.
Tung.
Fasti. Abb.
Corb. MS.
Donat
Corbei-
ensibus
Lipsana
S. Justinii
M. Sena-
toris Tre-
verensis.

Annus

Annus Christi 950.

Agapeti II. Pont. 5.
 Ottonis Regis Germ. 15.
 Dudonis Ep. Pad. 15.

Widkind
 lib. 3.
 Bohemos
 sibi & Ec-
 clesie Ot-
 to subju-
 gat.
 Adamus
 Brem. lib.
 2. & 3.

Aderat jam annus 950 à Christo nato, quo Boleslaus Rex Bohe-
 miae, confusus Sclavorum conspiratione, rebellare ausus, & Saxoniae
 extrema intentare. Quibus compertis, Otto cum instructo exer-
 citu Bohemiam intravit, famamque adventus celeritate praevertit.
 Boleslaus inspecta innumera Saxonum multitudine, se & Regnum
 Ottonis imperio submisit; nec alia conditione accepit Otto, quam
 ut Christi religionem toto Regno sacerdotibus & incolis liberam fa-
 ceret. Non id satis erat Ottoni, sed & in ipsos Sclavos arma con-
 verit, atque ut auctor est Adamus Bremensis, Sclavos, quos pater ejus
 domuerat, tanta potentia constrinxit, ut, quae pater imposuerat, Ot-
 toni filio penderent, & Christi religionem permetterent.

Annus Christi 951.

Agapeti II. Pont. 6.
 Ottonis Reg. Germ. 16.
 Dudonis Ep. Pad. 16.

Ottonis
 pietatem
 Deus re-
 munera-
 tur am-
 plissimis
 in hac
 vita prae-
 mijs.
 Widkind
 lib. 3.
 Dithmarus
 l. 2.
 Regin. cont.
 Ursberg.
 Regm.
 Cont.

Quantum Rex Christi religionem inter barbaros, tantum simul
 Deus familiae potentiam auxit, nam per id tempus Herimannus Sue-
 viae dux, unicam, quam habebat heredem filiam Liudolpho Otto-
 nis filio in matrimonium obtulit, quacum totus Sueviae Ducatus
 illi cessit. Jam Henricus frater Bojariam adierat, & Conrado generi
 Lotharingae ducatus obvenerat.

Annus Christi 952.

Agapeti II. Pont. 7.
 Ottonis Reg. Germ. 17.
 Dudonis Ep. Pad. 17.

Berenga-
 rio Italia
 jure fidu-
 ciario ab
 Ottone
 redditur.

Regnum dehinc Italiae adjectum. Inclusa castro tenebatur à
 Berengario Rege Alheidis Lotharij Regis vidua, Rudolphi Burgun-
 diae Regis filia; ea cum Ottonis opem imploraret, cum exercitu Ita-
 liam ingreditur, Alheidem obsidione liberat, & sibi matrimonio
 jungit. Exinde Papiam regiam Longobardorum sedem obsidet;
 Berengarius vero altero anno sub vernum tempus in Saxoniam se-
 cutus. Inde mense Augusto Rex Augustae Vindelicorum conventum
 indixit, ad quem procures Saxonum, Francorum, Bojariorum & Ale-
 mannorum convenere. Jussus in eo Berengarius se, regnumque Ot-
 toni dedere, quod tamen supplici (postquam pater ac filius publice
 fidem jurassent) jure fiduciario, mox redditum est. At dum Magden-
 burgi

burgi ver-
 Liudgeri,
 bulas hic e-

In nom

omnes fidele

nec non et p

neorum nost

tum monach

natarum vi

verstaden

et duo Bassa

tinet ad cur

concessimus.

signari, et an

Signum

Liude

Data III C

Judic

Actu

Haud mult

brugi ad Ar

genti, ob pr

per re in hu

In nom

verit omnium

liter nos pro

nis, monetam

concessimus,

et pars regia

rumque ejus

ne publica tra

frmiterque p

testatem inqu

sia Episcopus

biliter tenean

sigillari jussim

DCCCCLII. In

Mense

monasterij

ante sexenni

quod hic pr

Westphalian

burgi versaretur cum Alheide conjuge, eâ in urbe monasterio D. Liudgeri, ac Werthinensibus in eo Monachis donationes fecit; tabulas hic ex ipsis originum literis exhibemus.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto Dei gratia Rex. No-
verint omnes fideles nostri, presentes et futuri, qualiter nos pro remedio animæ nostræ, nec non et patris nostri, ac dilectæ matris nostræ, nec non et aliorum consanguineorum nostrorum, ad monasterium, quod vocatur Helmonstedi, ad nutrimentum monachorum inibi Deo famulantium, omnem decimationem subitus nominatarum villarum cum consensu venerabilis Episcopi Bernhardi, qui nunc Halverstadeni Ecclesiæ præest, in perpetuum jus donavimus Helmonstedi, Bassalo, et duo Bassalle Sethorp, Wormstedi. Preterea verò quidquid decimationis pertinet ad curtes prædictorum monachorum in præfato Episcopio in proprium concessimus. Jussimus inde hoc præsens præceptum conscribi, manu nostra subtus signari, et annuli nostri impressione corroborari.

Signum Domni Ottonis Serenissimi Regis.

Liudolf Cancellarius ad vicem Brunonis Archicappellani recognovi.

Data III Calend. Majas, anno incarnationis Domini DCCCCLII.

Indictione * V. anno Domni Ottonis Serenissimi Regis XV II. * al. X.

Actum Magathaburg feliciter amen.

Haud multò post ex Ostfalia in Westphalam profectus Rex, Wiedenbrugi ad Amasim fluvium, Idibus Junij, Drogoni Episcopo Osnabrugensi, ob præclara merita, monetæ & telonij jura donat, literis ea superre in hunc modum confectis.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto Dei gratia Rex. No-
verit omnium fidelium nostrorum, presentium et futurorum industria, qualiter nos pro interventu Venerabilis Episcopi Osnabrugensis Ecclesiæ Drugonis, monetam et mercatum publicum in loco Wyddenbrugge nuncupato fieri concessimus, quod pro remedio animæ nostræ eidem Ecclesiæ, quidquid Fiscus et pars regia inde obtinere poterit sub potestate Episcopi jam dicti, successorumque ejus ordinandum, vel in moneta, vel in telonio, aut in qualibet actione publica tradimus hujus auctoritatis nostræ præcepto, per quod volumus firmiterque jubemus, ut nullus iudex de præscriptis rebus habeat ullam potestatem inquietandi, vel quidquam molestiæ faciendi, sed ut præfata Ecclesiæ Episcopus successoresque ejus à nobis, nostrisque successoribus hoc inviolabiliter teneant, diligentiusque ab omnibus observetur, annuli nostri impressione sigillari jussimus, manu propria roborantes. Anno Dominicæ incarnationis DCCCCLII. Indictione * IV. data Idus Junii, regnante Rege Ottone anno * XVI.

Mense Octobri Rex in Walahausen foundationem Gesekensis monasterij Sanctimonialium Virginum, quod ab Hoholto comite ante sexennium cœptum esse diximus, regali diplomate ratam habuit, quod hic pro veneratione antiquitatis, & majorum religione per Westphalam contestanda reddimus.

PP

In

Otto be-
nefacit
Monaste-
rio Hel-
mensta-
densi.

Ertvinus
in chron. de
Drogone.
Crantzius
lib 3. Me-
trop. c. 25.
Drogoni
Ep. Osnab-
rugensi
datum jus
monetæ
& telonij.

* al. X.
* al. XVII.
Geseken-
sium Ca-
nonica-
rum Vir-
ginum
Collegi-
um, ejusq;

fundatio
ab Otto-
ne confir-
matur.

Stangefol. in
circ.

Westph. ad
hunc an-
num

Littera ex
tabulario
Gejskenfi.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Otto divina concedente clementia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum, presentium scilicet et futurorum industria, qualiter Nos ob amorem Dei, omniumque Sancto- rum, interventumque fidelium nostrorum, Hoholti scilicet fratrique eius Brunonis, et Friderici, sororisque eorum Wicpurgæ, quoddam monasterium in loco Gifiki in illorum prædio ab illis in honore Dei ejusque genitricis sem- per virginis Mariæ Sanctique Cyriaci martyris noviter constructum, quia prædictus Hoholt locum simul cum monasterio, edificiisque preparatis, et omne, quod ejusdem civitatis interioris muri ambitu continetur solum, et omnem terram, quam antea presbyter illius in beneficium possedit, et insuper hobas decem possessas in nostrum mundiburgium accepimus. Brun videlicet frater Hoholti hobas ad idem monasterium quatuor concessit possessas, Frideri- cus frater ejus hobam dedit unam possessam, Wicpurahc eorum soror sex secun- dum legem Saxoniam cum manu advocati sui Ekkiberti cum omni integri- tate ad illud antedictum monasterium tradidit. Loca sic vocata, Spurcka, Hor- tinghusen, Nublotra, Almunderas, Thirlarun, et quidquid habuit in loco, qui dicitur Anarutto, cum curtibus, edificiis, mancipiis, campis, pratis, silvis, aquis aquarumque decursibus, molendinis, piscationibus, viis et invius, exiti- bus et redditibus, que sitis et inquirendis, omnibusque ad prædicta loca jure legi- timeque pertinentibus. Insuper etiam jam dicta Wicpurahc ad præscriptum monasterium hobas viginti in aliis locis dedit habitatas. Et ea scilicet ratione illi prænotatum de sua proprietate, sicut ante exaratum est, construxerunt mo- nasterium, quatenus prædicta Wicpurahc illud Ecclesiastico possideret jure usque ad vitam illius obitum. Postea quamdiu in eodem monasterio de ipsius ante dicti Hoholti progenie aliqua hujusmodi honoris digna invenitur, ne- quaquam alia eligatur, et si nulla, quod absit, per longa annorum curricula de eadem genealogia in eodem monasterio ad præfatum honoris promovea- tur gradum femina, tunc potestatem habeant de alia inter se nutritam stirpe eligendi abbatissam. Et si iterum de prætitulati Hoholti radice aliqua revire- scit mulier in antedicto monasterio nutrita, et si ad hoc digna, de suis parentibus constructum potestative possideat monasterium. Proinde sancimus monasteri- um, quod jam in nostram suscepimus tutelam, ut nullus iudex publicus, nec ali- quis ex judiciaria potestate illud ingredi, aliquid judiciaria potestatis excer- cendi, in villis aut aliquibus locis præfata collatis Ecclesie habeat potestatem, vel in futuro conferendis, nisi ipse Hoholt, quem advocatum usque ad vitam ejus recessum et post illius obitum ejus, si habeat filium, et sic dum seculum fiat, de illius germine fore disposuimus advocatum, et nec illo, nec aliquo homini pote- stativa constructione acquisitum nullum inde conficiatur servitium. Et ut hæc nostra auctoritas firmiter ab omnibus crederetur hanc chartam jussimus asscri- bi, annuloque nostro consignari, manuque propria decrevimus corroborari.

Signum Domini Ottonis

Serenissimi Regis

Otpertus

Otpertus C.
VII C.
D. c.
actum
Pia f.
ternis bon
burgis, seu
holt vero
ex nomine
nis literis
posse Habe
nostro don
Interim Ge
tholica rel
bornensis
transierit;
stro. Sed lo
in Minden
silica, quat
bornensis,
rum Gorg
magno po
Turb
toti Germ
unicum Li
patrem, ju
scripserat
rum consil
seu quod
conspirant
ner & Dux
pus; per h
Ingelheim
cum Frider
ticipem in
granum pr
tus non eff

Otpertus Cancellarius ad vicem Brunonis recognovi, et subscripsi. Data
VII Calend. Novemb. anno Incarnationis Domini nostri Jesu Christi
DCCCCIII. Indictione X. anno regni Ottonis Regis * XVI. * al. XVII.
adum Walahausen feliciter amen.

Pia familia, quæ tota convenit in hanc congregationem ex pa-
ternis bonis tam largè condendam, ex qua prima Abbatisa Wich-
burgis, seu soror Hoholti Comitis, seu filia, aut neptis ex fratre; Ho-
holtiverò nomen proprium Comitis; quemadmodum comitatus
ex nomine Comitum passim consignantur. Quanquam in his Otto-
nis literis comes non appelletur Hoholtus, ut diversus ab eo videri
possit Haholtus, cujus comitatum S. Henricus Meinweteo Episcopo
nostro donavit, quod & ratio temporum & loci exigere apparet.
Interim Geseke oppidum celebre, in quo nunc Virgines nobiles ca-
tholicæ religionis idem Collegium incolunt, olim diocesis Pader-
bornensis fuit, donec commutatione pactisque ad Coloniensem
transierit; cœpitque hujus Collegij fundatio, Dudone Episcopo no-
stro. Sed longè clarior Dudonis memoria ex hoc anno Christi 952
in Mindensium fastis; evocatus enim Mindam ad dedicationem Ba-
silicæ, quam Helmwardus ipse Mindensis Episcopus, Dudo Pader-
bornensis, & Drogo Osnabrugensis Episcopi in honorem Sancto-
rum Gorgonij, Laurentij, & Alexandri Martyrum solenni ritu, &
magno populorum concursu ac lætitia consecrarunt.

Chronicon
Mindense
à Pistorio
editum.
Dudo
cum alijs
Episcopis
consecrat
Ecclesiam
Mindens-
em.

Annus Christi 953

Agapeti II Pont. s.
Ottonis Reg. Germ. 18.
Dudonis Ep. Pad. 18.

Turbida inde per biennium tempora, nec modò Westfaliæ, sed
toti Germaniæ calamitosa. Nam quem habebat filium Otto Rex
unicum Liudolphum, ex Editha Regina susceptum, conspirarat in
patrem, juvenis præcelsa patris indole (quem jam Regni heredem
scripserat coram omnibus Regni proceribus) sed abductus pravo-
rum consilijs; sponte etiam pronus, seu quòd noveream non ferret,
seu quòd Henricum fratrem sibi præferendum suspicaretur. Inter
conspirantes primùm auctoresque malorum Conradus Ottonis ge-
ner & Dux Lotharingiæ; tum Fridericus Moguntinus Archiepisco-
pus; per hos alij attracti. Conspiratio postquam detecta Regi, dum
Ingelheimij versatur, Moguntiam securitatis causa concessit. Ibi verò
cùm Fridericum Moguntinum Archiepiscopum conspiracy partis par-
ticipem intelligeret, secundo Rheno Coloniam descendit, inde Aquis-
granum profectus ad pascha celebrandum. Verùm cùm & istic tu-
tus non esset, ob Lotharingos in ducem suum Conradum pronos, in

Liudolph
in patrem
suum Ot-
tonem
conspirat.
Widkindo
lib. 3
Regin. cont.
Flodoardus
Rotgerus in
vita Bru-
nonis.
Sigebertus.
Oyspergen-
sis.

Westphaliam se contulit ad Saxones, fidam patriamque gentem; quos inter Tremonia palcha celebravit. Hic postquam è gente sua exercitum contraxit, filium & generum hostes declarat, nisi scelerum auctores prodant. Inde Frislaria comitia indicit, in quibus Moguntinus Archiepiscopus proscriptus Brisacum profugit. Liudolphus & Conradus Moguntiam occupant; eò cum exercitu Saxonum insequitur Rex, urbemque obsidet; quam dum premit, Liudolphus in Bavariam profugus, Arnulphi proditione, Ratisbona & Bavaria potitur, direptis Henrici Ducis thesauris, qui Ottoni fratri aderat. Quo comperto, in Bavariam properat Otto, & Ratisbonam cingit obsidione; ubi cum per hyemis incommoda miles disflueret, in Saxoni- am ad instaurandum copias regressus est. Moritur subinde Wigfridus Colonien- sis Archiepiscopus, fide in Regem, & religione in Deum celebris, in cuius locum, postulante clero ac populo, subrogatus Bruno Regis frater, sapientia, integritate vitæ, atque omnium virtutum ornamentis præstantissimus Antistes.

Opportunè hac tempestate belli à Deo obtigit Regi Bruno. Nam exauctorato Conrado genero ob rebellionem, Ducatus Lotharingia, datus Brunoni Archiepiscopo ab Ottone Rege. Tum Bruno pro auctoritate Archiepiscopi & Ducis Aquisgrani indicere procerum comitia, rem publicam totius Austrasie continere in fide, conjungere animos & arma populi pro salute Regis, & sapientissimè utrumque munus Pontificis ac Ducis explere. Scio equidem ab heterodoxis nostrorum temporum reprehendi Ottonem Regem, quòd hæc duo conjunxerit in fratre suo; & Brunonem perstringi, quòd primus admiserit utramque dignitatem, Episcopi scilicet & politici Principis; secus quàm institutio sacerdotis patiatur. Sed jam satis responderunt ad hæc inanes querimonias Widekindus & Rotgerus in rebus gestis Brunonis, alique veteres eorum temporum scriptores, qui Brunonem exemplo Samuelis principatum cum sacerdotio gessisse docent; quod & Melchisedechum sacerdotem, & Moysen Pontificem, & Machabæorum duces ac reges fecisse constat, & jam ex omni legis statu hujusmodi exempla suppetunt. Quem admodum etiam ab exordio Regni Francici Episcopi confederunt cum Regibus in conventibus publicis Principes, Administri, Judices & Moderatores Reipublicæ. Quo instituto Carolus M. & ab eo ceteri Imperatores ac Reges eodem honore ac munere dignati ante Duces suos, Marchiones ac Comites in comitiis Imperij Episcopos collocarunt; eoque etiam Episcopi dioceses suas, subiectosque sibi homines, & bona Principis potestate administrarunt, antequam ulli in Saxonia aut Germania hereditarij Principes conspicerentur. Hinc Episcopi à Carolo M. constituti ordinarij Missi ac Legati per provincias; hinc Judices civilium etiam causarum, & gravissimarum in Re-

Moritur
Wigfridus
Archiep.
Coloni-
ensis, cui
succedit
Bruno Ot-
tonis R.
frater.

Cui etiam
confertur
Ducatus
Lotharin-
giæ.
Episcopo-
rum in
Germania
dignitas
bene
conjuncta
fuit cum
potestate
Principis.

ges ac Reges
Quare ma-
potestatem
fuisse opin-
ejusmodi
pro comiti-
nonem Sig-
Ursbergem
cem egisse
multo æqu-
seculo (que
hujusmodi
res ac Reges
& qui admi-
fuerunt; q-
arate, nisi E-
deficientib-
cipibus po-
Bellarminu-
vina quada-
videri debe-

Exact-
cum instru-
ribus oppug-
gis obsequi-
ac Cinnæ p-
bus rebellic-
& Mogunti-
guli; ac Mo-
recepti; C-
tantum præ-
dolphus cer-
profugus, r-
ribus & civi-
fidet, acerr-
stra patris p-
arumnis ad-
dolphus pat-

ges

ges ac Regum filios controversiarum arbitri leguntur in annalibus. Quare magnopere falluntur, qui primam à Brunone hanc politicam potestatem traducunt. Multò quidem melius Episcopis consultum fuisse opinentur, si intra Pontificalia munia sua relictæ fuissent; sed ejusmodi tempora inciderunt, ut Principatum cum Sacerdotio pro communi Ecclesiæ bono conjungere necesse fuerit. Sanè Brunonem Sigebertus gloriosum virum ex utroque munere dilaudat: Ursbergensis magna religione & bono Imperii Episcopum & Ducem egisse testatur; quò & Otto Frisingensis alijque accedunt, quod multò æquius ac longè melius scriptores illi censuerunt, quàm hoc seculo (quo hæresis in Pontifices & Sacerdotes concitavit scriptores) hujusmodi per invidiam evulgantur. Tot à Carolo M. Imperatores ac Reges sapientissimi ac religiosissimi hæc Episcopis detulerunt, & qui admiscere Episcopi, haud minus sapientes sanctique etiam viri fuerunt; quæ nunc serò tandem obtreçantur. Sanè fatali nostra ætate, nisi Episcopi Principum auctoritate & potentia se objecissent deficientibus ceteris à religione per Saxoniam & Germaniam Principibus politicis, hæresis totam Germaniam absorbuisset; quod Bellarminus aliorumque sapientum virorum judicium est. Ut divina quadam providentia ex prospectis retro seculis hæc ordinata videri debeant. Sed hæc in Carolo M. planius à nobis asserta sunt.

Annus Christi 954.

Agapeti II. Pont. 9.

Ottonis Reg. Germ. 19.

Dudonis Ep. Pad. 19.

Exactâ inter Saxones hyeme, Otto sub exitum quadragesimæ cum instructo exercitu in Bavariam movit, quam totius Saxonie viribus oppugnavit. Bojarij tot malis fatigati pacem petunt, & ad Regis obsequium redeunt. Inde Otto in Saxoniam reducit exercitum, ac Cinnæ prope Magdenburgum procerum comitia indicit, in quibus rebellionum duces, Ludolphum filium, Conradum generum, & Moguntinum Archiepiscopum sistere se jussit. Comparuere singuli; ac Moguntinus & Conradus pœnitentia supplices in gratiam recepti; Conradus adeo Ducatu sponte se exuit, ut jurârit se avitis tantum prædijs contentum fore, dummodo vita frui liceret. At Ludolphus ceteris obfirmatior è concilio se subtraxit; ac Ratisbonam profugus, rebellionis arma in ea urbe conspirantibus Bojarie proceribus & civibus instaurat. Insecutus è vestigio Otto Rex urbem obsidet, acerrimè eam propugnante Ludolpho, ac sæpius etiam in castra patris prorumpente; dum postremum urbs fame & obsidionis ærumnis adacta in extremum periculum veniret: tum demùm Ludolphus patri supplex veniam & gratiam rogat; quæ intervenientium

Otto rebelles sibi supplices in gratiam recipit.

Widekindo Regin. cont. Flodoardus.

Wilhel-
mus Ot-
tonis fili-
us fit Ar-
chiep.
Mogun-
tinus.
*Serrarius in
Friderico.
Bruschius.
Duhm. lib.
2.*

tium Principum precibus ea lege data, ut Frislariae se in conventu procerum sisteret, auditurus patris sententiam. Prævertit hæc juvenis, patrem in Saxoniam secutus. Fortè Rex venatione se oblectabat, cum Ludolphus nudis pedibus, & miserabili poenitentiae specie, se in terram abjicit ante patrem, clementiam & præteritorum veniam cum lacrymis implorando; quam & pater dedit, ea rursus lege, ut Arnstadij se in comitijs, quæ 16. Januarij sunt habita, se sisteret. In his Ludolpho vita condonata; sed Ducatu Sueviæ exutus est, qui Burchardo Henrici genero datus. Ludolphus post Italico bello præfectus; in quo post triennium à Beringario veneno extinctus est (ut creditum fuit) juvenis magnis naturæ dotibus spectatus. Filium reliquit ex suo nomine Ludolphum, ut Dithmarus perhibet, quem Episcopum Osnabrugensem fuisse opinatur, eò quod Otto II cum consanguineum appellet in diplomate donationis. Ad eo præclaram indolem procerum consilia & consortia sæpe corrumpunt. Sed & Deus Ottonem M. haud secus quàm Davidem & Carolum M. & Ludovicum Pium rebellium filiorum experiri mala voluit ne mirentur optimi parentes, si degeneres etiam filios inter bonos fortiantur. At tanto felicius Otto mox in alio filio. Obijt enim hoc anno Fridericus Moguntinus Archiepiscopus, religione quidem præstans, sed pronus ac levis in conspirantium societatem. In hujus locum Arenstadij, cleri populique consensu, subrogatus Wilhelmus, ex Ethida Regina Ludolphi frater, juvenis quidem, sed maturâ probitate ac sapientia, & præclarissimus inde per omnem vitam Episcopus. Ita Otto Rex duos simul Archiepiscopos, fratrem ac filium, hunc Moguntinum, illum Coloniensem, fidos simul Regni adjutores ac moderatores habuit. Uterque consecratus sacerdos & Episcopus. Quàm præclare tum agebatur cum religione Christiana per Germaniam, cum M. ille Rex & Imperator Otto fratrem & filium infulis decoratos stare ad aram, & Pontificali ritu sacrificium missæ offerre, regiamque familiam majestate regalis Sacerdotij exornari videret?

Annus Christi 955.

Agapeti II. Pont. 10.
Ottonis Reg. Germ. 20.
Dudonis Ep. Pad. 20.

Widekind
Otto Fri-
sing.
Flodoardus.
Rotgerus
in vita Brun-
nonis.
Herm.
Contr.
Ursberg.

Annus insequens à partu virgineo 955. multò illustriorem vidit Ottonem. Nam qui superiori anno à Conrado Duce introducti erant ad Wormatiam per Rhenum Ungari, Lotharingiam penetrarant, omnia latè depascendo; hoc anno prædæ dulcedine illecti tanta multitudine se in Bavariam effuderunt, ut nullis humanis viribus ejici posse viderentur, nisi aut terra eos absorberet, aut cælum obrueret. Jam toti Germaniæ extremum exitium imminere videbatur,

batur, Scla-
ci famâ co-
que parter
tis victorijs
ctus, Aug
omnes Reg
quibus H
rum Orien
tus devove
fima erat Sa
ma legio, q
oëtava Boh
usquam in
dendi Episc
pugnandun
lancæ arma
rum hosten
sol barbaror
tam nemo c
cul Augusta
Strati ad ult
barorum, q
perstites eva
Tres Ungar
toni Regi, q
fo. Non a
tem memor
jam annun
ni amplius,
quibus exin
ne à German
Lotharingia
actu loricar
ctenus in Re
celebris, pa
Germanis;
ejus nomin
postea fratri
ligionis cult

batur, Sclavis præterea ad Albim incurrentibus. Otto Rex tam atro-
ci famâ commotus, exercitum Saxonicum bipartitò divisit, alteram-
que partem Slavis opposuit, duce Gerone viro fortissimo, & mul-
tis victorijs Slavorum claro; cum altera parte in Bojariam profe-
ctus, Augustæ Vindelicorum castra posuit; ad quæ, ut edixerat,
omnes Regni copię confluerunt: tres videlicet Bojariæ legiones,
quibus Henricus frater Dux Bojariæ præerat; quarta legio Franco-
rum Orientalium erat, Conrado Lotharingiæ Duce, qui vitam peni-
tus devoverat pro salute Regni; quinta legio, quæ omnium validis-
sima erat Saxonum, quâ Rex ipse stabat in media acie; sexta ac septi-
ma legio, quæ Suevorum erat, stabat sub Burchardo Sueviæ Duce;
octava Bohemorum, quæ impedimentis servandis relicta. Rex pri-
usquam in prælium iret, jejuniū indixit, votumque concepit con-
dendi Episcopatus Mersburgensis, honori D. Laurentij, quod eo die
pugnandum. Inde arma instruxit, gladioque & clypeo sacræque
lancæ armatus, ac vexillo Angeli prælato, legiones ducit in barba-
rum hostem, qui jam Lycum fluvium transierat. Stabat ex adver-
so barbarorum acies, immensa hominum multitudine coacta, quan-
tam nemo oculis subicere poterat. Pugnatum acerrimè haud pro-
cul Augustâ Vindelicorum, Ungaris à fronte & tergo incurrentibus.
Strati ad ultimum obtritique Ungari tantâ clade, ut vix septem bar-
barorum, quod posteris incredibile fore tradit Otto Frisingensis, su-
perstites evaserint, quos vel acies aut Lycus flumen non absumpserit.
Tres Ungarorum duces, quos alij Reges vocant, capti oblatique Ot-
toni Regi, quos è patibulo suspendi jussit, vultu in Ungariam abver-
so. Non alia pugna victoriæque ad eam diem magis ad posterita-
tem memorabilis, quâ ita deleti Ungari, qui in quinquagesimum
jam annum affligerant Germaniam, ut nec eos formidarent Germa-
ni amplius, nec Barbari illi in Germaniam pedem inferre sint ausi;
quibus exinde satis fuit se paludibus, castris & urbibus præmunire,
ne à Germanis infestarentur. Ex Ottonianis cecidit Conradus Dux
Lotharingiæ, transfixus barbari sagittâ, per guttur illatâ, dum præ-
æstu lorica solveret. Ita verò sanguine fuso expiavit, quæ ha-
tenuis in Regem machinatus fuerat. Otto inde Rex tota Europa
celebris, pater Patriæ, & Imperator consalutatus ab omnibus
Germanis; cui & hoc anno Otto filius natus ex Alheide Regina
ejus nominis secundus, patris in Regno & Imperio successor, quem
postea fratri Brunoni, Archiepiscopo Colonia, omni pietatis & re-
ligionis cultu erudiendum dedit.

Sigebertus.
Fasti Corb.
MSS.
Otto R.
Voto
condendi
Episco-
patus
Mersbur-
gensis
conce-
pto, infi-
gnem de
Ungaris
victoriam
refert.

Annus Christi 956.

Joannis XII Pont. 1.
Ottonis Reg. Germ. 21.
Dudonis Ep. Pad. 21.

Bello

Widukind
Reginon.
cont.
Flodoard.
Rotgerus in
vita Bruno-
nis.
Expedi-
tio Otto-
nis in
Sclavos.

Bello Ungarico confecto, Otto triumphans in Saxoniam re-
dijt ad bellum Sclavicum; quod haecenus per Hermannum Belin-
gum, & Geronem, fortissimos per id tempus duces, variâ fortunâ
gestum est. Ac Rege quidem accedente cum victricibus copijs, fusi
Barbari, captique duo eorum Reges. Inde in quintum annum bel-
lum protractum. Neque aliud magnanimi Regis consilium erat,
quàm totam gentem, quam tributariam jam habebat, christianæ
quoque religioni victam subigere; quam in rem Magdenburgi Epi-
scopi sedem Metropolim esse voluit, cui Episcopatus per Sclaviam
condendos subjiceret. Et jam opus peregisset, nisi civilibus bellis
impeditus fuisset. Quod vacui deinde temporis fuit, in ordinanda
Republica & pace firmanda posuit, obeundo Saxoniae Germaniaeque
provincias. Eò hoc anno Ingelhemium profectus ad comitia pro-
cerum; in quibus Lotharingiae primores pacem jurare, & obsides
dare iussit. Inde Coloniam & Aquisgranum profectus; cum Lo-
tharingi ac veteres Austrasij, Belgæque Saxonum imperio se sub-
mitterent. Contra nihil Bruno Archiepiscopus, simulque Lotharin-
giae Dux, sollicitius agebat, quàm ut regnum illud in fide Ottonis
fratris contineret.

Annus Christi 957. 958.

Joannis XII Pont. 2. 3.
Ottonis Reg. Germ. 22. 23.
Dudonis Ep. Pad. 22. 23.

Widukind
lib. 3.
Regin. cont.
Flodoard.
Sigebert.
Doman-
tur ab Or-
tone
Sclavi.

At Otto Rex in Saxoniam reversus, ad bellum Sclavicum sopi-
endum, quod duo perfidi Saxones, Wigmannus Hermannii Belingi
ex fratre nepos, & Comes Egbertus concitaverant. Sclavi cum Sax-
oniam magna trepidatione infestarent, Otto, ducto in eos exercitu,
ingenti clade attrivit. Tum verò, ut exemplo severitatis refrenaret
gentis audaciam, septuaginta Barbarorum, quos coeperat, capite
plecti iussit. Subinde Raginarius Comes, homo ferox & turbulen-
tus, Lotharingiam rebellium armis divexabat. Quam ob rem Otto
ex Saxonia ad Rhenum digressus, Ingelhemij pascha celebrat. Con-
vocata per sacros dies xvi Episcoporum synodus, in qua Heroldus
Salisburgensis Archiepiscopus jam antè ob conspirationem cum
Ungaris proscriptus, Episcopatu est exutus, subrogatusque in ejus
locum Fridericus Archiepiscopus. Dolendum ex tot scriptoribus,
qui hanc Synodum tradiderunt, ne vel unum Episcoporum nomina,
ac res praeterea in ea gestas coram Ottone Rege consignasse. Ingelhe-
mio rursus Rex hoc anno secundo Rheno Coloniam descendit ad
comitia procerum. Inde mense Junio in Westphaliam profectus,
Paderbornam venit, urbemque hanc nostram praesentia sua & libe-
ralitate illustravit; id quod diploma Gesekensium Virginum hic con-
signatum satis testabitur.

Novis
censibus
donantur
Canonici
& Ges-
ekenses.

In

Inno-
Rex. Novem-
futurorum,
conjugis nos-
episcopi, Sa-
S. Cyriaco d-
quidquid ma-
regia potesta-
me servienti-
hujus charta-
mus eis hoc p-
ri, manaque

Signum
Lindulfus Ca-
Data V-
l. regna-
Optandum
tia Otto Rex
Westfaliae sta-

Conse-
bellum Sclav-
gentem illan-
Quo in bello
Ottonem Re-
Schafnaburg-
byteris sibi fu-
doceantur; n-
sum abluta-
bertum mon-
brem & ferve-
rus; seu ex C-
destinat. Mag-
baragens, da-
ille per alias p-
to post ex Ott-

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente gratia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum industria, presentium scilicet et futurorum, qualiter nos ob remedium animæ nostræ, ad interventum dilectæ conjugis nostræ Adelheidæ, et amantissimi fratris nostri Brunonis Archiepiscopi, Sanctimonialibus, Deo, sanctæ quoque Mariæ semper Virgini, et S. Cyriaco devotè servientibus, ad usum illarum in proprium donavimus, quidquid malhuræ in Gifski marca habuimus, in quibuscunque rebus nostræ regie potestati subjaceret, prædictis Virginibus in loco Gifski Deo devotissime servientibus in proprium tradidimus jure perpetuo tenendum. Et ut hujus chartæ corroboratio omni tempore firma stabilisque permaneat, iussimus eis hoc præsens præceptum conscribi, et annuli nostri impressione muniti, manuque propria signavimus.

Signum Domni Ottonis

invictissimi Regis.

Lindulfus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicancellarii recognovit.

Data VII Cal. Julii Anno Dominicæ Incarnationis 958 Indictione I. regnante piissimo Rege Ottone anno 23. actum Paderbrunnen.

Optandum scriptor aliquis tradidisset, quâ Episcopi populi que lætitiâ Otto Rex Paderbornæ exceptus fuerit, aut quæ Rex in ordinando Westfalæ statu egerit; sed ejusmodi multa antiquitas ignorare voluit.

Annus Christi 959.

Joannis XII Pont. 4.

Ottonis Regis Germ. 24.

Dudonis Ep. Pad. 24.

Consequenti adhuc anno 959 Otto Rex transgressus Albim, bellum Sclavicum majoribus, quam unquam, viribus suscepit, ad gentem illam toties infestam Christianis ac rebellem perdomandam. Quo in bello dum victor Sclavorum regiones subigit, mittuntur ad Ottonem Regem Legati ab Helena Rugorum, seu ut Lambertus Schafnaburgensis, Russorum Regina, petitum Episcopum cum presbyteris sibi submitti, à quibus subjecti sibi populi Christi religionem doceantur; nam ea jam Constantinopoli ritu Christiano per baptismum abluta, Christi fidem susceperat. Otto lætus eâ legatione Adalbertum monachum Ordinis D. Benedicti, virum eâ tempestate celebrem & ferventem, seu Treviri ex S. Maximini monasterio, ut Browerus; seu ex Corbeia nostra, ut alij opinantur, evocatum, in Russiam destinavit. Magno ille labore & progressu rem aggressus; at dum barbaragens, dæmonum instinctu, virum sanctissimum ejiceret, atque ille per alias provincias Apostolicos labores continuaret, haud multo post ex Ottonis voluntate primus Magdenburgensium Archiepiscopus

Russorum
Reginæ
mittitur
Episcopus
S. Adalbertus.

scopus creatus est. Vir admirabilium virtutum, qui multis ærum-
nis, exercitus, ob vitæ sanctimoniam Divorum numero adscriptus
colitur.

Annus Christi 960.

Joannis XII Pont. 5.

Otonis Reg. Germ. 25.

Dudonis Ep. Pad. 25. & ultim.

*Adamus
Brem.
Helmold.
lib. 1. c. 9.
Albertus
Stad. in
chron.
Subju-
gantur
Sclavi, &
Christia-
na religio
in illorum
regioni-
bus am-
plificatur
Obitus
Dudonis
Ep. Pad.*

Otto de hinc Rex bello extremis viribus Sclavis incumbens, totam gentem sub jugum misit; cùmque illi se ad tributa ex more persolvenda offerrent, de cetero verò sibi imperium secundum priscas gentis suæ leges permitti peterent, non his contentus Otto Rex, liberam ubique inter eos voluit esse christianam religionem. Tum verò auctoritate Regis ingressi Episcopi & Sacerdotes; tum populus gentilium ingenti multitudine baptismi Sacramento absolutus: tum Ecclesiæ constructæ, Imperijque amplitudo rursus ad eos terminos propagata, quibus à Carolo M. olim circumscripta erat; ut jam verè Rex M. priusquam Imperator, debellatis tot inter-
stinis civilium bellorum hostibus, & barbaris nationibus, diceretur.

Vixit ad hunc annum Dudo Paderbornensis Episcopus; quippe qui Episcopatum suum, quem cum Otonis Regno auspicatus erat, in annum xxv protraxit; tot enim annos in Episcopatu Auctor vitæ Meinwerici exegisse refert, quem & numerum præfecturæ ejus Bruschi, Gobelinus, Kerfenbrochius sequuntur. Quanquam quo anno ingressus Episcopatum, & quo per mortem egressus sit, nullis certis documentis ex illâ antiquitatis caligine adhuc deprehendere licuerit. Quapropter alij anno 955 excessisse è vita tradunt: quibus altius capienda initia; quæ tamen eos, ob Unwani excessum, fefellisse ostendimus. Nos interim hæc in medio relinquimus, dum certiora ex antiquitatum monumentis proferantur. Neque ulla in re magis, per antiqua Episcoporum Saxoniorum tempora, vacillant fasti eorum, quam in annis aditi & depositi Episcopatus. Interea dies, quo excessit è vita Dudo, vii Calend. Augusti in Necrologio Herifensium notatur. Præsul fuit spectatæ virtutis, quod ex Otonis diplomate relatum est supra, eoque Regi & Clero & populo suo percarus, ac dignus, cujus res gestas pro hac Ecclesia nobis diligentius tradere poterant
Episcoporum fasti.

VOLC

Bellis
trans Albim
minis xii, a
garij tyranni
Romano or

VOLCMARUS

VIII,

EPISCOPUS PADERBORN.

Annus Christi 960.

Joannis XII Pont. 5.
Otonis Reg. Germ. 25.
Volcmari Ep. Pad. 1.

Sequitur nunc octavus, post Dudonem, Paderbornensis Episcopus Volcmarus, quem in xxvii annum præfuisse tradunt scriptores, Auctorem vitæ Meinweri secuti. Verum ex quo vitæ instituto, aut quâ familiâ delectus, aut à quo consecratus sit Episcopus, hac super re, ut de superioribus, altum apud illos silentium: ego cum veteres Abbatum Corbeiensium fastos inspicerem, reperi ad annum Christi DCCCCXXXIII adscriptum: *Volcmarus Monachus moritur Patharbrunnensis Episcopus*. Ex quo in certam conjecturam veni, Volcmarum ex celebri Corbeiensium monasterio, commendatione Otonis Regis, delectum esse à clero Episcopum; quando per id tempus frequens fuit Sacerdotes, dicendi docendique populum facundiâ eminentes, ex cœnobijs ad Episcopatum evocare; quales sanè quàm plurimos ex hoc ipso cœnobio Corbeienfi & Fuldensi proferre licebit, etiam pari familiæ nobilitate illustres. Nec anni, quibus præfuisse scribitur, multum ab hac fastorum chronotaxi discordant. Sed res ab eo gestæ in Episcopatu magis in obscurò jacent. Vixit Ottone I & II. Imperatoribus, feliciora etiam quàm Dudo Episcopus, sortitus tempora.

Annus Christi 961.

Joannis XII Pont. 6.
Otonis Reg. Germ. 26.
Volcmari Ep. Pad. 2.

Bellis adversus Sclavos confectis, subactisque Danis ac ceteris trans Albim populis, Otto Rex à Joanne Pontifice Romano ejus nominis XII, ac ceteris Italiæ proceribus imploratur adversus Berengarij tyrannidem. Rex haud secus quàm olim Carolus M. Pontifici Romano omne præsidium atque opem offert, alteroque post anno,

Q9 2

Christi

Volcmarus ex Corbeienfi monacho Episcopus Paderb.

Otto successit Italiam contra Berengarium.

Regin. cont.
Otto Fri-
sing.
Rotgerus in
vita Bru-
nonis. c. 40.
Sigonius li. 6.
de Reg. Ital.
Ottonis
filius Otto
II eligitur
in Regem
Germa-
niæ, &
Aquisgra-
ni coro-
natur.
Dithm. lib.
2.

Pistorius in
privilegiis
editis Eccle-
siæ Mind.
Meibomius
in notis ad
Widekind.
Mindens-
is Eccle-
siæ privi-
legia con-
firmantur
ab Otto-
ne.

Christi videlicet 991, ex magno belli apparatu expeditionem in Itali-
am suscepit: sed priusquam iter ingrederetur sapientissimus Rex,
Wormatiæ celebrem Episcoporum & Optimatum conventum ha-
buit, in quo Otto filius ac puer septennis, consensu omnium Fran-
corum Orientalium, Suevorum, Saxonum & Lotharingorum Rex
Germaniæ delectus. Mox Aquisgranum est digressus; ubi ipso die
Pentecostes Otto filius solemnī pompa ac ritu à tribus Archiepisco-
pis, Brunone Colonienſi, Wilhelmo Moguntino & Henrico Trevi-
renſi Rex inunctus & coronatus est. Inde Rex transito Rheno, in Sax-
oniam digressus, ad utriusque provinciæ Westfalæ & Ostfalæ nego-
tia ordinanda, circumſpectis diligenter omnibus, Hermannum Bel-
lingum, virum ea tempeſtate belli pacisque artibus egregium, totius
Saxonie gubernatorem renunciat; cui & omne militare imperium
adverſus Danos & Sclavos commiſſum, ne quid per abſentiam ſuam
Barbari molirentur. Additus eſt illi Gero Marchio, fortiffimus mi-
les, multisque Barbarorum victorijs clarus, uterque inſigni ſimul re-
ligione in Deum & Eccleſiæ patrociniū. Filium ſubinde Ottonem
Regem Wilhelmo filio Moguntino, & Brunoni fratri Colonienſi
Archiepiſcopo committit, quos & vicarios Imperij nominavit.
Apparatis omnibus ad expeditionem, incunte Autumno, iter ingre-
ditur. Adlecti in comitatum ex Saxonie Episcopis Adalgarius Ham-
burgenſis & Bremenſis Archiepiſcopus, Drogo Oſnabrugenſis,
Landwardus Mindenſis, & Ottwinus Hildeſienſis Episcopus. Nam
hi Episcopi cum ceteris Romæ ſubſcribere diplomati Ottonis, quo
patrimonium S. Petri & jura Eccleſiæ Romanæ confirmavit. Ac pri-
usquam Otto Rex Germaniam egrederetur, Forchemij Landwardo
Mindenſi Episcopo omnia Eccleſiæ ſuæ jura regalia egregio diplo-
mate rata habuit, quod ejusmodi eſt cum præclara teſtificatione re-
giæ pietatis.

In nomine ſanctæ et individue Trinitatis. Otto divina propitiante cle-
mentia Rex. Omnium fidelium noſtrorum, tam præſentium quam futurorum,
cognoſcat industria, qualiter vir venerabilis nomine Landwardus Episco-
pus ſcilicet Eccleſiæ conſtructa in honorem S. Petri principis Apoſtolorum in
loco, qui dicitur Mindin, attulit in noſtram præſentiam piſſimi genitoris no-
ſtri cæterorumque antecęſſorum noſtrorum Regum ſcripta, in quibus contine-
batur, qualiter ipſi præſatæ Eccleſiæ res, cum omnibus in ipſis rebus conſiſtenti-
bus, ſub illorum receperunt mundeburdo, præcatusque eſt manſuetudinem no-
ſtram, ut hoc ipſum à noſtræ imperialis poteſtatis conſenſu fieri non recuſare-
mus. Nos autem ob amorem Dei, et remedium anime noſtræ, ac pii genitoris
noſtri, cæterorumque antecęſſorum noſtrorum Regum, nec non et pro noſtra
mercedis augmento, paternos mores ſequentes, et benignitati ejus conſenti-
entes, ita fieri decrevimus. Præcipientes ergo jubemus, ut nullus iudex publi-
cus, vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate, in Eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu
reliquas

reliquas poſſe-
legibus poſſide-
ad cauſas ju-
tas faciendas
tionem diſtri-
rendas nullo
ſunt penitus
naſteri ſacien-
dam et tuitio-
et ſtate exam-
Episcopus ele-
na remunera-
anda conceſſi-
pareat imperi-
ejusdem loci
exorare dele-
gendipatore
inveniat, q-
ſonis auctori-
libati loci Epi-
firmatum ſub
ſtabilitate imp-

Signum

Liutulfus Can-
Data V
Etione I
Forchem

Postqu
da hospitia,
tenciam & n
Tridentinas
ac Principes
plauſu excep
obſiſtente, in
rum convoc
delatumque
ſij ſolemni ca

reliquas possessiones jam dictæ Ecclesiæ (quas nunc infra ditionem regni nostri legibus possideat, vel quæ deinceps in iura ejus divina pietas voluerit augeri) ad causas judicario more audiendas, vel freda exigenda, mansiones vel paratas faciendas, aut fideiussores tollendos, aut homines ipsius Ecclesiæ contrarationem distringendos, nec ullas redibitiones vel inusitatas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat, vel ea, quæ supra memorata sunt, penitus exigere præsumat. Hominibus quoque famulatum ejusdem monasterii facientibus, qui saxonice Malmam dicuntur, prædictum mundeburdum et tuitionem nostram constituimus, ut etiam coram nulla judiciaria potestate examinentur, nisi coram Episcopo aut advocatione, quem ejusdem loci Episcopus elegerit. Quidquid vero Fiscus exinde sperare potuerit, pro æterna remuneratione dictæ Ecclesiæ ad stipendia pauperum et luminaria continuanda concessimus, et ipse Episcopus cum omnibus rebus suis nostro fideliter pareat imperio, et sub nostra consistat defensione, quatenus ipsum fratresque ejusdem loci pro nobis, conjugum, proleque nostra Dominum melius jugiterque exorare delectet. Fratribus autem ejusdem loci præfati dedimus licentiam eligendi pastorem inter se qualemcunque voluerint, ita tamen, si talis inter eos inveniamur, qui vita et moribus probatus habeatur. Et ut hæc nostræ concessionis auctoritas plenior in Dei nomine obtineat firmitatem, jussimus prælibati loci Episcopo hoc præfens præceptum conscribi, manus nostræ inscriptione firmatum subtus, et annuli nostri impressione corroborari, pro Dei amore, et stabilitate imperii nostri, et incolumitate nostra, et æterno præmio præcepimus.

Signum

Domini Ottonis invictissimi Regis.

Liutolfus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicappellani recognovi et ss.
Data VII Idus. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. Indictione IV. Anno regni Serenissimi Regis Ottonis XXVI. Actum Forchem in Christi nomine feliciter amen.

Postquam Hatto Fuldensis Abbas Romam præmissus ad paranda hospitia, Rex cum florentissimo exercitu, ad Germanorum potentiam & majestatem Regni sui repræsentandam, per Bojariam & Tridentinas Alpes Italiam ingressus, obvios habuit Italiæ Episcopos ac Principes cum effusâ populorum multitudine, Regem incredibili plausu excepturos. Ab his Papiam deductus, urbem regiam, nullo obsistente, intravit, Inde Mediolanum est digressus; ubi Episcoporum convocato concilio, Beringario Regnum Italiæ abrogatum, delatumque Ottoni; qui mox ab Archiepiscopo in æde D. Ambrosij solemni cæremonia Rex inunctus, & ferrea corona condecoratus.

Annus

Annus Christi 962. 963. 964.

Joannis XII Pont. 7. 8. 9.

Ottonis Imp. 1. 2. 3. Reg. 27. 28. 29.

Volemar Ep. Pad. 3. 4. 5.

Corona-
tur Impe-
rator Ro-
mæ.Regin cont.
Ludprando
Sigonius l. 6.
de Reg. Ital.

Post solenne Christi natalitium Papiæ concelebratum, Rex cum
lectissimo exercitu Romam pervenit, ad coronam Imperij, à Pontifi-
ce promissam, accipiendam. Et jam omnium Romanorum animos
accenderat cupiditas visendi Regem, quem tot bellis & victorijs ce-
lebrem tota Europa mirabatur: simul antiqua temporis species ob-
jiciebatur, quo Carolus M. liberandi Romani Leonis Pontificis cau-
sâ, Romam profectus, ingenti totius Romæ atque Italiæ lætitiâ, ex
Rege Imperator salutandus, Romanum Imperium renovasset. Igitur
admirando occursum spectaculo ingressus est urbem; quem Joan-
nes Pontifex venientem in gradibus Basilicæ Vaticanæ excepit. Quò
ubi pervenit Rex, ad pedes se Pontificis submisit; quem Pontifex am-
plexus, deduxit in templum, & sacris solemnibus cæremonia celebra-
tis, inunxit, ac demum imperiali diademate insignivit, acclamante uni-
verso clero ac populo Imperatori felicitatem & victoriam. Quo fa-
cto, uterque ad aram S. Petri accessit, & solemniter Sacramento devin-
xit: Imperator, se semper in fide, & auctoritate Romanæ Ecclesiæ fu-
turum, Pontifex, se nullo unquam tempore Berengarij ceterorum-
que hostium partibus adhæsurum. Felix & ad omnem posteritatem
memorabilis annus, quo Imperium Romanum à Francis translatum
ad Saxones. Idem post annos centum & sexaginta, dum rursus Im-
peratoris nomen & majestas collabi cœpta, ejusdem gentis heroes
instaurarunt: ut non immerito scripserit Sigonius, Regni Italici &
Imperii restituti decus Germanorum beneficio deberi; apud quam
exinde gentem in hunc diem Imperij majestas permansit. Otto licet
multis negotiis ac turbis Italiæ implicatus, multa interim diplomata
regiæ liberalitatis dedit, inter quæ illud magnificum & imperatori-
um, quo patrimonium S. Petri & Romanæ Ecclesiæ jura, à Pipino
Rege & Carolo M. concessa, confirmavit; quod diploma aureis
litteris exaratum, servatur in castello S. Angeli, quemadmodum & nos
ex Baronio & concilijs in Carolo Romano Catholico retulimus. Nec
immemor etiam liberalitatis suæ, tabulas Corbeiensibus obsigna-
vit, quas ex ipso autographo hic exhibemus.

*In nomine sanctæ, et individue Trinitatis, Otto divina favente cle-
mentia Rex. Notum esse volumus omnibus fidelibus nostris, quod rogatu cara
prolis nostræ Ottonis indulgimus incolis Villæ, quæ dicitur horobusun et adja-
cens est urbi, quæ dicitur Eresburg, eo jure vivere, et ipsa legitima habere per
omnia, quæ Theotmannici habent; nec tamen ulli altæ potestati subjacere,
cum suis juribus ac legitimis, nisi cui hæcenus paruit, rectoribus scilicet
monasterii*

monasterii
Martyrum
varicari lice
fra subitus

Sign

Lindulfus C

Data

Indict

Actur

Man

dum rebus
teneret. U
quo inaug
garij filio
na objecta
bentur) co
rarit, ac I
multo pos
cem; at ve
deportari j
diendum t
vat. Utrum
scit Baroni
Imperator
tor artium
potestatis
peritissim
primum li
ignorantia
pœna abfu
partem ab

Part

sub exitur
Sueviæ &
guntinus
niensis Ar

monasterii quod nova Corbeia vocitatur, ad honorem ac seruitium Beatorum Martyrum Stephani atque Viti. Et ut hoc firmum sit, et nulli post hæc prævaricari liceat, annuli nostri Sigillo iussimus signari atque firmari, manu nostra subtus signantes.

Signum Domini

Ottomis Serenissimi Regis.

Lindulfus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicapellani recognovi et ffs.
Data V. Idus Junii. Anno incarnationis Domini DCCCCXII.
Indictione V. Regni autem Serenissimi Ottonis Regis anno XXVII.
Actum in Suofaz. in Dei nomine feliciter amen.

Mansit post hæc in quintum annum Otto Imperator in Italia, dum rebus omnibus compositis, Berengarium victum captumque teneret. Una nomini macula aspersa; quod Joannem Pontificem, a quo inauguratus erat, tum ob conspirationem cum Adelberto Berengarii filio (secus quam promiserat) tum ob enormia quædam crimina objecta, apud Luitprandum (quæ tamen ab alijs incredibilia habentur) convocato ex tota Italia Episcoporum concilio, exaucto- rari, ac Leonem Pontificem subrogaverit. Sed extincto haud multo post Joanne Pontifice, Romani Benedictum elegere Pontificem; at verò Imperator Leonem tutatus, Benedictum in Saxoniam deportari iussit, quem Adalgago Hamburgensi Archiepiscopo custodiendum tradidit, qui in ea exilij urbe obiit, & tumultum adhuc servat. Utrumque Joannem ac Benedictum, verum Pontificem agnoscit Baronius; extra numerum habet Leonem, quod nullâ legitimâ Imperatoris & Episcoporum auctoritate introductus. Otto Imperator artium militarium magis quam Canonum gnarus, limites suæ potestatis excessit; non hoc Carolo M. æquandus, legum sacrarum peritissimo; Princeps quippe qui a morte prioris conjugis latinas primùm literas didicit; cetera Imperator religiosissimus, cui per ignorantiam hæc magis condonanda, quam Episcopis. Nec tamen poena absuit, quæ Imperatoris exercitum pestifera luc magnam partem absumpsit; sed hæc uberius ab alijs scriptoribus relata sunt.

Otto Imp.
Joannem
Pontif.
per Epi-
scopos &
sede sua
pellit,
substituto
Leone.
Luitprand.

Annus Christi 965.

Benedicti V. Pont. 1.
Ottonis Imp. 4. Reg. 30.
Volmari Episc. Pad. 6.

Parto Italiae Regno, & ad Imperium rursus adjecto, Imperator sub exitum anni 965. in Germaniam rediit. Venienti in confinia Sueviæ & Franciæ occurrere duo filij, Otto Rex, & Wilhelmus Moguntinus Archiepiscopus: Wormatiæ accessit Bruno frater, Coloniensis Archiepiscopus, quibus cum Ingelhemium perrexit, & pascha

co

Flodoardus.

eo in palatio celebravit. Inde Coloniam petivit, ubi Machtildis mater, & soror Gerberga Galliae Regina cum filio Lothario Rege venientem excepere; omnes hosce, perinde ut Senatores Regni Lotharingiae, qui ad comitia simul convenerant, regio epulo tractavit Imperator; atque inde in Saxoniam properavit, interque cetera, quae sapientissime ordinata sunt, Hermannum Bellingum ob res praeclare domi militiaeque administratas è gubernatore ducem Saxoniae creavit; quae dignitas apud posteros in centesimum & quinquagesimum annum permansit; sensimque ex temporariis hereditarij duces emerere, postquam ob merita parentum principatus permitti filiis. Virum hunc alij quidam ex obscuro loco & tenui fortuna evectum volunt, cujus originem Widekindus & Dithmarus è prima Saxoniae nobilitate deducunt.

Moritur
Bruno
Archiep.
Colon.

Subtractus hoc anno è numero mortalium Bruno Colonien-
sis Archiepiscopus, magno Imperatoris totiusque familiae Augusta
luctu, vir omnium Scriptorum elogijs ex omni virtutum aspectu
commendatus, qui sacram & politicam potestatem in Episcopo &
duce, admirabili sapientia, & ingenti Imperii bono, famaue sancti-
tatis conjunxit. Successorem nactus est Folcmarum, Diaconum &
oeconomum suum, cujus rogatu postea Rotgerus Corbeiensis mo-
nachus vitam Brunonis conscripsit.

Annus Christi 966. 967.

Joannis XIII Pont. 1. 2.

Ottonis Imp. 5. 6. Reg. 31. 32.

Volcmari Ep. Pad. 7. 8.

Otto Ita-
liam &
Romam
revisit,
compo-
nitque res
ibi turba-
tas.

Mirai Not.
Belg. c. 6.
Regin. cont.

Otto Imperator ob funus fratris è Saxonia Coloniam profectus;
exinde Aquisgranum, Trajectum, Neomagum adiit; rebusque istis
compositis, in Saxoniam est reversus. Nec multò post Wormatiam
ad comitia procerum contendit, in quibus expeditio in Italiam de-
creta, ad ulciscendas Romanorum injurias, quibus Joannem XIII
ejus nominis Pontificem Romanum affecerant. Peragrata Italiâ,
Romae Christi natalitia celebravit, sumptoque ab auctoribus sedi-
tionum supplicio, reliquum anni sequentis tempus in ordinanda
Italia consumpsit. Tum & Legati missi ad Nicephorum Graecorum
Imperatorem, qui filiam ejus privignam Ottoni filio sponfam po-
stularent. Subinde & Otto filius à Patre & Joanne Pontifice invita-
tus Romam advenit, & à Pontifice in Christi natalitijs Imperator,
jucundissimo populi Romani spectaculo, coronatus est. Si quid
Otto Imperator deliquit in Leone Pontifice introducto, id in verum
Pontificem studio & observantia compensatum est. Nec enim post
Francorum Reges ulli Romanam sedem magis coluerunt, quam
Saxonici Imperatores & Principes eorum temporum. Quem amo-
rem

rem ac re-
inauguran-
trus Succ-
randos. U-
perium nu-

Attin-
lia; è qua
nationem
burgensi.

Jun-
tia Impera-
sentium qu-
eta conjugi-
domina ge-
construxit
Henrici Re-
regni vel n-
ritio in M-
perpetualit-
suis, tam a-
pratis, pas-
licet et imm-
scopus illi-
possideant.

Et n-
per sucece-
strisque ve-
signari ju-

Luidgeru-

VII

Ina-

ver-

rem ac reverentiam ut Otto parens filio altum imprimeret, Romæ inaugurari voluit, & spectare coram sanctitatem loci, in quo D. Petrus Successores suos in throno collocarat orbi Christiano venerandos. Unde jam à sequenti anno diplomata passim Ottonis II. imperium numerant, quod hic movere visum est.

Annus Christi 968.

Joannis XIII Pont. 3.
Ottonis Imp. 7. Reg. 33.
Volcmari Ep. Pad. 9.

Attinuit & insequens annus Ottonem cum filio Augusto in Italia; è qua mense Octobri hoc sequenti diplomate ratam habuit donationem Abbatiæ S. Dionysij in Angaria, factam Ecclesiæ Magdeburgensi.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Noverit omnium fidelium nostrorum tam presentium quam futurorum industria, qualiter nos pro monitu Adelheidis dilectæ conjugis nostræ Abbatiæ, cui nomen est Angerm, quam beata memoria domina genitrix nostra Machtild in honorem S. Dionysii Martyris Christi construxit ob remedium et absolutionem animarum Divi genitoris nostri Henrici Regis divinaque genitricis nostræ, pro statu quoque et incolumitate regni vel imperii nostri, filique et Coimperatoris nostri Ottonis, Sancto Mauritio in Magdeburgh liberaliter offerimus, et Archiepiscopis illius Ecclesiæ perpetualiter tuendam concedimus, cum omnibus appendiciis et utilitatibus suis, tam adificiis quam mancipiis utriusque sexus, terris cultis et incultis, pratis, pascuis, silvis, aquis aquarumve decursibus, molendinis mobilibus scilicet et immobilibus, exitibus et redditibus, quæ sitis et inquirendis, ut Archiepiscopus illius Sanctæ Magdeburgensis Ecclesiæ sui que Successores teneant et possideant, et suis eam usibus sicuti res Ecclesiasticas juxta libitum adjungant.

Et ut hoc nostræ munificentie munus eidem Ecclesiæ firmum et stabile per successura tempora permaneat, et à sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus nostrisque verius credatur, hanc cartam conscribi annulique nostri impressione signari jussimus, quam et manu propria subtus firmavimus.

Signum Domini
et inviolabilissimi

Ottonis Magni
Imperatoris Augusti.

Luidgerus Cancellarius ad vicem Haddonis Archicappellani notari. Data VII. Non. Octobris, Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXVIII. Indictione XI. Anno autem regni Domini Ottonis XXXIII. Imperii vero VII. Actum Ravennæ in Domino feliciter. Amen.

Rr

Ante

Antè verò, initio hujus anni, cum Imperator versaretur in Campania, literas dederat ad Saxones nostros; quibus cum paternam planè sollicitudinem pro gente nostra ostendat, hic eas ex Widekindo recitare lubet.

Otto divino nutu Imperator Augustus, Herimanno et Thiaderico ducibus, ceterisque publicæ rei nostræ præfatis, omnia amabilia.

Sollicitudo
Ottonis
pro Sax-
oniâ. Deo volente, salus omniaque prospera planè succedunt. Ceterum nuncii Constantinopolitani Regis, dignitate satis insignes, nos adveniunt, pacem, ut intelleximus, admodum quærentes. Quoquo tamen modo res agant, bello, Deo volente, nullo modo nos attentare audebunt. Apuliam et Calabriam provincias, quas hæcenus tenuere, nisi conveniamus, dabunt. Si verò voluntati nostræ paruerint, ut præsentis æstate conjugem cum aquirvoco nostro in Franciam dirigentes, per Fraxinetum ad destruendos Saracenos, Deo comite, iter arripimus, et sic ad vos disponemus. Præterea volumus, ut si Redares, sicut audivimus, tantam stragem passi sunt (Scitis enim quam sæpe fidem fregerint, quas injurias attulerint) nullam vobiscum pacem habeant. Unde hæc cum Herimanno Duce ventilantes totis viribus instate, ut in destructione eorum finem operi imponatis. Ipsi, si necesse fuerit, ad eos ibimus. Filius noster in Nativitate Domini coronam à beato Apostolico in Imperii dignitatem suscepit. Scripta XV Calend. Februarii in Campania juxta Capuam.

Comitia
Werlis
celebrata. His literis lectis, inquit Widekindus, in conventu populi, in loco, qui dicitur Werla, coram Principibus & frequentia populi, visum est pacem jam dictam Redarijs servare; eò quòd tum bellum adversus Danos vigeret, & copiarum minus ad duo pariter bella conficienda sufficerent. At quæ hic Werla? in qua celebris ille conventus est habitus. Utrumne Transalbianæ in confinio Sclavorum? quæ tum Sclavorum armis circumstrepentibus minus tuta. Ego nostram in Westfalia intelligo, Urbem regiam & hæcenus toties celebratam, in qua illa Saxonum comitia Herimannus & Thiadericus ex Imperatoris voluntate convocavit.

Moritur
Wilhelmus
filius
Ottonis,
Archiepiscopus
Moguntinus. Lata hæc Ottonis turbavit mors duplici funere: Primum Wilhelmus filius & Moguntini Archiepiscopi, 3 Febr. elati, præfulis magnæ sapientiæ; cui ob id Otto pater Parthenopolim exornandam erigendamque in Archiepiscopi sedem, & cetera Regni negotia committebat: & singularis vitæ integritatis, cui & obitum Machtildis avia ante suum vaticinata. Ab excessu è vita, Wilhelmus Ludolpho Corbeienfis Abbati se obtulit, ab eoque innocentis vitæ præfule fratribusque ejus cœnobii mortuorum subsidia petijt; quemadmodum hæc planius à Dithmaro Episcopo & Serrario relata sunt. Wilhelmum consecuta Machtildis, Imperatoris mater, miræ, ut Widekindus scribit, sanctitatis femina, quippe omnium christianarum virtutum in sexu illo splendore illustris; exemploque cum primis beneficentiæ in Ecclesias, in

Et Mathildis
Ottonis
mater.

ingenos & religiosi instituti homines, in quos omne patrimonium erogavit. Regia nimirum donatione, & diplomate consignato, acceperat à marito suo Quidlenburgum, Palithi, Nurthusen, Gronau & Duderstede cum Comitatibus & prædijs; quæ bona magnam partem convertit in donationes cœnobiorum. Nam præter Quidlenburgense monasterium, cui se incluserat, condidit tria alia Virginum sacrarum Collegia, Northusanum, Confungense, & Poldense. Nata erat ex Widekindea familia, patre Theodorico Oldenburgensi Comite. Quæ una omnium nostratium scriptorum consensus est; falliturque Flodoardus, à quo Ludovici Germaniæ Regis, Arnulpo Imperatore genita, filia asseritur. Nec minus illustris in filio Imperatore, & tribus inde nepotibus, Ottone II, Ottone III, & S. Henrico Imperatoribus; quam tot laudibus præterea celebrant Dithmarus & Luitprandus Episcopi, ceterique omnium temporum scriptores. Sepulta est Quidlenburgi in æde S. Servatii, ad latus mariti Regis Henrici, ut viva rogârat: jam multo illustrior, quando Divorum numero adscripta colitur. Quo nunc fatalis ætas nostra per Saxoniam recidit? quæ ista quidem ex certa annalium memoria recolit, sed dispari religionis cultu. Omnia hæc invertit; tanquam magnæ illæ Imperatorum, Ducum, Principum, Matronarum & Virginum sacrarum animæ nusquam vera Evangelij luce perfusæ fuerint.

Maderus
in diplom.
Saxon.

Dithmarus
lib. 2.
Luitprand.
Flodoard. in
chron.

Annus Christi 969. 970. 971.

Joan. XIII Pont. 4. 5. 6.
Otonis Imp. 8. 9. 10. Reg. 34. 35. 36.
Volemati Ep. Pad. 10. 11. 12.

Broverius
in ann. Tre-
vir. lib. 10.
Dithmarus
lib. 2.
Helmold. l.
1. c. 11.
Ereft. Ec-
cles. Mag-
denb. apud
Meibom. ad
Widek.
Chron.
Magdenb.
Otto Fri-
sing. l. 6.
Gobelinus
etat. 6. c. 48.
Crantz.
Chron.
Mindense.
Magden-
burgen-
sem Ar-
chiepi-
scopatum
erigit Ot-
to.

Versabatur inter hæc Imperator adhuc in Italiâ; ubi Græcorum perfidiam pertæsus, acceptâque etiam clade suorum, bellum Græcis indicit, cui Ottonem filium ad tyrocinia armorum capiendâ præfecit, adjuncto Gunthario & Sigefrido Ducibus; quorum moderatione Apulia & Calabria Græcis erepta, conjunctâque Imperio occidentali. His confectis animum adjecit ad Magdenburgensem Episcopatum firmandum, ac metropolim omnium Sclavorum regionumque trans Albim constituendam. Opportunum id ratus, dum in Italia esset, cum Pontifice conficere; maximè, quòd adessent Hatto Moguntinus Archiepiscopus, & Hildewardus Halberstadiensis Episcopus, quorum maximè intererat, quòd intra Episcopatum Halberstadiensem, intraque terminos à Carolo M. descriptos novus Magdenburgi Episcopatus constituendus, id quod à Bernardo superiori Halberstadeni Episcopo nunquam Otto impetrare potuerat. Igitur commutatione locorum & bonorum factâ transactum, consignatæque tabulæ foundationis Ravennæ in conventu Episcoporum, subscribente Hattone Archiepiscopo, cum Germaniæ & Italiæ, qui

Rr 2

aderant,

Primus
ei Anti-
stes datus
S. Adal-
bertus,
Monach^o
Benedi-
ctinus.

aderant, Episcopis. Quæ mox Pontifex Joannes XIII rata ha-
buit: uti hæc præ ceteris accuratius narrat Browerus in annalibus
Trevirensibus. Evocatus deinde post hæc Adalbertus Episcopus, de
quo supra relatum, ex Wirtzenburgenfi Abbatia, cui præsidebat,
Romam, & auctoritate Apostolica Archiepiscopus nominatus, pal-
lioque donatus festo S. Lucæ hujus anni; & quod ad dignitatem hu-
jus sedis refertur, Pontifex Primatum omnium per Germaniam Ec-
clesiarum & Archiepiscoporum habere voluit. Subjecti verò huic
Metropoli Episcopatus Cizizensis, Misniensis, Merseburgensis,
Brandenburgensis, Havelbergensis, & Posnaniensis. Quibus rite
peractis, Otto Imperator Adalbertum cum Imperatoris literis ad
Episcopos, Marchiones & Principes Saxonie datis, Magdenburgum
præmisit; à quibus cum ingenti lætitia & populi acclamatione ac-
ceptus & inauguratus est. Adalbertus subinde festis natalitijs Chri-
sti in solemni Missæ sacrificio Bosonem Monachum Merseburgensem,
Burchardum Misniensem, Hugonem Cizicensem Episcopos
consecravit. Tundo verò sive Undo Havelburgensis, & Dudeli-
nus Brandenburgensis Episcopi, prius quidem Moguntino Archie-
piscopo subjecti, sed agente id quoque Imperatore ad Metropolim
Magdenburgensem transire jussi. Neque his Episcoporum sedibus
contentus Imperator, majora versabat cum animo; atque ut Caro-
lus M. totam Saxoniam à se subactam dividerat in Episcopatus, ita il-
le totam Slavoniam, regionesque trans Albim complexus, christi-
anæ religioni submittere, & in Episcopatus distribuere constituerat.

Annus Christi 972.

Domni Pont. 1.

Ottonis Imper. 11. regni 37.

Volcmari Ep. Päd. 13.

Widekind.
lib. 3.
Lambert.
in chron.
Sigebert.
Otto Fri-
sing.
Sigonius.

Tandem relicto Burchardo Sueviæ duce cum militari negotio,
post quintum denuo annum Imperator ex Italiâ digressus, cum in-
genti, ut Widekindus scribit, gloria, capto Rege Longobardorum, superatis
Græcis, victisque Saracenis, cum victoribus alis in Germaniam per au-
tumnum venit. Patrem comitatus Otto filius cum Theophania spon-
sa, quæ Romæ quoque à Pontifice coronata, & titulo Augustæ con-
decorata erat. Berengarius Italiæ Rex cum uxore Willa Bambergam
deportatur in exilium, ubi & vitam clausit, iisdem fatibus jactatus, qui-
bus olim Desiderius Longobardorum Rex, à Carolo M. Leodium
relegatus. Ut jam Ottonem M. non secus quàm Carolum M. do-
mitorem Italiæ, & vindicem Apostolicæ sedis videas. Postquàm Ot-
to Ingelhemium attigit, nihil illi antiquius fuit, quàm Episcoporum
synodum convocare; quam celebrem testatur fuisse Auctor vitæ
S. Udalrici: quanquam nomina Episcoporum actaq; interciderint.

Annus

Annus Christi 973.

Benedicti VI Pont. 1.

Otonis Imper. 12. regni 38. & ultimus.

Volcmari Ep. Pad. 14.

Ab Rheno Imperator in Saxoniam properavit ad paternum so-
lum, in quo hoc anno Christi 973 extremum vitæ diem habuit. Ac
postquam peragrata dispositaque Saxonia, Quidlenburgi apud fili-
am Machtildem ejus loci Abbatissam pascha celebrasset, advenienti-
bus undique diversarum gentium legatis, & procerum multitudine
salutantium, Merseburgum perrexit; ubi festum ascensionis demum
magna pietate peractum, auditique legati ex Africa præsentés. Tri-
stis istic memoria Hermanni & Geronis, Ducum fortissimorum
contra Barbaros, affecit Imperatorem, quos non ita pridem necessi-
tate mortis amiserat. Et tanquam ipse iisdem fatis urgeretur, Mimin-
lebam ad Unstrotum fluvium secessit in locum & monasterium
Henrici patris morte confatalem. Venerat eo feria tertia ante Pente-
costen; proxima nocte (verbis Widekindi referam vitæ exitum)
juxta morem diluculo de lecto confurgens, nocturnis et matutinis laudibus
intererat. Post hæc paululum requievit. Missarum deinde officiis celebra-
tis, pauperibus juxta morem manus porrexit, paululum gustavit, iterum-
que in lecto requievit. Cum autem hora esset, processit letus et hilaris ad
mensam. Peracto ministerio, vespertinis laudibus interfuit. Peracto can-
tico Evangelii, astuare, atque fatigari cepit. Quod cum intellexissent
Principes circumstantes, sedili eum imposuerunt. Inclinantem autem
caput, quasi jam defecisset, refocillaverunt, expetitioque Sacramento di-
vini corporis et sanguinis, et accepto, sine gemitu cum magna tranquillita-
te ultimum Spiritum cum divinis officiis pietatis creatori omnium tradidit.
Addit Dithmarus: postquam nonis Maji divino viatico recreatus est, ex-
anime corpus, prosequente Ottone filio, à Gerone Colonienſi, et Adalberto
Magdenburgensi Archiepiscopis Magdenburgum transvectum est, atque
istic in crypta adis Mauritianæ ab Episcopis et Clero solemnibus Ecclesiæ ce-
remoniis denotatum est ad latus Edithæ Reginae. Magnus & gloriosus
Imperator, quo post Carolum M. ut Dithmarus perhibet, nemo ma-
jor Imperium gessit. Argenteas ille venas Goslaræ primùm reperit,
quas tanto ævo & post Otonem nemo scrutatus fuerat. Sed aure-
um magis sæculum, quod Ottone Imperatore disciplinâ cleri & po-
puli florentissimum fuit, quod & domitis omnibus circum exteris
intestinisque hostibus, filio reliquit pacatissimum: felicesque Episco-
pi, qui cum Volcmaro nostro vitam sub illo sortiti. Et quæ per Sax-
oniam Ecclesia Cathedralis? quod monasterium, in quo ejus bene-
ficentiæ vestigia ex diplomatum monumentis non extant? dum-
modo ceteri perinde, ut Mindenſes & Magdenburgenses, aut servaf-
sent, aut cum posteris communicassent.

Widekind.
lib. 3.
Dithm.
Otto Fri-
sing.

Obitus
& laus
Otonis
M. Imp.

Com-

Succedit
patri in
imperio
Otto fi-
lius.

Gelen. r. fa-
crar. syn. 7.
Qui Cor-
beienſia
privilegia
approbat.

Composito in terram patre, Otto filius imperium adiit, juvenis, qui vix dum xx ætatis annum attigerat, quique ante xii annos à Germanis Rex delectus, atque ante sexennium à Pontifice Imperator appellatus erat; à quibus etiam annis in diplomatis regni & Imperij ejus exordia numerari leges. Ut tamen majestatis decus imple-ret, haud multò post à funere patris Aquisgranum profectus ad comitia, in ijsq; omnium Principum consensione Imperator acceptus confirmatusque est. Mense Julio Aquisgrani fuisse, docent nostra tabula Colonienſis Ecclesiæ, quas Gelenius recitat ab Ottone istic consignatas. Sed jam paulò ante Otto Imperator, primo statim auspiciati Imperij anno, Ludolpho Corbeienſi Abbati omnia à majoribus concessa auctoritate sua renovarat.

In nomine sanctæ et individua Trinitatis. Otto divina favente ele-
mentia semper Augustus. Convenit nostræ Imperiali Celsitudini, ut petiti-
ones fidelium nostrorum, has præcipuè, quas pro Ecclesiarum sibi commissarum utilitatibus suggerunt, ad effectum perducamus; quoniam hoc ad præ-
sentem vitam prosperè peragendam, et ad futuram beatitudinem prome-
rendam profuturum liquido credimus. Unde noverit omnium fidelium
nostrorum industria, quia adiens excellentiam nostri culminis Lindulfus
Abbas venerabilis novæ Corbeie, rogavit, ut eidem monasterio concedere-
mus talem libertatem, qualem à Patre nostro et Imperatore augustio, ca-
terisque antecessoribus nostris Regibus vel Imperatoribus accepisse dinosci-
tur; ejus petitioni assensum præbentes, interventu matris nostræ Adal-
heide, in supra dicto monasterio fratribus DEO servientibus, ejusque
Martyribus Stephano atque Vito omnes concessiones, quas anteriorum
Regum vel Imperatorum temporibus habuerunt, concessimus, nostraque au-
thoritate renovavimus; præcipuè ut potestatem habeant inter se, cum necessi-
tas venerit, Abbatem eligendi, et ut à nullo Episcopo de dominicalibus mansis
ejusdem monasterii decima exigantur, neque à Comitibus ex qualibet judi-
cari potestate Coloniorum et Liti ad justitiam faciendam aliquo banno con-
stringantur, sed coram advocatis ejusdem monasterii justitiam facere cogan-
tur; sicut anteriorum Regum vel Imperatorum præfato loco concessum fuisse
cunctis fidelibus nostris liquido patet. Et ut hæc nostræ renovationis ac firma-
tionis auctoritas firmiter stabiliorque à cunctis perpetim credatur, hanc char-
tam conscribi, manuque nostra propria subtus roboratam annuli nostri im-
pressione jussimus insigniri.

Signum Domini Ottonis

invidiſſimi semper augusti.

Willigisus Cancellarius vice Roberſi Archicappellani recognovi.
Data V Calend. Junii, anno Incarnationis Domini DCCCCLXXIII.
Indictione I, anno regni Domini Ottonis XIII. Imperii autem VII.
actum Alten in Dei nomine feliciter amen.

Annus

Annus Christi 974.

Benedicti VI Pont. 2.

Ottonis II Imp. 2.

Volcmari Ep. Pad. 15.

At non ita prævinitus auctoritate Pontificis & Principum Otto, quin altero mox anno cum Regni æmulis luctandum esset; nam præter Raginarium Lotharingæ turbatorem, quem bello oppressit, Henricus patruelis Bojaræ dux, inito cum Haraldo Danorum Rege, Boleslao Polonorum Duce, atque alijs etiam Germaniæ Principibus fœdere, ausus est arma indicere, & Regnum Germaniæ affectare. Sed hunc æmulum, convocato procerum conventu, per legatos ad obsequium revocavit. Inde arma in Haraldum Daniæ Regem, fines Saxoniarum depopulantem convertit, victumq; contudit.

Sub initium hujus anni Volcmarus Paderbornensis Episcopus Ottonem adiit, & privilegiorum confirmationem, quæ ceteri ante eum Cæsares ac Reges dederant, ac liberam cum primis electionem Episcopi, secundum Caroli Crassi concessionem, impetravit; ita enim auctor vitæ Meinwerici. Otto ejusdem nominis secundus, decimo quinto Calendas Februarii, rogatu Folcmari ejusdem civitatis Episcopi, anno Dominicæ Incarnationis nongentesimo Septuagesimo quarto, electionis sue decimo quarto, imperii primo, regni septimo, indictione quarta (quæ secunda scribi debuit) Imperatoria auctoritate omnia privilegia comprobavit; quod tamen Ottonis diploma, vel incendio Ecclesiæ, vel alia temporum injuria intercidit.

Ceterum Otto Imperator, varia hoc eodem anno loca peragrans, varia diplomata dedit: aliud Neomagi 14 Calendas Martij apud Myræum: aliud 5 Kal. Julij Wormatiæ apud Zilesum: aliud rogatu Theophaniæ conjugis Ludolpho Osnabrugensi Episcopo, quo Ludolphum consanguineum appellat, multisque prædiis donat. Duplex præterea Mindenensi Ecclesiæ datum, alterum Aquisgrani 12 Calendas Augusti, alterum Neomagi 14. Calendas Martij, quo Lubekena donatur Ecclesiæ S. Petri. Verum cum hæc extent, nos hic duo adjungemus diplomata, quorum neutrum hæcenus publici juris factum. Altero Otto Imperator, pia majorum vestigia secutus, Herivordienſi Sanctimonialium Virginum Collegio benefecit. Id diploma, etsi in medio vitiatum agnoscam, ob antiquitatis tamen memoriam referre licebit.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Noverit omnium fidelium nostrorum, presentium scilicet ac futurorum industria, qualiter quædam venerabilis abbatissa herifordensis monasterii nomine frimma nobis Luthovici regis de quodam mercato cum omnibus inde exigendi usibus, id est, moneta telones, vel quidquid ad publicum videtur pertinere mercatum, in loco ad omhusa nominato, afferens nostramque

Sigebertus.
Lambertus.
Schaf.
Brunnerus.

Uti & Paderbornensis.

Miram in
notis Belg.
Zilesum in
defens. Ma-
xim.
Ervovinus
in chron.
Pistorius in
diplom.
Mind.
chron.
Mindenſ.

Beneficentia Ottonis II in Herivordienſi Canoniarum Virginum Collegium.

*Theophania

nostramque dilectam conjugem nomine * Adelheida, hac eadem scripta, nos nostri precepto, ejus interventu, prefato monasterio renovari precabatur. Nos verò pro anima nostra remedio, et aeterna remuneratione more antecessorum nostrorum Regum vel Imperatorum facientes, ejusque intercessionem consentientes, memorata Ecclesia Herifordensi, ejusque abbatisa Imma predicta per futura succedentium tempora in loco superius nominato, potestatem non solum mercationis locum constituendum, sed etiam ad jus ejusdem prelibatae abbatisa banno nostro imperiali exigendum, pacemque omnibus quærentibus mercatum ac redeuntibus faciendum concessimus. Et ut hoc nostra auctoritatis preceptum cuncta sancta Dei Ecclesia, filiis, nostrisque perpetuò verius credatur fidelibus, ac firmum stabileque permaneat, manu nostra subius propria firmavimus, annulique nostri impressione consigillari iussimus.

Signum Domni Ottonis

Serenissimi Imperatoris Augusti.

Jus telonij & monetæ Werthinensibus datur ab Ottonc.

Willigisus Cancellarius ad vicem Rotberti Archicappellani recognovit. Data V Idus April. anno Incarnationis Domini DCCCCLXXIII. Indictione II anno vero regni Domini Ottonis XIII. Actum Walbech.

Altero diplomate Folcmaro Werthinensi Abbati, & in ipsa Werthina, & Ludinghusij in diocesi Monasteriensi jura telonij ac monetæ, rogatu Theophaniæ conjugis donat.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto Dei favente clementia Augustus. Si servorum Dei petitionibus, quas pro Ecclesiarum sibi met commissarum utilitatibus nobis suggesserint, clementer annuerimus, id nobis procul dubio ad præmia aeterna capeffenda liquidò perducet. Unde notum esse volumus presentibus scilicet et futuris, qualiter fidelis noster Folckmarus Werthinensis monasterii provisor, cum interventu dilectæ conjugis nostre Theophaniæ adiut Celsitudinem nostram postulans, ut in duobus suis locis, id est Werdina, Liudinghus, forum et monetam sibi liceret aptare et facere. Hujus rationabili, ac iusta petitioni assensum præbentes, libenter postulata concedimus, et quidquid in eodem foro, vel moneta publica ad jus nostrum pertinet, predicta ac dilectæ conjugis nostre rogatu, predicto monasterio firmiter donamus, et in perpetuum perdurare volumus. Et ut hæc traditio auctoritatis nostre firma et inconcussa permaneat, manu propria eam firmavimus, et annuli nostri impressione sigillari iussimus.

Signum Domni Ottonis

Serenissimi Imperatoris Augusti.

Willigisus Cancellarius ad vicem Rotberti Archicappellani notavi. Data XIII Calendas Septembris, anno Incarnat. Domini DCCCCLXXIII. Indictione II, anno regni Ottonis XIII. Imperii autem VII, actum in Arviti.

Id

Id vero
nunc Erwin
Westphalia
nensis, arg
strasse, atqu
ad hunc an
crucem Pader
reorum, qu
puro auro
illa vetus in
munificen
tiosum cru
venerandu
longo ævo
liquefacta,
Kerfenbroc
riantanti do
nis inaurati
spectuq; ve
Nam cum
summæ æd
corum har
henfæq; est
auratis ob
ticus Halb
Liborij arg
tum est, per
ces inter co
manibus f
quod & ip
ro donum
bat frequ
sicuti inter
fuit, in quo
inscription
derbornar
stas, religio
terejus int

Id verò diploma, cùm in Arvite, quæ tunc curtis regalis erat, nunc Erwite est pagus inter Sufatum & Paderbornam in Ducatu Westphaliæ haud procul à Luppia, atq; ad fines dicecesis Paderbornensis, argumento est, Ottonem sub Autumnum Westphaliam lustrasse, atque Paderbornæ Volmarum Episcopum invisisse; idcirco ad hunc annum referre placuit Ottonis donum, auream videlicet crucem Paderbornensi Ecclesiæ datam, pretio sexaginta millium aureorum, quam ex collectis Longobardorum triennialibus tributis, ac puro auro confectam tradunt annalium nostrorum scriptores. Hinc illa vetus inscriptio. *Auri sexcentas hæc crux habet aurea libras.* Atque ut munificentia Imperatoris, populi simul pietas accenderetur, id pretiosum crucis signum ante chorum Basilicæ populo spectandum, venerandumque ex sublimi loco est expositum. Verùm ea crux haud longo ævo superstes fuit ex suo signo cultuque; seu Basilicæ incendio liquefacta, seu conflata conversa in Basilicæ reparationem (quod Kerfenbrochius opinatur) seu alio casu interversa. Quare ne memoria tanti doni cultusque populo subtraheretur, crucis effigies laminis inauratis obducta, in prioris locum est substituta, quæ ex forma aspectuque veterem referret, quod nostra demum memoria cognitum. Nam cum hæresis bello sæpius urbs in periculo esset, veriti Canonici summæ ædis, ne opimi hujus spolijs causâ invitarentur vicinæ hæreticorum harpyæ, visum fuit per aurifabros explorare crucem, deprehensaque est intus præstipata, atque extimè laminis tantummodo inauratis obducta. Post etiam Christianus Dux Brunswicensis, & hereticus Halberstadiensium Episcopus, cùm Paderbornâ occupatâ D. Liborij argenteam tumbam, & quidquid sacri auri argenteque reperi- tum est, per sacrilega spolia rapuisset, in hanc quoque crucem, uti sagaces inter eos didicerant, inquiri iussit; quæ tamen rapacibus eorum manibus subtrahita est per Georgium Brenckium Scholasticum; quod & ipse persuasus, superesse in hac cruce Ottonicum illud ex auro donum. Nihil majorum ætate Cæsarum ac Regum pietas habebat frequentius, quàm ejusmodi donis exornare templa & altaria; sicuti inter ceteros Serrarius Moguntinæ Basilicæ thesaurum exposuit, in quo similis crux monstrata ex eodem pretio, & ex relati versus inscriptione: Ottonem verò Cæsarem, ut hoc tam insigni dono Paderbornam exornaret, quid aliud commovit, quàm loci hujus vetustas, religionisq; sanctitas, & Volmari Episcopi veneratio, quæm pater ejus inter præclarissimos Saxonie Episcopos commendare solitus.

Otto Imp.
Paderb.
Ecclesiæ
donat
crucem
auream,
pretio
sexaginta
millium
aureo-
rum.

Serrar. lib. 1.
Mog. hist. 6.
32.

Annus Christi 975. 976. 977.

Benedicti VII Pont. 1. 2. 3.
Ottonis II. Imp. 3. 4. 5.
Volmari Ep. Pad. 16. 17. 18

Si

Postea-

Id

Lambertus
Schaf.
Herm. cont.
Sigebertus
Dithmarus
lib. 3.
Daniam
Otto sub-
jugat.

Posteaquam Imperator omnia per Imperium composuerat, anno regni tertio, exercitum, quem ex Saxonibus & Germanis collegerat fortissimum, in Daniam adversus Haraldum Regem traduxit; & Slesvicum progressus omnes Regis munitiones expugnat, ac veteres Saxoniae terminos, & libertates christianae religionis repetit. Ita victum Regem iussit se Wismariae in conventu Principum sistere; ubi ad pedes Imperatoris prostratus, in gratiam est receptus, annuo tributo imperato. Inde eodem anno in Bohemiam cum victore exercitu digressus, omnia ferro flammaque vastando, Regem quoque, ad quem Henricus Bavariae Dux profugerat, caesis ad Pilsnam Bois, ad obsequium redegit; submissusque Bohemis Episcopus Theodmarus, genere Saxo, vir sanctissimus. Quo in Regno per id tempus Adalbertus primus Pragensium Episcopus defudabat, Magnus ille Bohemorum & Sclavorum ex Apostolico numero doctor, & martyr; diversus ab Adelberto Magdenburgensium Archiepiscopo, viro Apostolici fervoris, qui per id tempus quoque inter Sclavos Christi religionem, per conditos ab Ottone primo Episcopatus, quam latissime propagabat, quos hoc anno Sigebertus ab Ottone debellatos denuo refert. Ac quo minus Otto Barbarorum bellis insisteret, fecit Henrici patruelis ac Bojariae Ducis rebellio; sed brevis haec ambitio; victum Otto subegit, spoliatumque principatu, Traiectum, seu ut Browerus, Treviros in exilium deportari iussit: ac ne denuo rebellaret, Ducatum Ottoni, Ludolphi Suevorum Ducis filio, alterique patrueli suo donat.

Sigebertus,
Lambertus
Herm. cont.
Brunnerus
lib. 8. ann.
Browerus
lib. 10.

Bohemi-
am vecti-
galem
reddidit.

Lambertus
Schaf.
Dith. lib. 3.

Intestinis hostibus suppressis, Otto rursus cum ingenti exercitu Bohemiam intrat, ac Boleslaum Ducem, ostentatione armorum, tributa, quae pater imposuerat, pendere iussit. Tum vero per Saxones Imperatores revocata prisca à Carolo M. Imperij maiestas, cum Dani, Sclavi, Bohemi, ceterique circum populi Imperio tributarii servirent; & Principes Imperij ad unius absolutissimi Monarchae Imperium obediens starent.

Annus Christi 978. 979.

Benedicti VII Pont. 4. 5.

Ottonis II Imp. 6. 7.

Volcmari Ep. Pad. 19. 20.

A Lothario Galliae Rege inopinato invaditur.
Sigebertus,
Aimoinus
lib. 5.
Dithm. lib. 3.

Hac rerum felicitate Otto Imperator, pacis securus, Aquisgranum versabatur; cum Lotharius Galliarum Rex, immemor consanguinitatis & beneficiorum, ex improvise cum ingentibus copijs Metas ducit exercitum, Austrasiaeque proceres in fidem suam adigit; ac recta inde Aquisgranum Imperatorem cum conjuge intercepturus advolat. Pransurus Otto cum conjuge accumbebat mensae, cum subito rumore percellitur, advehi hostem, & portis imminere. Vix Imperator

perator praec
Lotharius un
convivis rep
pastus, palati
Gallo epulu
citum contr
lites, advola
quingagin
gent) conf
Parisios usq
brem mensa
sacris tantu
expeditione
vium in Du
Austrasiae R
fiduciario d
sit. Nec mu
Saxonici ge
vero Saxoni
Francorum
tot rursus
Caesarem &

Otto
Germaniar
peditioneq
clesijs & rel
Quam in re
beiensium
rum magn
In no
mentia Inpe
ribus, ac Re
rantibus, as
liter Nos, et
tem condece
nitatem inte
ex ratione s
ginrichesdon
fridi Comiti

perator præcipiti fuga cum conjuge & aula in tutum evaserat, cum Lotharius urbem & palatium ingreditur, mensamq; instructam sine convivis reperit. Igitur hospes minimè invitatus, postquam epulis pastus, palatium diripit, & cum præda in Franciam redit. At carum Gallo epulum; Otto hac fugæ contumelia & injuria percitus, exercitum contrahit; & tanquam ad pedis pulsum è terra proflirent milites, advolant Saxones & Germani, intraque breve tempus exercitus quinquaginta millium (quem alij ducentorum etiam millium augent) constitit in campo; quocum è vestigio Lotharium insecutus, Parisios usque pervenit, incensoque suburbio, ab Octobri ad Decembrem mensem Gallias depopulatus, extremam vastationem intulit: sacris tantummodo locis exceptis, quibus parcitum. Quâ exitiali expeditione ita Galliarum Rex afflictus, ut altero anno ad Carum fluvium in Ducatu Luxenburgensi cum Imperatore pacisci & omne Austrasiæ Regnum abjurare necesse habuerit, quod Carolo fratri jure fiduciario datum; atque inde Germaniæ Imperio conjuncta mansit. Nec multò post Lotharius Regno exutus Hugonem Capetum, Saxonici generis Principem, subrogatum sibi Regem ferre debuit. Ita verò Saxonia Westfaliaque nostra, quæ tot primæ & secundæ stirpis Francorum Reges, & ab Hugone Capeto exinde ad nostra tempora tot rursus tertiæ stirpis Reges dedit, modò Regem nullum, præter Cæsarem & Principes, habet.

Annus Christi 980.

Benedicti VII Pont. 6.

Ottonis II Imp. 8.

Volcmari Episc. Pad. 21.

Otto Imperator, ut Dithmarus scribit, cum triumphali gloria in Germaniam & Saxoniam reversus, totus exinde fuit in apparatu expeditioneque Italiæ; interq; cetera Imperij negotia multis prius Ecclesijs & religiosorum cætibus, pro insita majorum pietate, benefecit. Quam in rem sistimus hic diploma Imperatoris, quo Ludolpho Corbeiensium Abbati, viro integerrimæ vitæ, commutationem bonorum magno cœnobij commodo indulget.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Omnibus fidei Christianæ Religionis Cultoribus, ac Regiæ Imperialis Excellentie magnitudinem fide debitâ jure honorantibus, astantibus et futuris adhibiti scripti per subjectionem pateat, qualiter Nos, et fidelem nostram, Liudolfum videlicet, Corbeiensis Ecclesiæ abbatem condecuit, quoddam concambium de prædiis nostris ob locorum opportunitatem inter nos facere. Dedit igitur prædictus Liudolfus venerabilis abbas ex ratione suæ abbatiæ per manum advocati sui Liudolfi duas marcas, Meginrichesdorf et Mimileuru dictas, in pago Hassegarove, in Comitatu Sigfridi Comititis sitas, cum omnibus rebus illuc rite pertinentibus, in mancipiis

St 2

utriusque

utriusque sexus, edificiis, arvis, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, cunctisque aliis appendiciis, quæ dici possunt, nobis ob nostram petitionem firmiter in proprium, atque ad integrum à suo jure et Ecclesiæ suæ in nostrum, quod voto placeat nostro, inde agendum redegit. E contra autem in recompensatione hujus traditionis Abbati prædicto et Ecclesiæ sibi commissæ de portione nostræ proprietatis per manum advocati nostri Liudgeri dedimus, quidquid visi sumus habere in Villis Budineveldon, Brungeringhuson, Lellibechi, Rehon, Corbechi, et in Halegehuson dictis, in Pago Nihtherse, et in Comitatu Asichonis Comitatus sitis, cum omnibus utensilibus illuc jure aspicientibus, mancipiis utriusque sexus edificiis, arvis, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, aquis, cunctisque aliis pertinentiis, quæ dici adhuc aliquo modo aut nominari possunt. Atque hoc à nostro jure in Ecclesiæ superius dictæ, et abbatis antefati Liudolfi, Successorumque illius potestatem perpetualiter ibi standum omnino redegit, et Imperiali dominatione ad integrum tradidimus. Sed quia præscriptus abbas nostræ votum petitionis sequendo, hanc mutuo inter nos factam commutationem comprobavit, propter suam dilectionem adjecimus, ut ipse sui que Successores in præfatis deinceps locis quietem habeant, atque ut nullus Comes, vel judiciaria persona hanc tranquillitatem violare præsumat, hoc nostro imperii præcepto firmiter interdiximus. Ut autem hujus concambii utrimque facti traditio per futura dehinc tempora stabilior habeatur, hoc nostræ dominationis præceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signari jussimus, manuque propria, ut infra videtur, corroboravimus.

Signum Domni Ottonis

invictissimi Imperatoris Augusti.

Hildiboldus Episcopus et Cancellarius ad vicem Willigisi Archicappellani recognovi.

Data XII Calend. Octobr. anno Dominice Incarnationis DCCCCLXXX. indictione VIII, anno vero regni secundi Ottonis XX, Imperii autem XIII. Actum Valabhuson feliciter amen.

Dithmarus
lib. 8.

Inde nunc Imperator compositis omnibus per Saxoniam & Imperium sub autumnii exitum cum florentissimo exercitu in Italiam movet, evocatus tum intestinis Italorum dissidiis, tum ut Italiam à Saracenorum deprædatione & Græcorum irruptione liberaret: indignum reputans regnum, quod Pater quæsierat à se destitui. Ducta simul Theophania Conjux, qua cum Romæ natalitia Christi peregit. Comitata quoque Imperatorem, præter Episcopos & Abbates, ingens Saxonum procerum ac militum multitudo à Dithmaro & Schafnaburgensi celebratur.

Annus Christi 981.

Benedicti VII Pont. 7.

Ottonis II Imp. 9.

Volcmari Ep. Pad. 22.

Otto in
Rebelle

At priusquam copiarum omnes ex Germania advenire, magnifico convivio cumprimis parato in Vaticano, Principes ac Legatos excepit.

cepit. Inter
cumprimis
& sanguina
Italorum r
Junctis de
jam Sarace
spere gessit
tifex insigni
lebre illud e

Bened
bati sanctæ
ribus in perp
profectus n
impensus su
stolica pastor
pertinere di
censura cons
SS. Marty
dicitur Corbe
dictione san
nullius alter
rius favente
et omnem c
quamlibet h
ut, nisi ab
quisquam p
vini judici
nibus, ut nu
state, vel et
velejus cau
monasterium
mulgantes
Deo, et tern
um atque co
libet in eode
Laicorum
eundem san
fuerint, fir
tuimus per
ritate, ut de
cundum re
tione, potes
in precipui

cepit. Inter epulas de seditiosis sumptum supplicium; ex quo Itali cum primis scriptores crudelitatis notam nomini ejus imprimunt, & sanguinarium compellant, secus quam Germani, qui ob iteratam Italorum rebellionem severitati quam sævitiae adscribere malunt. Junctis deinde Italicis copiis cum Germanis, grave cum Græcis, qui jam Saracenos in auxilium attraxerant, bellum iniit, ac multa prosperè gessit. Quo simul anno Benedictus eo nomine septimus Pontifex insigni privilegio Ludolphum Corbeicensem Abbatem & celebre illud cœnobium exornavit.

Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei Lindolpho religioso Abbatī sanctæ Corbeicensis Ecclesiæ, nostroque dilectissimo filio, suisque Successoribus in perpetuum. Cum summæ Apostolicæ dignitatis apex in hoc divini profectus nitore dinoscitur præfulgere, cum in excercendis DEI laudibus sui impensius studuit laboris exhibere certamen, ob hoc debita nos ejusdem Apostolicæ pastoralis compulit sollicitudinis cura, quidquid ad stabilitatem piorum pertinere dinoscitur locorum, ubertim promulgari, et Apostolicæ institutionis censura confirmari. Figitur quia postulasti a nobis, quatenus monasterium SS. Martyrum, Protomartyris Stephani, atque Viti Martyris, in loco qui dicitur Corbeia privilegii sedis Apostolicæ, et insulis decoretur, ut sub jurisdictione sanctæ nostræ sedis, cui Deo autore deservimus Ecclesiæ, constitutum nullius alterius Ecclesiæ jurisdictionibus submittatur: pro qua re piis desideriis faventes, ac nostra auctoritate, id quod postulas, effectui mancipamus, et omnem cujuslibet Ecclesiæ Sacerdotem, in præfato monasterio ditionem quamlibet habere, et auctoritatem præter sedem Apostolicam prohibemus: ita ut, nisi ab Abbate monasterii fuerit invitatus, nec missarum ibidem solemnia quisquam præsumat celebrare, omnimodo statuentes apostolicæ censura sub divini judicii obtestatione, et validis atq; atrocioribus anathematis interdictionibus, ut nullus unquam præsumat, quacunque dignitate sit præditus vel potestate, vel etiam quacunque magna parvaque persona in eodem monasterio, vel ejus causis incumbere, aut de rebus et possessionibus, vel quidquid ad illud monasterium pertinere videtur, quoquo modo auferre, vel alienare; promulgantes nempe, et hoc auctoritate beati Petri Apostolorum principis, coram Deo, et terribili ejus futuro examine per hoc nostrum Apostolicum privilegium atque constitutum sancimus atque decernimus, ut loca quæ ab abbate quolibet in eodem monasterio commutata, vel etiam concessa sunt, nec non et aliæ Laicorum possessiones, quæ à Regibus vel Ducibus, et à ceteris Christianis ad eundem sanctum locum largitæ atq; oblatæ sunt, aut imposterum illis concessæ fuerint, firma stabilitate prædicto monasterio existenda, atq; in perpetuum statuimus permanenda. Concedimus etiam et confirmamus, Apostolicæ auctoritate, ut de alio monasterio Abbas ibi non constituatur, sed ipsi Servi Dei secundum regulam beati Benedicti viventes, etiam ex sua propria congregatione, potestatem eligendi Abbatem habeant. Insuper etiam concedimus, ut in præcipuis festivitatis, id est, in Natalis Domini, atque in Epiphania, et

Puri.

Italos antemadver-

tit.

Dithmarus

lib. 3.

Siebert.

Lambertus

Schaf.

Sigonius l. 7.

de Regno

Ital.

Brunnerus.

Benedictus

VII Pont.

insignia

Corbei-

ensibus

Privilegia

commu-

nicat.

Augusti.

ecognovi.

VIII, anno

citer amen.

nam &

in Ita-

tum ut

uptione

erat à se

æ nata-

eter Epi-

n multi-

agnifico

gatos ex-

cepit.

Purificatione sanctæ Mariæ, die Resurrectionis et Ascensionis, pentecoste, et festivitate S. Joannis Baptiste, in Natalitiis Apostolorum, in festivitatibus S. Mariæ, et Sanctorum, quorum meritis jam dictum monasterium dedicatum est, abbas ipsius loci intra missarum solennia dalmatica et sandaliis utatur. Si quis autem, quod non optamus, nefario ausu presumpserit his, quæ à nobis ad laudem Dei pro stabilitate jam dicti monasterii statuta sunt, refragari, aut in quoquam transgredi, sciat se Anathematis vinculo immodatum; et Diabolo, et ejus atrocissimis pompis, atq; cum Juda traditore Domini nostri Jesu Christi æternis incendiis, et supplicio concremandum deputamus à Domino. Qui vel proprio intuitu et in omnibus extiterit custoditor hujus nostri apostolici constituti, ad cultum Dei respicientis, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo multipliciter consequatur, et vitæ æternæ particeps effici mereatur. Scriptum per manum Joannis Notarii nostri, et sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, nonis Aprilis, indictione IX. Datum per manum Stephani Episcopi et Bibliothecarii sanctæ sedis Apostolicæ, anno Domino propitio. Pontificatus Domini nostri Benedicti summi Pontificis et Universalis Ecclesiæ Papæ, in sacratissima sede B. Petri Apostoli septimo, Imper ante Domino nostro Ottone coronato anno imperii ejus XII, quarto nonas Aprilis indictione IX.

Annus Christi 982. 983.

Benedicti VII Pont. 8. 9.

Otonis II Imp. 10. & ult.

Volcmari Ep. Pad. 23. & ult.

Otto de-
fertus ab
Italis in-
feliciter
pugnat.
Dithm. l. 3.
Sigebertus.
Leo Ostien.
lib. 2 c. 9.
Lambertus
Schaf.
Marian.
Scotus.
Auctor vita
S. Udalrici.
Sigonius.
Baronius
& alii.

Insequenti anno Otto Imperator Tarento digressus, ubi xvii Calend. Aprilis castra habebat, ad Oppidum Calabria processit, nomine Busensellum; ibi ardentibus pugnandi cupiditate animis militum, Idibus Julij cum occurrentibus Græcis & Saracenis atrox prælium est commissum. Romani ac Beneventani, ubi certamen de summa rerum imminere viderunt, statim à signis recesserunt, atque Ottonem valido præsidio non opinantem nudaverunt. Hac Italarum perfidiâ perculsus exercitus, cum hostes instarent, facile non solum fusus fugatusque, sed foedâ etiam strage obtritatus est. Cæsi in eodem prælio multi Episcopi, multique Saxoniar, Alemanniar & Bojariæ Comites, procures ac milites, à Dithmaro deplorati. Otto ægre incolumis ad mare profugit, & in navem, quam fortè in littore nactus, se injecit; quam, cum Piratarum esse didicit, veritus, ne proderetur, in mare profiliivit natando nifurus evadere (Dithmarus ex una navi in aliam transiisse perhibet, quod Sigebertus etiam scribit) agnitus verò à prædonibus, captusque fuit. Quæ postquam Theophania & Theodorico Metensi Episcopo relata sunt, largè aurum pro captivo obtulere; quo circa dum negligentius custodiretur, Otto per hanc fugæ opportunitatem in littus profiliijt, & beneficio pernecis equi evasit. Capuam subinde delatus, reparato per Lombardiam exercitu, Beneventum ex improvviso capit diruitque, civium ultus perfidiam. Inde Veronæ

menfe

menfe Julio
Cæsarem &
piscopo in
beiensem A
diplomate

In nomine
Augustus. Om
pateat, quomodo
Ailberhtum na
abbates, per neg
Rex præfatus mo
rium jam dictu
Ponteburg nomi
Bremensis Ecce
rei tamen firmi
ceptione sua præ
ob petitionem d
terventum fide
harii Magadab
Lindulfi benig
locum Pontebu
præfatus Rex P
donamus, trad
controverfiam
omnino interd
ram curricula
conscriptum fig
tur, corroborat

Signum L

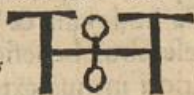
Hildebat
Data XV Cal
verò reg
Veron
Italiae Imp
cum mar
ceptæ: seu
quam ad e
amq; in qu
js, secunda
burgi Abb
factaq; cu
terisq; Epi
facri viatic
immortal
licæ Vatic
Magnus J
nifi imma

in mense Julio procerum comitia habuit, in quibus Ottonem filium
Cæsarem & Collegam Imperii dixit, & Warino Colonienſi Archie-
piſcopo in tutelam dedit. Qua in urbe Imperator Ludolphum Cor-
beienſem Abbatem novo liberalitatis beneficio affecit. quod hic ex
diplomate referam.

Decimas
amiſſas
reſtituit
Corbei-
enſibus.

In nomine ſanctæ & individua Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator
Auguſtus. Omnium fidelium noſtrorum, præſentium ſcilicet & futurorum, pia devotioni
pateat, quomodo Liudolfus Corbeienſis Eccleſie Venerabilis Abbas, per fidelem ſuum legatum
Ailberthum nomine, nobis conqueſtus eſt, quod prædeceſſores ſui, ejuſdem Eccleſie videlicet
abbates, per negligentiam perdidiciſſent quandam præceptionem, quam HLudovicus quondam
Rex præſato monaſterio dedit, in qua continebatur, qualiter ipſe HLudovicus Rex ad monaſte-
rium jam dictum, in honore S. Stephani protomartyris conſecratum tradidit quendam locum
Ponteburg nominatum, & omnem decimationem in pago Ammeri, in Episcopatu Adaldagi
Bremenſis Eccleſie Archiepiſcopi ſitam, & ſua præceptione traditionem ipſam confirmavit; præ-
rei tamen firmitate petiit noſtram Celſitudinem, ut nos omnem rem, quam præſatus Rex præ-
ceptione ſua præſato monaſterio tradidit, de novo eidem Eccleſie traderemus. Nos vero
ob petitionem dilectæ Conſectalis noſtræ Theophani, videlicet Conſortis imperii noſtri, & in-
terventum fidelium noſtrorum, Villigis, ſcilicet Mogantina ſedis Archiepiſcopi, & Giſil-
harii Magadaburgenſis venerabilis ſecundi Archiepiſcopi, piam petitionem præſati abbatis
Liudolfi benigne ſuſcipientes noſtra dominationis & præceptionis auctoritate præſcriptum
locum Ponteburg vocatum, omnemque decimationem in prædicto pago Ammeri ſitam, ſicut
præſatus Rex HLudovicus præcepto ſuo donavit, tradidit ac confirmavit, denuo ac noviter
donamus, tradimus atque confirmamus, & omnibus Regia & Imperiali potentia, ne aliquam
controverſiam præſato Abbati, ſuiſque ſucceſſoribus in prædicto loco & decimatione faciant
omnino interdiximus. Et ut hæc noſtra donationis traditio ac confirmatio per futura tempo-
rum curricula à canctis fidelibus firmior habeatur, hoc noſtra magnitudinis præceptum inde
conſcriptum ſigilli noſtri impreſſione ſignari juſſimus, manuque noſtra propria, ut infra vide-
tur, corroboravimus.

Signum Domni Ottonis

invictiſſimi Imperatoris.

Hildebaldus Episcopuſ & Cancellariuſ Vice Villigis Archicappellani recognovi.
Data XV Calend. Julii, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII. indictione XI anno
vero regni ſecundi Ottonis XXV, Imperii autem XV. actum Verona feliciter Amen.

Verona Imperator Ravennam, & Ravennâ Romam reverſus, ad
Italæ Imperijque negotia cum Pontifice pertractanda. Qua in urbe
cum matrem reliquiſſet Papiæ, ſeu tadio belli ac memoria cladis ac-
ceptæ: ſeu ventris proſtudio, fatali morbo decumbere cœpit; ac poſt-
quam ad extrema vitæ ſe urgere ſenſit, teſtamentum condidit, pecuni-
amq; in quatuor partes diviſit, uti Dithmaruſ exponit; unam Eccleſi-
is, ſecundam pauperibus, tertiam dilectæ ſorori Mechildæ Quidlen-
burgi Abbatiffæ, quartam triſtibus ſuis miniſtris, ac militibus dedit;
factaq; cum intimo ſenſu doloris confeſſione coram Apoſtolico ce-
terisq; Episcopis & preſbyteris, acceptaq; ab eis remiſſione, ac ceteris
ſacri viatici præſidiis munituſ, vi Iduſ Decembr. è mortali luce ad
immortalem tranſijt, anno Imperij decimo. Corpus in veſtibulo Baſi-
licæ Vaticanæ ſepultuſ; atque, ut Sigoniuſ inquit, adhuc aſpicitur.
Magnuſ Imperator ex veſtigijſ paternæ gloriæ, major etiam futuruſ,
niſi immatura mors in flore virilis ætatis, magno orbis Chriſtiani lu-

Obituſ
Ottonis
II. Imp.

ctu,

Crantz. l. 4.
sax.

ctu, abripuisset. Præter Ottonem filium Crantzius tres filias munerat, quarum Sophia, Gandersheimensis, Alheidis Quidlenburgensis Abbatissa, Juditha Ratisbonæ in Collegio Virginum educata, raptâq; in matrimonium ab Udalrico Bohemiæ Principe; quibus addunt quartam Mathildam Ezzoni Hermanni Comitis Palatini apud Ubios filio denuptam. Horum pijsimorum conjugum liberalitate postea Brôwilerensè cœnobium haud procul Agrippina conditum.

Et Volc-
mari Ep.
Paderb.

Ceterum hoc anno, quo Otto Imperator Romæ, Volcmarus Episcopus noster Paderbornæ, & Ludolphus Corbeienfis Abbas Corbeie obierunt; ita enim in Corbeienfium Abbatum fastis annotatum reperio. *Anno Christi DCCCCLXXXIII Folcmarus monachus moritur Patbarbrunnensis Episcopus, et Ludolphus Abbas*, quo testimonio refelluntur, qui anno 981 defunctum scribunt; minus certè ijdem annos Episcopatus xxvii assignare poterunt, quòd tamen faciunt cum Auctore vitæ Meinweri, Crantzius, Gobelinus, Bruschi & Kerschenbrochi. Hinc nos non nisi xlii annos illi in Episcopatu attribuimus. Vir fuit Volcmarus, qui ob modestiam & vitæ integritatem omni honore dignus, ut inquit Crantzius, Episcopi munus gereret. Quamquam ab illo nulla donationum diplomata, nec alia factorum merita teneamus; & à religiosâ vitâ, quam ex cœnobio attulit, disciplinâq; in clero servatâ magis, quàm à publicis gestis commendatus sit.

Clarior
Volcma-
ro.
Ludolphi
Corbei-
ensis Ab-
batis san-
ctitas ac
mors.

Ludolphus Corbeienfis Abbas, quem sanctitate vitæ postea celebrem habuit, eoque post Marquardus Abbas & Osnaburgensis postea Episcopus, ossa Ludolphi & Thiatmari Abbatis, quòd post mortem etiam cœlestibus beneficiis clari colerentur, ossa utriusque tumba honoratiori inclusa extulit, & ante aram S. Crucis columellis decorata collocavit, quæ nostris temporibus, cum Christophorus Bernardus Monasterienfis Episcopus, & postulatus Abbas, Basilicam è fundamento novam erigeret, integra in deauratis oculis reperta sunt. Adeo verò jam ante Ludolphus famæ sanctitatis clarebat, ut Wilhelmus Moguntinus Archiepiscopus, Ottonis M. filius, post mortem se ei obtulerit, & preces ab eo & monachis expetierit. Hæc Dithmarus, qui alterum addit de Gerone Archiepiscopo Colonienfi: is etiam, cum jam excessisset è vita, se Ludolpho Abbati Corbeie viva specie obtulit, hisce illum verbis allocutus: *Requiem æternam nobis cantate*, quæ cum dixerat, evanuit ex oculis. Viri non modò Apostolici, sed & in omni genere doctrinæ præstantes Corbeie per id tempus florebant; è quorum numero Widekindus Corbeienfis, historiæ Saxonice præclarus scriptor, quos suos ille libros Machildæ Quidlenburgensi Abbatissæ, Ottonis M. filiæ dedicavit: Algerus Scholæ Corbeienfis Moderator, à quo liber de Sacramento altaris eruditè conscriptus: Arnoldus Monachus poëta, aliq; quorum nomina simul & scripta interciderunt.

Dithmarus
lib. 2.

RETHA-

RETHARIUS

IX,

EPISCOPUS PADERBORN.

Annus Christi 983.

Benedicti VII Pont. 9.

Retharii Ep. Pad. 1.

Nonus exinde post Volcmari obitum Paderbornensis Episcopus Retharius: ita eum scribunt Auctor vitæ Meinweri, Dithmarus & Gobelinus. Alii Rethardum, alii Redharium vocant. Nostrates fere ex patrio sermone Rotharium appellant, quem optime ac sapientissime per xxviii annos sacram præfecturam gessisse perhibet Bruschius. Copiosius encomium apud Auctorem vitæ Meinweri ex recenti præsulis memoria. *Eo, inquit, tempore Retharius Paderbornensis Ecclesie venerabilis Episcopus inter alios quam plures, qui scientiâ præditi, moribus adornati, secundas regni partes strenuè adjuvabant, emuit; qui nomen Episcopi officio tenuit, moribus implevit, quiq; per *xxviii annos consilii sui excellentia dispersa collegit.* Inde Crantzius virum dilaudat, qui magno fructu Ecclesie suæ præfuerit. At quæ ejus familia fuêrit, aut ex quo instituto vitæ graduque Ecclesiastici ordinis delectus sit, nemo horum scriptorum tradidit. Interim Spiræ à Willegiso Moguntino Archiepiscopo, & Erkenbaldo Argentinensi Episcopo consecratus est Paderbornensis Episcopus; quod à Jacobo Wimpelingo annotatum in fastis Episcoporum Argentinensium. Annus hic ordinationis Retharii decimus nonus ab auctore vitæ Meinweri scribitur ante incendium urbis Paderbornensis, quod anno millesimo, indictione 13 accidisse referunt; verum apud Auctorem hunc error est, quando rectius hic annus ordinationis xviii non vero xix numeratur in manu scripto Bibliothecæ Vaticanæ. Atque ita Rotharius, qui Volcmaro successit anno 983, eodem statim anno ordinatus est Episcopus, & cum anno fluente millesimo, quo incendium accidit, mense Junio, ingressus simul annum ordinationis xviii.

Annus Christi 984.

Joannis XIV. Pont. 1.

Ottonis III Reg. 1.

Retharii Ep. Pad. 2.

Tt

Hinc

Ottonis
III coro-
natio.

Hinc nunc Retharius Episcopatum suum auspicatus cum imperio Ottonis III, & hunc annum secundum Episcopatus turbulentum nactus, Enim verò accepta Ottonis II Imperatoris morte, Moguntinus & Colonienfis Archiepiscopi Ottonem filium duodenarium adolescentem Aquisgranum deducunt, ubi in solemni Episcoporum & procerum conventu, ipso natalis Christi die à Joanne Ravennate Archiepiscopo inunctus & coronatus est Rex; uti id auctor vitæ Meinweri nostri tradidit. Auctor verò vitæ S. Godehardi Willigisi Moguntino Archiepiscopo id tribuit; Dithmarus utriusque. Opinari fas erit, tres Archiepiscopos convenisse, Ravennatem, Moguntinum, & Coloniensem, primasque partes Ravennatem egisse, quòd is à Patre in hanc rem ex Italia præmissus fuerit. Inaugurationem hanc alij ad superiorem, alij ad hunc annum referunt. Datus tunc omnium procerum consensu Ottoni puero instructor moderatorque S. Bernwardus, vir in clero eruditus, ex prisca Saxonum nobilitate, à Dithmaro Regis Magister appellatus.

Ottonem
dolosè
abducit
Henricus
Dux Ba-
varia.

Latè hæc procedebant, cùm Henricus Bavarie Dux, Ottonis I ex Henrico fratre nepos, cognomento asper, jam antè ab Ottone II Imperatore principatu exutus, & Trajectum ad Mosam deportatus in exilium, studio Popponis Herbipolensis Episcopi, Comitisque Egberti, cum factiosorum globo Coloniam advolat, Ottonemq; adolescentem à Warino Colonienfi Archiepiscopo (cujus curæ & educationi commissus erat) seu dolo, seu minis extorquet. Specie quidem consanguinei tutoris hæc agebat, re autem, ut Imperium regio adolescenti præiperet. Hac opimâ prædâ potitus, Corbeiam cum adolescente festinat ad Westfalorum animos sollicitandos; quos cùm fidos Ottoni experiretur, Magdenburgum processit, multosque procerum in suas partes attraxit, id omni consiliorum nisu agendo, ut Rex salutaretur; quod cùm Saxones sine perfidia & gentis suæ labe facere nequirent, dicerentque se jam fidem Ottoni Patri dedisse, filiumque ejus acceptasse in Regem, Henricus voti irritus discessit. Nec multò post, auspicijs Willigisi Moguntini Archiepiscopi, & Henrici Ducis Saxonie, Werlis in Westfalia Episcoporum, procerum, Comitumque conventus habitus, in eoque fœdus contra Henricum juratum, bellumque indictum. Saxonibus se conjungere Franci Orientales. Quibus compertis, Henricus causæ suæ diffidere coepit; & mox etiam tutelæ se abdicat, Ottonemque Alheidæ aviæ & Theophaniæ matri permittit; quæ illico ex Italia cum magno procerum comitatu accedentes, adolescentis curam suscipiunt, & Willigiso Moguntino Archiepiscopo fido curatori tradunt; is teneros juvenis annos moderatus, simul Imperij procuratorem gessit.

Serrarius in
VVillegiso.

Annus Christi 985.

Joannis XIV Pont. 3.

Otto-

Inde a
celebratq;
cam capell
rum Bojari
qui multa d
to etiam illu
riâ Imperat
rum comita
tris avique
cit, in quo
num Came
onum præf
Orientalem
lend. Maji
vilegiarum
urbem con
videlicet ne
eam urbem
tum omnib
deinde urbe
gnatis, conf
mitatum H
bratho We
facit, ne ca

Anno
gem adegis
te inita, red
copijs, mag
proceres. B
dum Boher
subjiceret. 7
leslaus Boh
venère, fœd
magnitudin
ijs in region
Ex Bo

Ottonis III Reg. 2.
Retharij Ep. Pad. 3.

Inde anno hoc proximo Francofurti comitia Imperij indicta celebratq; in quibus Otto pro Imperatoria auctoritate Rempubli-
cam capessit; ac nequid deinceps turbaret Henricus, consilio proce-
rum Bojariæ Ducatus illi redditus. Ita demum quietus Henricus,
qui multa deinde contra irrumpentes pugnando præclare gessit, mul-
to etiam illustrior post factus D. Henrico filio, æternâ digno memo-
riâ Imperatore. Otto subinde in Saxoniam reversus, magno proce-
rum comitatu Quidlenburgi Pascha celebrat, etiam Imperatoriâ pa-
tris avique majestate. Nam conspicuum epulum regio apparatu fa-
cit, in quo Henricus Dux Bojorum Dapiferi, Conradus dux Franco-
num Camerarij, Hezilo Palatinus Pincernæ, Bernardus Dux Sax-
onum præfecti stabuli munera obierunt. Constitutis per Saxoniam
Orientalem negotijs, Otto in Westfaliam profectus, Duisburgi 3 Ca-
lend. Maji consignat Hildebolde Wormatiensi Episcopo veteres pri-
vilegiorum tabulas, quibus præter cetera Episcopo idem jus in suam
urbem confirmat, quod Moguntinus & Colonienfis in suas habet:
videlicet ne quis comes aut judex ullam judiciariam potestatem in
eam urbem Wormatiensem exerceat, præter ipsum Episcopum. Id
tum omnibus ferè Episcopis in suas urbes jus commune fuit. Varias
deinde urbes peragravit Otto, uti ex diplomatis, diversis locis confi-
gnatis, constat; nam & Ingelhemij Mefrido Leodiensi Episcopo Co-
mitatum Hujensem confirmat, & Colonia 6 Idus Augusti Werne-
bratho Werthinensi Abbati omnia privilegia renovat, liberumque
facit, ne castra sequi necesse sit.

Dithmarus.

Otto Ma-
gnificum
convivi-
um in-
struit.

In Mani-
fest. Henr.
Maximil.
edit.
Chapea. in
Episc. Tung.
c. 26.
Mirau. in
not. Belg.
c. 72.
Diplom.
Werth.

Annus Christi 986.

Joannis XV Pont. 1.
Ottonis III Reg. 3.
Retharij Ep. Pad. 4.

Anno exinde regni tertio, Rex postquam Lotharium Galliæ Re-
gem adegisset, Viridunum Austrasiamq; secundum pacta cum paren-
te inita, reddere, primum adversus Bohemos suscepit bellum. Magnis
copijs, magnâq; alacritate novum suum Regem secuti sunt Saxonum
proceres. Bellum id in alterum annum continuatum; nec destitum,
dum Bohemiam omnem vicinasque Polonorum regiones Imperio
subjiceret. Tunc verò, quod Dithmarus scribit, seu fracti seu territi Bo-
leslaus Bohemorum, & Misico Polonorum Principes Ottonem con-
venère, foedus & amicitiam petentes, obtulitque Misico aspectabili
magnitudine Elephantem; sed nullo munere lætior Rex, quàm quod
ijs in regionibus Christi religionem libere latèq; disseminari videret.

Lambertus
Scaf.
Dithm. lib. 3

Bohemix
Polonix-
que regio-
nes Otto-
nis Impe-
rio &
Christia-
næ fidei
subjiciun-
tur.

Ex Bohemia reversus Otto Rex in Westfaliam descendit, versa-

tusque

Tt 2

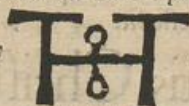
Otto-

tusque Tremonia in Regia urbe cum aula & procerum cœtu, Gese-
kensium Sanctimonialium Virginum Collegio, interpellante pro ijs
Theophania matre & Henrico Bavariae duce, præclaras liberalitatis
tabulas consignavit, quas hic ex ipsis originum literis exhibemus.

Otto Ge-
kensium
Canoni-
carum
Collegio
plura pri-
vilegia
indulget.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto divina favente clemen-
tia Rex. Notum sit omnibus fidelibus nostris, presentibus scilicet et futuris,
quomodo Nos dilecta genitricis, Theophani videlicet Imperatricis Augustæ,
votum sequentes, nec non chari nepotis, ac fidelis nostri Henrici Bavariarum
Ducis interventum adimplentes, Ecclesiæ Gesike in honore S. Cyriaci marty-
ris constructæ et consecratæ, cui etiam presenti tempore Wigfroid venerabilis
abbatissa præsidet, pro Dei amore, et eleemosyna parentum nostrorum, ac pro
statu regni nostri dedimus ac concessimus, ut nullus dux vel Comes, aut ali-
qua judiciaria persona, siue alia qualibet major, et minor potestas dehinc po-
testatem habeat ullo unquam tempore, qualibet ex causa, aut super locos, aut
servos ipsius prælibatæ Ecclesiæ, ut eos in aliquibus distringant, vel eos ad
placitum aliquod compellere præsumant, aut ad aliud opus vel negotium seu
servitium cogant, nisi solus ille, quem præfata abbatissa et sanctimoniales ibi-
dem Deo servientes advocatum ad hoc constituent, nullique personæ Vadmo-
nium aliquod nisi advocato solummodo tribuant. Adhuc etiam superius
jam dictæ Wigfroidæ Abbatissæ, et futuris, quæ ei succedent, ac Sanctimonia-
libus regulare electionis arbitrium concessimus, ut inter se, quando opus eve-
nerit, quamdiu probabilis persona in illius Ecclesiæ filiabus reperiatur, nostro
jussu et consensu eligant et constituent. Et ut hæc nostræ ingenuitatis concessa
firma et stabilis in futura permaneant tempora, hanc chartam inde conscriptam,
et sigilli nostri impressione signatam, manu propria, ut infra videbitur,
roboravimus.

Signum Domni Ottonis

Regis invictissimi.

*al. XIV.

Hildiboldus Episcopus et Cancellarius vice Willigisi Archicappellani noravi. Data 6 Idus
Decembr. anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXVI. indictione *XV, Anno autem
Tertii Ottonis regnantis III. Actum Trutmania feliciter in Christo amen.

Annus Christi 987.

Joannis XV Pont. 2.

Ottonis III Reg. 4.

Retharij Ep. Pad. 5.

Multum per id tempus Otto Rex versatus in Saxoniâ apud fi-
dam, patriæq; suæ gentem; tametsi defunt præter obscurum abrupt-
tumq; Dithmarum scriptores, qui res ab Ottone apud nos gestas pro
merito tradiderint; ut vel inde ex diplomatis historiæ lux petenda.
Certè hoc anno Westfaliam lustrasse testabitur diploma, quo & Cor-
beia fuisse constabit; & Thiatmaro Corbeiensium Abbati, viro, ut
diximus, post Ludolphum Abbatem sancto, donationem Ludovici

pj

pj Cœnobi-
tu simul Th-
obtentum.
& Regis Ca-
quamplurim-
moderabamur
acceserit, a
obsequio su-
sic habet.

In No-
mentia Rex.
pia devotioni
clesiæ Abbas,
beata memor
quendam loc
prælibatam
nemque deci
mensis Eccle
præceptione
celitudinem
tionem præce
dilectæ Geni-
ventione fid
benignè susci-
cimationem
antea præcep-
tus genitor
ter per suan-
tionis ac præ-
siam donam
bus et minor
etmaro fide
runcupato,
tatis regiæ
confirmatio
tur, hoc nost
sione signa-

Signu

Hildibaldus

Data VI

anno an

pij Coenobio factam, Patris Ottonis exemplo, renovavit, idque rogatu simul Theophaniae matris, & Willigisi Moguntini Archiepiscopi obtentum. Tabulae confectae ab Hildebolde Wormatiensi Episcopo, & Regis Cancellario. Hi enim Episcopi, viri sapientissimi, ut ex aliis quamplurimis diplomatibus liquet, aulam sectati, juventutem Regis moderabantur. Nec dubium quin ex hoc itinere Otto Paderbornam accesserit, aut certe Retharius Episcopus noster Ottonem Regem pro obsequio suo convenerit. Diploma vero, haecenus non editum, sic habet.

In Nomine Sanctae et Individuae Trinitatis. Otto divina favente Clementia Rex. Omnium fidelium nostrorum, tam praesentium quam futurorum, pie devotioni pateat, quomodo Vir venerabilis Thiotmarus, Corbeiensis Ecclesiae Abbas, nostris obtulibus praesentavit praeceptum Domui Genitoris nostri beatae memoriae Ottonis Imperatoris Augusti, quo continebatur, qualiter ipse quendam locum, Ponteburg nominatum, à Rege HLudovico traditum ad praedictam Ecclesiam in honore S. Stephani protomartyris consecratam, omnemque decimationem in pago Ammeri dicto, et in Episcopatu Adaldagi Brementis Ecclesiae Archiepiscopi sitam, ab eodem Rege illuc condonatum sua praeceptione à novo concessit ac confirmavit; pro rei tamen firmitate petiit, cessitudinem nostram, ut nos denuo traditionem ac Genitoris nostri confirmationem praeceptione nostra confirmaremus. Cujus verò petitionem pro amore dilectae Genitricis nostrae, Theophaniae videlicet Imperatricis augustae, et interventione fidelis nostri Willigisi Moguntinae sedis Venerabilis Archiepiscopi benigne suscipientes, praescriptum locum Ponteburg vocatum, omnemque decimationem in praedicto pago Ammeri sitam, sicut praefatus Rex Ludovicus antea praecepto suo donavit, tradidit ac confirmavit, ac postea superius jam dictus genitor noster, bonae commemorationis Otto Imperator Augustus, noviter per suam praeceptionem donavit ac corroboravit, Nos hac nostrae dominationis ac praeceptionis moderna auctoritate ad praedictam Corbeensem Ecclesiam donamus, tradimus atque confirmamus. Unde et regiam omnibus majoribus et minoribus firmiter interdicens potentiam, ut praenominato Abbati Thietmaro fidei nostro, ac suis successoribus nullam in praedicto loco Ponteburg vinctuato, et decimatione supra scripta controversiam faciant, si nostrae pietatis regiae commodo frui desiderent. Et ut haec nostrae donationis traditio ac confirmatio per futura temporum curricula à nostris fidelibus firmiter habeatur, hoc nostrae magnitudinis praeceptum inde conscriptum sigilli nostrae impressione signare iussimus, manūque propria, ut infra videtur, corroboravimus.

Signum Domui Ottonis

Gloriosissimi Regis.

Hilibaldu Episcopus et Cancellarius vice Willigisi Arciepiscopi recognovi.

Data VI Kal. Iulii, Anno Dominicae Incarnationis DCCCC LXXXVII. Indictione XF. anno autem scripti Ottonis regnantis quarto. actum Corbeia feliciter amen.

Sed

Auget
Privilegia
cenobij
Wilichi-
ensis.
Ex biblio-
theca Gei-
stana P.
Mauritii
de Buren.

Sed jam ante, priusquam Westfaliam intraret Otto Rex, mense Januario proximas Rheno provincias perlustravit; qua in peragratione monasterij Wilicensis, nunc Wilich inter Confluentes Rheni & Sigæ à Megingozo Comite ejusque conjuge conditi, & ab Ottone patre approbati, privilegia mirifice auxit; ut enim ex ipsis constat tabulis, eam libertatem impertitus est, quam Gandershemense, Quidlenburgense, & Assindienſe monasteria obtinent, exempta ab omni jurisdictione Episcoporum, Comitum & Judicum; idque præſente matre Theophania Imperatrice, Willigiso Moguntino Archiepiscopo, Gislario Magdenburgensi Archiepiscopo, Hildebaldo Wormatiensi, Notkero Leodienſi, & Alberone Viridunensi Episcopis impetratum; tabulæq; Andernaci anno Christi 987. 15 Calendas Februarij confectæ.

Annus Christi 988.

Joannis XV Pont. 3.
Otonis III. Reg. 5.
Rethari Ep. Pad. 6.

Adamus
Brem.
Albert.
Stadenſ.
Crantzii
lib. 4. Sax.
c. 23.

Mors Adaldagi
Archiepiscopi
Bremen-
ſis, cui
ſucceſſit
Libenti-
us, raræ
vir sancti-
tatis.

Altero abhinc anno, Christi videlicet 988, Otto Rex denuo Westfaliam ingressus, aliquamdiu Wildeshusij confedit; quo in oppido nobile Canoniorum Collegium fundavit ex paternis bonis Wigbertus Widekindi M. filius. Utrumque cum ex Crantzio constat, tum fidem meretur ex diplomatibus, quæ Otto Rex Wildeshusij Adaldago Bremensi Episcopo sanctissimo dedit, quorum altero 15 Calend. Aprilis dato, Collegium Clericorum Ripesholtanum à Wendila Frisæ matrona in comitatu Bernardi ducis conditum, & à patre approbatum confirmat; altero 15 Calend. Aprilis bona & possessiones Ecclesiæ Sclerwicensis, Ripensis, & Arnensis regia auctoritate consolidat. Quod ijs in locis Otto avus, & pater Episcopatus erexerant ad Christi fidem per Transalbianas & Daniæ regiones proferendam; qua re nihil quoq; impensus sibi commendatum habuit Otto Rex. Sanè Crantzius de hoc Otonis accessu ad hæc loca non incongruè, Otto III, inquit, priusquam in Italiam ascenderet, sedit aliquamdiu in Wildeshusen: ibique præcepta fecit, constituta edidit; ut intelligerent, qui in extremo essent Imperij limite, se quoque Imperatoribus suis curæ esse. Actributum id ait memoriæ, & venerationi primorum christianorum Principum Widekindi videlicet, Wigberti filij ac nepotum, qui per ea Westphaliæ extrema loca conditis Sacerdotum Collegijs Christi religionem primo firmarunt, & sepulchris suis honorarunt. Tantum pijsſimi Reges detulerunt venerandæ antiquitati, quæ vel eò nos quoque scribere & recolere non pigeat. Invitavit præterea Ottonem Adaldagi Archiepiscopi Bremenſis & grandævisevis visendi desiderium, quod is Patris aulam sectatus, fidus illi semper Consiliarius in expeditionibus Italicis adhæserat, & jam in LIV annum

annum Episcopi ministrat, latissime prosum Regis beneficium (quem) virum civitatis; quæ facile à Carolo Audec interitum Otonis ævorum disciplinæ tegerimorum Subinde velandæ Sopsecrandarum peratrix, Wilmenſis, Rethari Wormatiensis. Sed factum A. guntinum A. tinus id munus intra suam Episcopi virgines i. scopi causam eorum Metropolitana inflata; quæ Archiepiscopi Willigisus in præſenti hominem, ceteras

Ibant ex Aquilonem Nortmannia piratarum tum dictum prædatoria vecti, Saxones ter alios vir

annum Episcopatum illum præclara sapientiæ & sanctitatis fama ad-
ministrat, Christi; religionem per Daniæ & Sueciæ Regna quàm
latissimè propagat. Qui & eodem anno haud multò post disces-
sum Regis IV. Calend. Maji excessit è vita, successorem nactus Li-
bentium (qui ex Italia quondam secutus erat Benedictum Pontifi-
cem) virum raræ doctrinæ, insignis castimoniam, præci vigoris & san-
ctitatis; quales plerique per id tempus Episcopi in Saxonia. Nec
facile à Caroli M. ævo beatiôr Saxonia, quàm Ottonis temporibus.
Audet interim Fabricius, libro de originibus Saxonum, criminari,
Ottonis ævo Episcopos & Cathedrales Clericos degenerasse à prio-
rum disciplina: Contra Brouerus nullam hac ætate feraciorem in-
tegerimorum Episcoporum & Clericorum fuisse memorat.

Subinde Otto Rex invitatus Gandersheimium ad celebritatem
velandæ Sophiæ Sororis, aliarumque nobilium Virginum Deo con-
secrandarum. Convenère eò unà cum Rege Theophania mater Im-
peratrix, Willigisus Moguntinus Archiepiscopus, Osdagus Hilde-
mensis, Retharius Paderbornensis, Milo Mindensis, Hildewaldus
Wormatienses Episcopi, multiq; præterea Principes & Saxoniæ pro-
ceres. Sed fæda tunc isticlis orta super unâ Virgine velandâ inter Mo-
guntinum Archiepiscopum & Hildesimensem Episcopum: Mogun-
tinus id munus sibi sumebat, obnitente Hildesimensi, quòd is locus
intra suam Dioccesin esset, & jam à diversis annis Hildesimenses Episco-
pi virgines istic Deo consecrassent; eoque Retharius & ceteri Epi-
scopi causam ejus probabant æquiorẽ, quantumvis Moguntinus
eorum Metropolitanus esset. Sed fomes litis Sophia, factu generis
inflata; quæ cùm Imperatoris filia esset, & Regis soror, à palligero
Archiepiscopo sacro ritu sibi velum imponi volebat; id cum & ipse
Willigisus importunius urgeret, cessit Hildesemensis, datumque est
præsenti honori Regis & Imperatoriæ familiæ; ita Willigisus Sophi-
am, ceteras Osdagus velavit.

Annus Christi 989.

Joannis XV Pont. 4.

Ottonis III Regis 6.

Retharij Ep. Pad. 7.

Ibant tranquilla hæc Ottonis tempora, cùm repente tempestas
ex Aquilone orta, ad quam tota Saxonia trepidare cœpit. Enim verò
Nortmanni ex Danis & Sueonibus conflati, sese supraviginti mil-
lia piratarum in unam prædandi societatem contraxere, Ascoman-
ni tum dicti. Hi postquam vicina maris loca depopulati, classẽ
prædatoriam in partes dividunt, quarum altera in ostium Albis in-
vecti, Saxones, qui ad Stadium occurrere, profligant. Capti tum præ-
ter alios viros illustres, Sigefridus Marchio & Theodericus Comes;

at

Brouerus
in notis ad
viam

Bernwardi.

Lis præ-

sules Mo-

guntinum

inter &

Hildesi-

ensem ob

consecra-

tio-

nem So-

phiæ, Re-

gis Soro-

ris.

Adamus

Brem.

Albertus

Stad. in

chron.

Dithm. l. 4.

Crantzius

lib. 4.

Metrop. c.

25.

Pontanus

lib. 5. hist.

Dan.

Saxonia

vastatur à

Nort-

mannis.

at Sigefridus elapsus è piratarum custodia, Saxones ad vindictam repetendam contrahit, adjutus Bernardi ducis copijs, Barbaros in signi prælio vincit cæditque. Altera pars classis, quæ ostium Visurgis intrarat, & ad Lismonam usque processerat, pari clade inter paludes intercepta ad internecionem deletur. Ita Saxonia metu Barbarorum liberata felicibus Ottonis auspicijs conquievit.

Litem
Burchor-
stienfi
monaste-
rio mo-
tam com-
ponit
Otto,

Ottonem verò sub initium hujus anni Westphalam intrasse, ut bello propior esset, docet nos illustre diploma, quo Imperator ex consilio & judicio Willigisi Archiepiscopi Moguntini & Retharij Episcopi nostri in regali villa Erwitelitem decidit, quæ de possessionibus Monasterij Burchorstienfis in diocesi Monasteriensis intervenerat. Id diploma, quod Joachimus Maderus vir antiquitatum peritus, & scriptis eruditus clarus, ex tabulario Ducum Brunswicensium accepit, & nobiscum communicavit, hic exhibere congruum duximus.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente clementia Rex. Omnibus fidelibus nostris, presentibus scilicet atque futuris, notum esse volumus, quomodo quædam nobilis matrona, Berchta nominata, in quodam Cænobio Burburst dicto, à fundamento concepit ædificare ecclesiam, in honore sancti Nicomedis martyris consecratam, et illic omnia prædia sua sibi justè in hereditate cum consensu et approbatione cohæredum suorum condonavit. Pro rei tamen firmitate præfatam Ecclesiam cum omnibus appendicijs suis, ne ab invidis avelli aliquid inde possit, in jus et tuitionem bonæ memorie avi nostri, Ottonis Imperatoris videlicet Augusti, tradidit, deprecans illius gratiam, ut dicta Ecclesia, et omnia illuc ab ea tradita, in mundiburdium sanctæ Magdeburgensis Ecclesiæ, per ejus præceptionem et privilegium donaretur. Ille autem ejus votum benigne suscipiens, eandem Ecclesiam cum omnibus illuc traditis vel donandis, Magdeburgensi Ecclesiæ sui præcepti auctoritate subjugavit et confirmavit, ea scilicet ratione, ut sub ejus patrocinio perpetim consistat. Et Archiepiscopus Parthenopolitanus, quando opus venerit, Abbatissam et Advocatum ibi constituat, atque à præfato monasterio census decem solidorum, sicut eadem matrona statuit, ac fieri rogavit, propter subjectionem ad suam Ecclesiam, quotannis persolvatur. Sed cum post mortem supradictæ Berchte inter filiam ejus Berchtydam, et fidelem nostrum Gisalharium, prælibatæ urbis Parthenopolitanæ secundum Archiepiscopum, altercatio quædam magna oboriretur de prædiis, quæ ipsa Ecclesiæ à se constructa tradidit, consueque excrevit eadem contentio, quod finire non potuit, nisi in nostra præsentia. Nos autem fidelium nostrorum, Willigisi videlicet Moguntini Archiepiscopi, et Retharii Paderbrunnensis Episcopi pium consilium, aliorumque quamplurimas rectas suasiones sequentes, ut his oborta dissolveretur, et Dei servitium non deficeret in præfato monasterio, nostra regia potestate fecimus inter eos reconciliationem utrinque comprobata, ita ut Archiepiscopus jam dictus Gisallarius, ob nostrum votum et jussum comprobaret, quod eadem Berchtyda à manu Advocati ejus Wigmanni pro reconciliatione susci-

susciperet omni-
tenendam: et
vitutem præ-
bardo et Tur-
integrum dim-
di, perpetualit-
concedente A-
cem mansis et
cepit. Hac ita
rum ejus rog-
et Rethario E-
jus pro reconco-
Ecclesiam don-
donatum est,
nostra præcep-
decimus, ut nu-
ciaria person-
illuc traditis,
vus Advocat-
constitutus.
futuro tempore
sigilli nostri i-
corroboravim-

Signum

Hildaibala
Data V Idus Feb-
antem ter-

Ceter

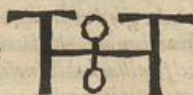
tinensem E-
vit diploma
cum largita
nensibus Ep-
versiam, gr-

Convenit

gitare, quatenus
num sedulitate
rum Dei Ioan-
gero, quod vene-
sum Hildibran-
gloriosissimoru-
etiam, quæ à n-
quoque author-
sunt, nostra s-

susciperet omnem hereditatem sui Patris Lutberti in sua vestitura semper tenendam: et è contra, ut Sanctimoniales præscripti Monasterii ad Dei servitutem præbendas deinceps habeant per suam manum, ipsâ filiis ejus Bernhardo et Turingo consentientibus, pro nostro voto et jussu, in Ecclesia jus ad integrum dimitteret, ac redderet cunctam proprietatem vitrici ejus Bernhardi, perpetualiter ibi tenendam, excepto uno loco, qui dicitur Curnii, quem ipsa, concedente Archiepiscopo et ejus Advocato, jam dicto Wigmanno, cum decem mansis et familiis pro stabilitate reconciliationis semper possidendam accepit. Hac itaque reconciliatione utrimque comprobata, et facta, ipsius et filiorum ejus rogatu, atque prædictis fidelibus nostris Willigiso Archiepiscopo, et Rethario Episcopo, caterisque per plurimis intercedentibus, quæ in Ecclesia pro reconciliatione dereliquit, nos noviter nostra auctoritate ad eandem Ecclesiam donavimus. Et ne inde ab aliqua persona invida, quod à nobis illuc donatum est, seu ab aliis traditum sive donatum unquam dirvelli possit, hac nostra præceptione confirmavimus, et insuper nostro regio jussu omnino interdiximus, ut nullus Dux vel Comes, aut regius exactor, seu alia qualibet judiciaria persona, magna sive parva, in agendis rebus ipsius Ecclesiæ, aut prædiis illuc traditis, aliquam dehinc potestatem excerceat, nisi solummodo potestativus Advocatus, ab Archiepiscopo Magdeburgensi super idem monasterium constitutus. Et ut hæc nostra donationis traditio et confirmatio præsentis, ac futuro tempore firma stabiliisque permaneat, hoc præceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signari jussimus, manuque propria, ut infra videtur, corroboravimus.

Signum Domni Ottonis

Gloriosissimi Regis.

Hilibaldi Episcopus & Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovit.
Data V Idus Februarii anno Dominice Incarnationis DCCCCLXXXVIII. Indictione II. Anno autem tertii Ottonis regnantis sexto, Actum Ar vite feliciter Amen.

Ceterum hoc anno Thiatmarus Corbeiensis Abbas per Mu- Amplis à
tinentem Episcopum magnificum à Joanne XV Pontifice impetra- Joanne
vit diploma, quo Cœnobii privilegia secundum aliorum Pontifi- XV Pont.
cum largitatem confirmat, ultra etiam, quam Rethario & Paderbor- privilegiis
nensibus Episcopis, ob veterem hæctenus de jurisdictione contro- donantur
versiam, gratum videri poterat: id propterea inferre hic visum est. Corbei-
enses.

Convenit Episcopali authoritati, maximèque summi præsulis, pæ sollicitèque semper cogitare, quatenus ita Ecclesiarum sollicitudinem habeant, ut sacris locis, in quibus jugi famulatum sedulitate placatur, opportuna conferre suffragia non detrectent. Vnde ego Servus Servorum Dei Joannes, Sacrosanctæ Apostolicæ sedis præsul, omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus suggero, quod venerabilis Abbas Thietmarus, monasterii, quod vocatur nova Corbeia, per interventum Hildebrandi Mutinensis Episcopi nostram efflagitavit clementiam, ut omnia præcepta gloriosissimorum Imperatorum seu Regum, sive quorumlibet Principum Chirographa, nec non etiam, quæ à nostris prædecessoribus Adriano atque Stephano collata vel conscripta sunt, nostra quoque authoritate confirmaremus & roboraremus; & his, quæ ab Apostolica sede decreta sunt, nostre subscriptionis cartulam adjungeremus. Nos itaque considerantes religiosam

Uu

ejus

eius petitionem, pastoralisque esse officii, Servorum Dei jugiter utilitati commodisque prae-
 cere, Decrevimus ut duo monasteria Corbeienſe videlicet monachorum, atque Herifordenſe
 Sanctimonialium, de omnibus rebus, quae vel in communi Principum charta, vel praeceptis
 confirmata eſſe agnoſcantur, nihil ominuſ talem ex apoſtolica ſanctione obtineant firmitatem,
 ut nihil habeant, unde ſe tueri poſſint, quicunque ſibi promittunt hac aliquando ſe poſſe im-
 mutare vel infringere. Habeant ergo praefata monasteria rerum ſuarum liberam in omnibus
 diſponendi regulariter poteſtatem; et ut plenius proſequamur, quod Sanctos Apoſtolicos jam
 dictos intendiſſe ſentimus, atque ante eos B. Gregorium, ac reverendae memoriae Nicolaum ſan-
 xiſſe de ſtatibus monaſteriorum invenimus, Nos humiliter tantis auctoritatibus ſubſcriben-
 do confirmamus, Ut nullus Episcopus Patherbrunnensis aliquam ex eis vel accipiat vel
 expoſcat portionem; neque vel in his, qui regiminis locum tenent, vel in ipſis congregationibus,
 aut in ipſis canobus poteſtatem obtineant; neque ipſorum dominatione potiantur ulla, neque
 in Clericis, neque in ſamulis, aut in omnibus, quacunque ad monasteria ipſa videntur habere
 poſſeſſionis reſpectum, ſicut ab omnibus eis haecenus ſervatum & conſeſſum eſt Episcopis, in
 quorum Parochiis res eorundem monaſteriorum conjacere videntur. Nam ipſius praefati
 monaſterii abbati, ſuisque Succeſſoribus licentiam damus, juxta altare ſedendi populoque in-
 fra ſuum monaſterium vel cellas ſecundum Deum praedicandi ac docendi, Ita ut nullus
 Episcopus per ſe ad ipſa monaſteria vel cellas eorundem: vel aconomus ejus, vel archi-
 presbyter, aut archidiaconus illius, ſeu qualibet ex ejus agentibus perſona poteſtatem habeat
 accedendi, niſi forte neceſſitatis cauſa, vel dilectionis gratia vocatus advenerit, ne importunita-
 te ſui miniſtrorumque ſuorum inquietudine ſacris locis fiat moleſtia. Neque in Eccleſiis praefatis
 monaſteriis ſubjectis, vel in presbyteris eiſdem Eccleſiis ordinatis aliquam tenet facere
 perturbationem, novam conſtituendo, antiquam conſtitutionem violando; ſed ſicut regulari-
 ter ac canonice diſpoſuerint, ex longo jam tempore manentia, ita futuris temporibus manean-
 inconcuſſa.

Ordinationes, quae neceſſariae fuerint, ipſis monaſteriis, agere non differat; altaris quo-
 que & Baſilicarum benedictiones, ſive conſecrationes, pro ut neceſſitas poſtulaverit, vel in
 ipſis monaſteriis, vel in agris eorum libenter concedat, chriſma quoque oleumque conſecra-
 tum per ſingulos annos praeſtare non differat, & pro his omnibus nullum munus exigat, ne Spi-
 ritus S. gratiam vendere conatus, inde, quod abſit, damnationem incurrat. Hoc conſtitutum
 non ſolum Paterbrunnensem, verum etiam omnium locorum Episcopos ubicunque praefata mo-
 naſteria, vel Eccleſias, vel agros, vel familias habere noſcuntur, obſervare ſine cunctatione ſeu
 contradictione oportet, ut nullus poteſtatis jure rebus eorundem monaſteriorum abutatur; ſed
 manean omnia in poteſtate eis & regulari diſpoſitione, quacunque, ut diximus, vel in agris, vel
 in ſamulis, vel in decimis eis conſtant eſſe collata, Sicut & Apoſtolica & Imperialia praecepta par-
 tim ſimul partim ſingulatim eis confirmaverunt. Abbatem vero & Abbatiffam in his locis
 ſemper eligendi habeant poteſtatem, ut eam eligant perſonam qua pro poſitum conſervationis
 in utroque monaſterio & moribus & habitu proſiteatur, non Canonicum aut laicum, neque
 alterius monaſterii monachum, in quo ſpecialiter nos audire dignetur regia Dominatione, ut nul-
 lam eiſdem monaſteriis prophanam perſonam, quae non ab ipſis congregationibus fuerit regula-
 riter electa. Quae de re noverit clementia, vel nunc exiſtentium, vel ſucceſſionis jure omni-
 um futurorum Principum, a ſede Apoſtolica ſancitum, noſtraque ſubſcriptione roboratum, nec
 non antecedentium Regum praeceptis cautum, ut praedictis monaſteriis nullam praſciant per-
 ſonam de quocunque ordine, niſi quae per electionem probabilem ſumatur. Quoniam vero
 multa quaeruntur ab importunis hominibus malignitatis occaſiones, ac neceſſe ſemper adver-
 ſa tela clypeo protectionis repellere, quod Apoſtolica decrevit auctoritas, nos quoque approba-
 mus, ut qui ordinati fuerint, ad regimen ſepedictorum monaſteriorum, nulla poteſtate pra-
 valente deſiciantur, niſi criminis cauſa fuerint deprehenſi, cujus merito Rectorem non debe-
 ant adminiſtrare officium. Infamiae vero maculis ſive criminis alicujus denotatione ſi fue-
 rint appetiti, non praeter canonicam aut regularem deponantur examinationem. Si quis ergo
 Apoſtolica Sedis decretum contempſerit, procul dubio damnationis cenſuram ſuſcipiet, quam
 credimus divino ſpiritu per Apoſolicam linguam probatam. Nos igitur noſtram ſubſcrip-
 tionem annuli noſtri impreſſione ſignantes obſecramus. Coepiscopos noſtros omnes, in quorum
 manus iſta devenerint, ut ſua etiam auctoritate & deſcriptione hac confirmare velint, ut qui-
 cunque

cunque hac ten-
 obligetur, ut n-
 damnationis.
 ſtate, quae pro
 medietatem pra-
 iſta ſervantibu-
 recipiant, & a-
 nus Stephani pr-
 tum Calend. In
 ſanctae Sedis A-
 III. Iudicio

Ageb-
 ob Ottoni-
 hoc anno h-
 diploma R-
 Francofurt-
 matris, qu-
 cujus corp-
 leonis Eco-
 maufoleo
 ſter à Joan-
 bonorum
 aut tempo

Alte-
 Brandebu-
 modum i-
 Mindenſi
 legimus.
 rum inju-
 Multis be-
 entales au-
 tendit; ac
 Caſtellis.
 ſus Slave
 Episcopi

cunque hac temerare præsumpserit, generalitatis nostra sententiis ita anathematis vinculo obligetur, ut neminem habeat, de cuius favore blandiatur, aut se tueri putet à sententia damnationis. Ab Imperatoribus etiam, aut Regibus, sive Ducibus, aut à quacunque potestate, que pro tempore tunc ordinata fuerit, componere cogantur mille libras auri optimi, medietatem prædictis monasteriis, ac medietatem Camera eorum Principum. Cunctis autem ista servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud districtum Iudicem præmia æterna quietis inveniant. Scriptum per manus Stephani primi Scrinei Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in mense Iunio, & indictione 2. Datum Calend. Iulii per manus Ioannis Episcopi, & Sanctæ Ephesiæ Ecclesiæ, & Bibliothecariæ Sanctæ Sedis Apostolicæ. Anno Pontificatus Domini Ioannis sanctissimi Quintidecimi Papæ III. Indictione secunda.

Annus Christi 990.

Joannis XV Pont. 5.

Ottonis III Reg. 7.

Retharij Ep. Pad. 8.

Aggebatur jam annus ab ortu Christi 990 Saxonie Germaniæq; Zelesus in
ob Ottonis Regis sollicitudinem & peragrationem pacatus. Nam & defen.
hoc anno Francofurti versatus est in conventu procerum, uti id docet Maxim.
diploma Regis cœnobio Trevirensi ad D. Maximinum consignatum. Dithmarus
Francofurto deinde Coloniam profectus ad exequias Theophaniæ lib. 4.
matris, quæ 17 Calend. Iulij Neomagi ad Vahalim excesserat è vita; Lamb.
cujus corpus Coloniam iussu Regis filij transportatum, in D. Pantha- Schaf.
leonis Ecclesiâ apud Brunonem Archiepiscopum ac Patrum suo Obitus
mausoleo inclusum est. Hoc præterea anno Retharius Episcopus no- Theophaniæ
ster à Joanne Pontifice ejus nominis xv confirmationem omnium Imperatr.
bonorum & privilegiorum impetravit; Diploma incendio Ecclesiæ, Colonia
aut temporum injuria intercidit. sepulta.

Annus Christi 991.

Joannis XV Pont. 6.

Ottonis III. Reg. 8.

Retharij Ep. Pad. 9.

Altero ab hinc anno Otto Rex, bello adversus Sclavos suscepto, Brandeburgum primariam Sclavorum urbem expugnat; quemadmodum in eadem quoque urbe liberales donationis tabulas Miloni Mindensium Episcopo obsignavit, quas Mindensium fastis adscriptas legimus. Multa præterea bella Otto gessit cum Sclavis, quæ scriptorum injuria ad nos minus pervenire; verbo hæc indicat Dithmarus. Dithm. l. 4.
Multis bellorum asperitatibus laceßere Sclavos Rex non destitit. Ori- Tangm. in
entales ausos insurgere devicit, Occidentales vi & arte superare con- vita Bern-
tendit; ac demum debellati Regi subduntur, renovatis juxta Albim wardi.
Castellis. Haud dissimilia de Ottonis fortitudine præliisque adver-
sus Sclavos Tangmarus retulit inter res gestas Bernwardi Hildesienfis
Episcopi. Tantus quippe horum barbarorum incesserat metus, ut

Uu 2

Bremam

Bremam præmuniret Archiepiscopus, & Hildefium D. Bernwardus, duoque castella impositis præsidij erigeret; adeo sancti hi Episcopi non habuere alienum, urgente necessitate, bellica tractare.

Annus Christi 992.

Joannis XV Pont. 7.

Ottonis III Reg. 9.

Retharij Ep. Pad. 10.

Halber-
stadiensis
Basilicæ
dedicatio.
*Dithm. l. 4.
Crispus in
ann.
Suev. l. 5. p. 2
Chron.
Mansf.
Spang.
Steng. in
hist.
Aug. ex ve-
rissimo nūcto-
re.*

Victor dehinc Rex Saxoniam peragravit; ac sub exitum anni Halberstadium accessit, ad celeberrimam Basilicæ dedicationem, quam ex fundamentis construxerat Hildebaldus Episcopus, atque anno superiori ad fastigium perduxerat; eaque solemniter xii Calend. Novemb. invitatis ex tota Saxonia Episcopis & Principibus, consecrata est. Adfuit enim, ut Dithmarus perhibet, primum Otto Rex cum Adelheida avia sua, & Mechtilde Abbatisa, Willegisus Moguntinus, Gisilerus Magdenburgensis, & Licwizo, seu Libentius Brementis Archiepiscopus cum suis provincialibus Episcopis; interque hos Retharius Paderbornensis Episcopus noster, & Thiatmarus Corbeiensis Abbas à diversis scriptoribus præsentibus fuisse memorantur. Convenere præterea ad hanc celebritatem omnes Saxonie primates, inquit Dithmarus, innumeraque procerum hominumque multitudo, omnesque ab Episcopo, clero & civibus pro insigni christiana caritate excepti sunt. At nihil tum beatius, quam Saxoniam omnem in flore religionis, & pacis tranquillitate videre; cum ubique templa, Collegia clericorum & cœnobita consurgerent. Inter quæ hoc anno in diocesi Mindensi ac monte Wedegonis monasterium Virginum accessit, id quod postea in urbem translatum est. Halberstadiensem Episcopum æmulatus Dudo Monasteriensis, qui sub idem tempus nobilem Basilicæ fabricam construxit, destructa veteri, quæ à D. Ludgero erecta humilior & angustior erat, quam ut populi multitudinem caperet. Ea tamen post ab alijs Episcopis post incendium multo magnificentius constructa.

Annus Christi 993. & 994.

Joannis XV. Pont. 8. 9.

Ottonis Reg. 10. & 11.

Retharii Ep. Pad. 11. & 12.

Rursum Otto Rex altero anno in Westfalia versatus, frequenter procerum conventum Tremonie habuit, in quo decisa est controversia, dudum inter Dudonem Mimigardevordensem Episcopum, & monasterium Metelense agitata. Qua super re ejusmodi tabulæ asservantur in tabulario ejus loci.

7ⁿ

In no-
mentia Rex.
turorum ind
nos venerum
Arnulfi Reg
dem monaste
Cypriani cur
vit præfatum
sis illuc tradi
nialibus Don
gendi abbatij
ca ejusdem m
bus constituc
et Dudonem
vit. de electio
fram celsitud
rum petition
Archiepiscop
que fidelium
comprobatio
scoporum sap
dedimus, et a
mines et loca
stra præceptis
peratoribus,
miter regia
sumat. Et t
nostra firma

Signu

Hildebaldus

Data VI

VI. ann

Post
te D. Bern
Interfuere
Magdenb

In nomine sancte et individue Trinitatis, Otto divina favente cle-
mentia Rex. Notum sit omnium fidelium nostrorum presentium scilicet et fu-
turorum industria, quomodo Sanctimonialis de loco Mattellia nominato ad
nos venerunt, nostris obtutibus prae monstrantes praeceptum praedecessoris nostri
Arnulfi Regis, in quo continebatur, qualiter ipse rogatu Friduici prima ejus-
dem monasterii Abbatisse, quae hoc in honorem SS. Martyrum Cornelii et
Cypriani cum sua licentia à fundamento construxit, suaque hereditate diti-
vit, praefatum monasterium cum omni praedio ab ipsa et aliis personis religio-
sis illuc tradito sub sua immunitatis regiam tuitionem accepit, et Sanctimo-
nialibus Domino illic servantibus, quando opus et usus exegerit, inter se eli-
gendi abbatisam suam praeceptione concessit, et advocatum super homines et lo-
ca ejusdem monasterii, quem ipsae comprobaverint, à Regibus vel Imperatori-
bus constituendum simul condonavit. Sed quia contentio quaedam inter eas
et Dudonem Mamiernevurdensem Episcopum, qui hoc sua potestate usurpa-
vit, de electione abbatisse et advocati constitutione oborta est, rogaverunt no-
stram celsitudinem, ut huic dissidio nostra auctoritate finem faceremus. Qua-
rum petitionibus ob interventum Evergeri Coloniensis Ecclesiae venerabilis
Archiepiscopi aliorumque Bernardi Ducis et Egherti Comitis ceterorum-
que fidelium per plurimum consulto obtemperantes, secundum electionem et
comprobatorem earum, communi consilio fidelium nostrorum Archiepi-
scoporum sapientumque Clericorum, abbatisam Godesdin nominatam eis
dedimus, et advocatum juxta votum illarum Wigmannum nomine super ho-
mines et loca superius jam dicti monasterii regendum constituimus. Hac no-
stra praeceptione electionem et omnia ab antecessoribus nostris Regibus vel Im-
peratoribus, aut ab aliis religiosis illuc tradita confirmamus, praecipientes fir-
miter regia potestate, ut nullus eas dehinc in aliquibus rebus inquietare pra-
sumat. Et ut hoc verius credatur, hoc praeceptum inde conscriptum, manu
nostra firmatum sigillo nostro signari iussimus.

Signum Domini Ottonis

Gloriosissimi Regis.

Hildibaldus Episcopus et Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi recognovi.

Data VIII Calend. Februarii, Anno Dominice Incarnationis DCCCCXCIII. Indict.
XI. anno autem III Ottonis regnantis X. actum Trotmanniae, feliciter amen.

Annus Christi 995.

Joannis XV Pont. 10.
Ottonis III Regis 12.
Retharij Ep. Pad. 13.

Post illa Gandershemij dioecetana synodus congregata, praesen-
te D. Bernwardo Hildesienfi Episcopo, intra locum suae dioecesis. Synodus
Interfuere una cum Rege Ottone Willigisus Moguntinus, Gislarus Moguntinus, in qua
Magdenburgensis, & Ludolphus Trevirensis Archiepiscopi; praeter
terea

tum paci
Episcopo-
rum.
Tangmarus
in vita
Bernv.

terea Milo Mindensis, Hildeboldus Wormaticensis, Hugo Citizen-
sis Episcopi. Habita cum primis hæc synodus ad asserendam Hildesien-
sis Episcopi jurisdictionem in Gandersheimense oppidum & cœno-
bium: tum ad controversiam componendam, quæ inter Willigisum
Moguntinum Archiepiscopum, & Hildesienfes Episcopos hæcenus
intervenerat; cujus controversiæ cognitor atque arbiter Retharius
quodque Episcopus Paderbornensis imploratus; quanquam lis po-
stea à Willigiso resuscitata sit. Quo in congressu Episcoporum ac pro-
cerum Dithmarus Corbeienfis Abbas ab Ottone Rege omnium su-
orum privilegiorum confirmationem Gandersheimij impetravit, ut
ex subiecto diplomate liquet.

Approba-
tio nova
privile-
giorum
Corbei-
ensium.

In nomine Sanctæ et Individuæ Trinitatis, Otto divina favente cle-
mentia Rex. Si piis petitionibus fidelium nostrorum, maxime quas pro Eccle-
sias sibi commissis auribus nostris infuderint, benignum præbuerimus auditum,
hoc procul dubio et ad præsentis nostri regni statum, et ad æternæ beatitudinis
præmium nobis profuturum fore credimus. Unde omnium fidelium nostro-
rum, tam præsentium quam et futurorum, noverit sollers industria, quia adi-
ens excellentiam nostri Culminis Dietmarus abbas venerabilis novæ Corbeia
rogavit, ut eidem monasterio concederemus talem libertatem, qualem ab avo,
genitoreque nostro, nec non et cæteris Coimperatoribus et Regibus nos præce-
dentibus, accepisse dinoscitur. Cujus petitioni assensum præbentes, interven-
tu fidelium nostrorum Willigisi Moguntiacensis Ecclesiæ Venerabilis Archi-
episcopi, ac Hildibaldi Wormaticensis Ecclesiæ Episcopi honorabilis, in suprad-
ito monasterio fratribus Deo servantibus, ejusque Martyribus Stephano at-
que Vito omnes concessiones, quas anteriorum Regum vel Imperatorum tem-
poribus habuerunt, concessimus, nostraque auctoritate renovavimus: præci-
pue, ut potestatem habeant, cum necessitas venerit abbatem eligendi, ac ut à
nullo Episcopo de dominicalibus mansis ejusdem monasterii decimæ exigan-
tur, neque à Comite, vel ex qualibet judiciaria potestate Coloni eorum et liti ad
justitiam faciendam aliquo banno constringantur, sed coram advocato ejus-
dem monasterii justitiam facere cogantur, sicut anteriorum Regum vel Impe-
ratorum temporibus præfato loco concessum fuisse cunctis fidelibus nostris li-
quidò patet. Et ut hæc nostra renovationis ac confirmationis auctoritas fir-
mior stabiliorque cunctis perpetim credatur, hanc cartam conscribi, manūque
propriâ nostrâ subtus roboratam, annuli nostri impressione jussimus insigniri.

Signum Domini Ottonis

Gloriosissimi Regis.

Hildibaldus Episcopus et Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi recognovi. Data III Calend.
Augusti anno Dominice Incarnationis DCCCXCV. indictione VII. Anno vero tertii
Ottonis regnantis XII. Actum in Gandersheim feliciter amen.

Uti & He-
rivordien-
sum.

Per hanc quoque in Saxonia præsentiam Otto, rogatu Machtildis
amitæ & Sophiæ Sororis, Herivordensi Virginum monasterio privi-
legia ac donationes Ludovici pij hoc regio diplomate confirmat.

In

In nomine
mentia Rex. Si
procul dubio,
miun nobis p
præsentibus sc
filio Hildibald
aliorumque f
tensis monast
ria sibi comm
bursabant et S
cheim constr
Imperatore, o
rium tradita
Eotenore, ut
bi succedent
et Imperator
tem habeant
re, remotâ or
tione conclu
pejam dictu
nostræ regie
permaneat, s
nostræ impre
ravimus.

Signu

Hildibaldus Ep
Julii ann
terti Or

Altero deir
ctimonial
virgo in po
di cuilibet
ginu diver

In nomine
mentia Rex
esse volumu
Mathildis
non sororis
tatis predi
nis Comit
lia, atque
areis, edific

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente cle-
mentia Rex. Si Ecclesias Dei nostræ regali potentia sublimare conamur, hoc
procul dubio, et ad præsentis nostri regni statum, et ad æternæ beatitudinis præ-
mium nobis profuturum fore credimus. Quapropter omnibus fidelibus nostris,
præsentibus scilicet atque futuris, notum esse volumus, quomodo nos cum con-
silio Hildibaldi Wormatiensis Ecclesiæ honorandi præsulis, ac Bernardi ducis,
aliorumque fidelium nostrorum, vota et petitiones domnæ Immæ herivur-
tensis monasterii venerabilis abbatisse, cunctæque congregationis sanctæ Ma-
riæ sibi commissa, sequentes, nostra regia auctoritate tres Ecclesias in pagis
burfsbant et Scopingon nominatis, in villis quoque reini Wadiringas et Sto-
cheim constructas cum omnibus rebus et decimationibus suis à HLudovico
Imperatore, ob remedium animæ suæ, ad præfatum herivurtense monaste-
rium traditas, eidem monasterio more antecessorum nostrorum confirmamus.
Etenore, ut jam dicta domna Imma abbatisa, omnesque in eodem honore si-
bi succedentes cum prædictis ecclesiasticis rebus, aliisque omnibus à Regibus
et Imperatoribus per præcepti paginam illuc traditis liberam dehinc potesta-
tem habeant cum suis ministris ecclesiastico ordine disponere atque governa-
re, remotâ omnium hominum contradictione; Insuper sub eadem corroborata
conclusionibus, quidquid à religiosis et Deum timentibus personis ad sæ-
pe jam dictum monasterium herivurtense in præsentem traditum erit. Et ut hæc
nostræ regie donationis corroboratio ab hac hora in antea firma et inconvulsa
permaneant, hanc nostræ dominationis confirmationem inde conscriptam sigilli
nostri impressione signare iussimus, manuque propria, ut infra videtur, corrobo-
ravimus.

Signum Domni Ottonis

Gloriosissimi Regis.

Hildibaldus Episcopus & Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi recognovi. Data VI. Idus
Iulii anno Domini Incarnationis DCCCXCV Indictione VIII. anno autem
tertio Ottonis regnantis XII. actum Bodfeldon feliciter amen.

Otto R.
donat
Imma V.
Herivor-
densi præ-
dium ad
privatos
usus.

Altero deinde diplomate hoc ipso anno Imma ejusdem Collegij San-
ctimoniali Virgini, ac filiæ Bernardi ducis, prædium donat, quod ipsa
virgo in potestate habeat aut vendendi, aut commutandi, aut donan-
di cuilibet; ex quo constabit institutum harum Sanctimonialium Vir-
ginū diversum fuisse à Monialibus: id Ottonis diploma ejusmodi est.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto divina favente cle-
mentia Rex. Omnibus fidelibus nostris, præsentibus scilicet et futuris, notum
esse volumus, quomodo nos ob petitionem et interventum dilectæ amicæ nostræ
Mathildis, sancti Quitilimburchensis monasterii venerabilis abbatisse, nec
non sororis nostræ Sophiæ Sanctimonialis, dedimus quoddam nostræ proprie-
tatis prædium, hedum dictum, in pago Hedergo dicto, et in comitatu Heico-
nis Comitum situm, Imma Sanctimoniali virgini, scilicet Bernardi Ducis fi-
liæ, atque id ipsum prædium cum omnibus pertinentiis suis, hoc est, Villis,
arvis, edificiis, mancipiis utriusque sexus, nec non liberis, terris cultis et in-
cultis,

cultis, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, venationibus, aquis aquarumve decursibus, piscationibus, molendinis, quasitis et inquirendis, exitibus et redditibus, viis et invisiis, cunctisque aliis appendiciis, quæ adhuc diu inveniri, aut nominari possunt, ei in proprium tradidimus, ea videlicet ratione, ut eadem jam dicta Summa Sanctimonialis liberam semper faciendi, quod velit, potestatem habeat, tradendi, commutandi, vendendi, seu magis sibi retinendi, vel pro anima judicandi. Et ut hæc nostra regalis traditio nunc et in futuro firma et inconvulsa permaneat, hoc præceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signare jussimus, manūque propria, ut infra videtur, corroboravimus.

Signum Domni Ottonis

Gloriosissimi Regis.

Hildibaldus Episcopus, et Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi. Data VII Calend. Novembris, anno Dominice incarnationis DCCCXCXV. indictione VIII. anno autem tertio Ottonis regnantis XII. Actum Seiminge, feliciter amen.

Annus Christi 996.

Gregorij V Pont. 1.

Ottonis III Imp. 1. Reg. 13.

Retharii Ep. Pad. 14.

Brœuvier, ex
vet. chron.
Brunnerus
lib. 8. ann.
Boicor.
Sigonius l. 7.
de Reg. Ital.
Otto III,
post libe-
ratam, à
Ctescentij
tyrannyde
Italiam,
coronatur
Romæ
Impera-
tor.

Lambertus
Schaf.
Sigebertus,
Dithmarus
lib. 4.
Brœuvierus
in ann. Trev.
Brunner, in
hist. Bojo.
Gelenius.
Sigonius l. 7.

Consequitur nunc annus Christi 996, quo Otto Rex primam in Italiam expeditionem suscepit: Sed priusquam iter ingrederetur, primo inter Sclavos & Saxones componit, ne quid per absentiam suam turbarent in Christianorum provinciis; toto enim Imperio quiescente ab intestinis armis, hæc unica cura optimum sollicitabat Regem. Et barbaris perdomandis insistere malebat, nisi Pontificis Romanæque Ecclesiæ periclitantis salus avocasset. Quippe Crescentius Urbis Romanæ Consul, homo superbus, tanquam per fasces Urbis, simul imperij fasces accepisset, ausus est sibi polliceri, & civibus persuadere, se priscum Romani Imperij decus Urbi redditurum, indignum inquiens post Francos se demum jugo Saxonum submitti; nunc tempus esse, quo correptis armis se in libertatem vendicent, & Italiæ imperium primò Urbs Romana capiat. Quod consilium cum Joanni XV ejus nominis Pontifici aperiret, & ille improbaret, nec se rebellionis participem esse vellet; Pontificem ejecit ex Urbe, dominatumque arripuit. Pontifex ex his ærumnis Ottonem Regem implorat. Otto haud secus quàm Carolus M. olim pro Leone, quàm avus ac pater aliique Cæsares, causam restituendi Pontificis suscepit. Ac Moguntia digressus, cum ingenti Germanorum exercitu Alpes emensus, Papiæ Pascha celebrat. At dum aliquamdiu Ravennæ subsistit, mors Joannis XV Pontificis nunciatur; in cujus locum studio Ottonis Regis subrogatur Bruno Saxo ac Regis consanguineus; quod verisimilius Ottone duce genitus, qui patrem habuit Ludolphum Ottonis M. filium. Bruno ex Presbytero ad Pontificatum provectus

Gregorij

Gregorij V
sa Crescent
locat; à qu
gnaque po

Rebu
redijt, Imp
sedem, mag
puli applau
gum digre
ginum, qu
trocinio D
suscepit, pa
lenburgen
ploma Ot
mater pro
re hujus P

In no
clementia R
personis, et
conamur, h
titudinis pr
Christo fide
modo temp
Comes pro
dicto Mon
ni nostri f
construxit
fra tenent
beneficiu
center cont
teris moni
Wichman
concessisset
jam tradit
gem ab squ
patris sui
tio usque a
pater eanc

Gregorij V. nomen sumpsit. Otto inde Romam ingressus, compressa Crescentij tyrannide & populi seditione, Gregorium in sede collocat; à quo consanguineo Pontifice Otto mox solemni ritu, magnaque pompa cum Maria conjugē Imperator coronatus est.

Annus Christi 997.

Gregorij V Pont. 2.

Ottonis III Imp. 2. Reg. 14.

Retharij Ep. Pad. 15.

Rebus per Italiam prosperè compositis, Otto in Germaniam rediit, Imperatorque Aquisgranum profectus est ad Imperatoriam sedem, magno Episcoporum & procerum comitatu, magnoque populi applausu, ut diplomata istic consignata docent. Inde & Neomagus digressus ad palatium regium; ubi monasterium Eltenense Virginum, quod Wigmannus Comes anno 968 sub Ottone M. sub patrocinio D. Viti martyris condiderat, parentum exemplo in tutelam suscepit, paribusque, quibus Assindenses, Gandersheimenses, Quidlenburgenses Sanctimoniales, privilegijs exornavit; ipsum verò diploma Ottonis interpono, quod in eo Adela Meinweri Episcopi mater prodatur, ac maternum ejus Wigmanno Comite, ac fundatore hujus Parthenonis genus asseratur.

Eltenense monasterium in fidem suam recipit.

In nomine sanctæ et individuae Trinitatis Amen. Otto divina favente clementia Roman. Imperator augustus. Si loca vel monasteria à religiosis personis, et Deo dicatis constructa, nostra imperiali auctoritate corroborare conamur, hoc procul dubio et ad præsentis nostri regni statum, et ad æterna beatitudinis præmium profuturum nobis fore credimus. Quapropter omnibus in Christo fidelibus nostris scilicet præsentibus et futuris notum esse volumus, quomodo temporibus avi nostri p. m. Domini Ottonis Imp. Aug. Wichmannus Comes pro anime sue remedio suorumque parentum in quodam loco Altenis dicto Monasterium et Sanctimonialium congregationem in honorem Domini nostri Jesu Christi et S. Viti Martyris amplissime benignitatis conamine construxit, nec non magnam certæ proprietatis suæ partem, cujus nomina infra tenentur, simul et beneficii idem dilectus avus noster primum ei concessit in beneficium, postea pro servitute sedula sibi donavit in proprium, et ad ipsum licenter contradidit monasterium, suamque ipsius filiam nomine Lutgardem cæteris monialibus præconstituit Abbatisam; succedente verò tempore, cum idem Wichmannus Comes semel ad vesperam noctis inclinasset, penitusque naturæ concessisset, altera suæ procurationis filia nomine Adela quandam hereditatis jam tradita partem exposcens, dicens quod pater ejus secundum Saxoniam legem absque ejus consensu et licentia nullam potuisset facere traditionem, totam patris sui donationem produxit in errorem. Hujus itaque seditionis perturbatio usque ad tempora dilecti patris nostri perdurabat, Ipseque noster caritativus pater eandem contentionis cladem extinguere pro viribus insudabat, et hoc quo

Xx

ad

ad ipse vitam finivit, minime ad unguem usque perduxit; exacto autem longo temporis intervallo, cum ejusdem monasterii Abbatissa prætitulati viri Wichmanni filia, universæ carnis viam tunc intraret, aliāq; in ipsius locum Imperialis nostræ potestatis jure accederet, in palatio nostro, quod dicitur No. viomago, nostrum iussimus fieri colloquium, ibiq; saltem huiusmodi seditionis fecimus finem: Baldericus enim prædictæ maritus Adela pro nostra voluntate, exhortatione simul et petitione, id ipsum monasterium sua propria suaque conjugis manu in nostrum contradidit Mundiburdum, et sicut mos est Lai. corum, cum festuca semel ab eodem exiit prædio, ea ratione, uti nos nostro regali Imperio ac descriptionis præcepto tale libertatis arbitrium eidem monasterio perpetualiter condonaremus, qualiter ceteras Monialium congregationes, scilicet Assindia, Quidenlingenberg, Gandersheim habere cognovimus. Insuper Baldericus omnia ejusdem monasterii prædia, quæ prior Abbatissa dumtaxat in sua habuit potestate et investitura, ad reliquias S. Viti in præsentia nostri nostrorumque plurimorum fidelium concessit, radicatusq; contradidit, quorum nomina hæc sunt inscripta. * Keltnon, Furnon, Vortibusen, cum omnibus utilitatibus ad ea loca iuste ac rite pertinentibus: Embri. ca media pars, æque divisa, in Hamme media pars, Arnhem media pars, Redingen media pars, Aspel, Tornicka media pars, Herveldt dimidia pars, Lyende dimidia pars, Thule dimidia pars, Malime dimidia pars, Brummen dimidia pars, Oelbergh media pars, Rathe dimidia pars, Huingen dimidia pars, Thelden dimidia pars, Tryendem media pars, Putte in loco construitur* dimidia pars. Ad hæc quatuor foresta in Steenvoalt, in Offet, Wichmoet, et Subort. In his quatuor forestis cervorum, vel cervam venandi nullus habeat licentiam, nisi verbo et consensu Abbatissæ, et sicervus vel cervæ effugiat de his forestis, eos in alias Sylvas sequi sit licentia Abbatissæ nunc, et in foresto, in quo est Eltica constructa, singulis annis inter cervos, et cervas XII fera tribuantur Abbatissæ. Ut autem huius donationis veritas firma et inconvulsa permaneat, posterior Abbatissa nomine Ludgarda prælibatæ Adelle Maritatæ, quatuor curtes nomine Rynhare, Helchambeli, Luithusen, Rede cum omnibus utensilibus et ad ea pertinentibus in proprium tradendo ad ea recompensavit, quatenus post hæc, sicut prædiximus, pacis amicitia pignus eo permaneat tenacius. Hanc igitur idem Baldericus in traditionis gratia et in fronte recepit, nec non de fidelium nostrorum scilicet Willigisi Archiepiscopi, Hildebaldi Episcopi, et Heggeberti Marchionis, ceterorumque multorum fidelium consilio, sicut idem Baldericus donando postularvit, eidem monasterio potestativè concessimus, ut amodo sicut cetera monasteria supradicta liberè* perenniter perfruantur arbitrio. Præter hæc quidquid prædii Drons Imperator semper Aug. Wichmanno in proprium donavit, præcipue quæ dicuntur in Nardinklant, Ureck, Barbuorgt, Otuvines, prædia insuper in Frisonibus, quidquid Abbatissa in quatuor Comitatibus videlicet Hunesco, Fualge, Merime, Micheta tributis à Magnificencia avi nostri recepisset, nos nostræ descriptionis præcepto ad utilitatem Abbatissæ et sororum ibidem Deo et S. Vito famu-

* Ellen

* forte quo
firmatur.

* libero

famulantium
sicut et in ista
pis, pascuis. [L
bus, quasitis
fissum et relo
gari nomin
stério concess
et nos adhuc
fidelibus firm
bus, nullus L
datio, vel ali
pratas facien
dem Abbatiss
eat placitum
velit advoca
monasterio,
morbo confus
velint, simu
cessi, absque
monasterij
Wichmann
cipis Aposto
venerabilis
sub nostro co
bis exorare

Hildebaldus

Datum

Ottonis

Alte

bular con

clesiæ Ma

Diocesis

In m

mentia Ro

præsentiam

remedium

harii Sancti

prædio Kit

bium fecit

dem S. M

Bernhard

patris nost

fanulantium largimur et concedimus in omnibus utilitatibus supradictis, sicut et in ista proprietate arcis, adificiis, terrisq; cultis et incultis, agris, campis, pascuis. sylvis, piscationibus, molendinis, Ecclesiis, viis et invius, exitibus, quæstis et inquirendis, cunctisque appendiciis, quæ dici possunt, nec non piscum et telonium de piscatione in pago Salon, et in flumine Issa, qui vulgari nomine Hachdol dicitur. Et quod dilectus genitor noster eidem monasterio concessit, eodem modo pro paterna remuneratione nos contradimus, et nos adhuc volumus, nostroque imperiali precepto cunctis nostris in Christo fidelibus firmiter iubemus, ut in eodem monasterio, vel locis ad id pertinentibus, nullus Dux, Comes, vel vice Comes, nullus Marchio, vel quilibet Scholatio, vel alia judiciaria persona ullum habeat placitum nec parafredos nec pratas faciendas, nec aliquod exigatur servile servitium, prius quam ejusdem Abbatissæ servus, in cujuscunque comitatu habitet, alterius Comitis non eat placitum, sed ad ejus solummodo, quemcunque Abbatissa sibi met eligere velit advocatum. Caterum pro animæ nostræ expiaculo eidem largiti sumus monasterio, ut post hæc perpetualiter, cum ejusdem monasterii Abbatissa morbo consumpta moriatur, Sanctimoniales inter se unam, quamcunque velint, simul cum consensu Trajectensis Episcopi, in cujus posita sunt Diocesi, absque mortalium omnium contradictione licenter eligant. Et hujus ut monasterii status ab adversariorum omnium incursum maneat intactus, sicut Wichmannus Comes insituit, de eodem monasterio ad limina S. Petri Principis Apostolorum Romani argenti tot annis libra deferetur. Postremo ipsa venerabilis Abbatissa cum omnibus rebus suis nostro semper pareat imperio, et sub nostro consistat Mundiburdio, quatenus ipsam sororesq; ejus jugiter pro nobis exorare delectet. Et ut hæc nostræ concessionis auctoritas maneat firma etc.

Signum Domni Ottonis magni Imperatoris Augusti.

Hildebaldus Episcopus Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi resignavit.

Datum 15 Calend. Iunii, anno Dominice Incarnationis 997. Indiæ. 10. anno autem III Ottonis regnantis 14. imperii vero 1. Datum in palatio Norvimagi.

Altero ab hoc diplomate dato mense, alias Otto Imperator tabulas consignavit, quibus ad petitionem Gisilarii Archiepiscopi Ecclesiæ Magdeburgensi donat prædium Schitrense, in pago Angeri Diocesis nostræ situm: ex tabulæ ex archetypo descriptæ sic habent.

In nomine Sanctæ et individue Trinitatis, Otto divina favente clementia Romanorum Imperator Augustus. Omnium fidelium nostrorum tam præsentiam quam et futurorum noverit Sagacitatis industria, qualiter nos ob remedium animæ nostræ et parentum nostrorum, nec non ob petitionem Gisilarii Sanctæ Magidiburgensis Ecclesiæ venerabilis Archiepiscopi de quodam prædio Kitz, ilnheim nuncupato, ad S. Mauritium pertinente, concambium fecimus, quandam nostræ proprietatis curtem Sigri dictam, ad eandem S. Mauritii donantes Ecclesiam, in pago Angri nominato, ac Comitatu Bernhardi ducis sitam. Atq; eandem curtem cum omnibus utensilibus suis, quæ patris nostri scilicet celebris memorie Ottonis Imperatoris augusti temporibus

Xx 2

et

Donat
Ecclesiæ
Magde-
burgensi
prædium
Schitren-
se.

et nostris ad eundem locum pertinuerunt, hoc est, in censu quem liberi homines ad prædictum locum persolverunt, arvis, ædificiis, terris cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, venationibus, foresto, aquis aquarumque decursibus, molendinis, piscationibus, viis et invius, exitibus et reditibus, quasitis et inquirendis, cunctisque aliis appendiciis, quæ adhuc dici, inveniri aut nominari possunt, eidem Ecclesiæ Sancti Mauriti tradidimus. Eo tenore, ut ejusdem loci Archiepiscopus de præfata proprietate ad usum Ecclesiæ liberam faciendi, quod velit, potestatem habeat. Et ut hæc nostræ auctoritatis traditio nunc et in futuro perseveret, hanc paginam manu propria corroborantes, sigillo nostro signare iussimus.

Signum Domni Ottonis invictissimi Imperatoris augusti.

Hildibaldus Episcopus et Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi novi.
Data NON. Iunii, Anno Dominice Incarnationis DCCCXCVII. Indict. X. Anno autem tertio Ottonis regnantis XIII. Imperii primo. Actum Armburg.

Gregorium V. Pont. è sede sua pulsum Otto Imp. restituit.

Inter hæc dum Otto Imperator totam Germaniam in quiete possideret, Crescentius Consul Romæ tumultuatur, urbeque in potestatem suam redacta, Gregorio Pontificatum abrogat, intruso in ejus locum Placentio Episcopo, quem Joannem XVI dixere. Eodem hoc schisma erat, & Gregorio simul Imperatorique probrosum facinus. Quamobrè Imperator à Pontifice imploratus, alteram in Italiam expeditionem suscepit. Venienti ad Papiam occurrit Gregorius Pontifex; quocum Romam progressus, Joannem Pseudopapam luminibus orbatum, & naso mutilatum exauctorat. Crescentius Consul, qui Castello se incluserat, expugnatur, captusque cum duodecim sociis suspendio extinguitur; quod factum multis poenitentiae operibus expiasse fertur Imperator.

Annus Christi 998.

Gregorij V Pont. 3.
Ottonis III Imp. 3. Reg. 15.
Retharij Ep. Pad. 16.

Instituntur Electores Imperij.

Inter hæc tradunt plerique scriptores, in Concilio Romano, hujus Pontificis & Episcoporum auctoritate, cum Otto Imperator nullam prolem suscepisset, septem Imperij Electores institutos, penes quos jus eligendi Imperatorem exinde esset: ijs legibus, ut post hæc nullus Imperator hereditario jure succederet, quique eligeretur, gente Germanus esset; quod Ottoni M. à Leone VIII Pontifice ob merita liberatæ Romæ concessum erat, quoad heredes filios ipse & nepotes haberent, in quos coronam Imperij transferrent. Post ubi

Otto

Otto III ne
qui vel con
per æmulat
pientissimu
leret, egit c
toris consti
bus Italia
Imperij à
tificis auct
tatem moc
ligebat; no
anathemat
paganum e
ungere; q
mania Pri

Utrum
per septem
sit, magnop
rus, Serrari
deckius ser
rum nume
Contra Ba
dem in con
tos constit
quorum t
neque, con
periuntur
& Archiep
est. Sanè H
cipum suff
Lugduner
dus erudit
errorem p
gorum X
tino, fabul
ratorem a
Romano,
cis institu
ipsi Princi
jam olim
constitue
seculo inf
bus simul

Otto III nepos ejus sine herede filio erat, videbatq; multos superesse, qui vel consanguinitate, vel affinitate Principes se contingerent, & per æmulationem à suo excessu de Imperio decertaturi essent; eò sapientissimus Imperator, ut communi Imperij quieti & saluti confu-
leret, egit cum Romano Pontifice Gregorio V de electione Impera-
toris constituendâ; quæ deinde auctoritate Pontificis, convenienti-
bus Italiæ & Germaniæ Episcopis, sancita est. Nam uti translatio
Imperij à Græcis ad Francos, & à Francis ad Saxones Romani Pon-
tificis auctoritate facta est; ita ab ejusdem auctoritate pendere facul-
tatem modumque creandi Regem aut Imperatorem, præclare intel-
legebat; ne & ipse etiam, si per concordiam Sacrilegum aliquem, aut
anathemate percussum, seperatumq; ab Ecclesiâ, aut hæreticum, aut
paganum elegissent, Pontifex necesse haberet, eundem probare & in-
ungere; quod Innocentius III Pontifex sapienter rescripsit ad Ger-
maniæ Principes.

Utrumne verò potestas eligendi Imperatorem à Gregorio V
per septem viros constituta, an promiscuè Imperij Principibus relicta
sit, magnopere controvertitur inter scriptores. Bellarminus, Gretze-
rus, Serrarius, Browerus, Gevoldus, atq; omnium copiosissime Win-
deckius scripto hæc super commentario, à Gregorio V certum Electo-
rum numerum, qui Septenario contineatur, designatum tradunt.
Contra Baronius, Sirmondus, alijque, septem Viros Electorum tan-
dem in concilio Lugdunensi ab Innocentio IV Pontifice determina-
tos constitutosque esse contendunt; postquam inter ipsos Principes,
quorum tantus erat numerus, tantaque sæpe partium studia factio-
nesque, convenire non potuit. Hinc in hoc Lugdunensi concilio re-
periuntur primùm Electores Imperatorum consignati ex Ducibus
& Archiepiscopis, de quo in Bernardo Episcopo nostro referendum
est. Sanè Henricus Rex, qui Ottoni III subrogatus est, communi Prin-
cipum suffragatione delectus est. Qui modus quoque ad concilium
Lugdunensè facile ex historijs observari poterit: perinde ut Sirmon-
dus eruditissimus Scriptor hæc multis commonstrat. Longius per
errorem processit Onuphrius, qui Electorum institutionem ad Gre-
gorium X Pontificem retulit, non alio auctore subnixus, quàm Aven-
tino, fabuloso & hæresis scabie infecto. Quoquo nunc modo Impe-
ratorem acceperis, sive à Gregorio V facultatem eligendi ex concilio
Romano, sive ab Innocentio IV ex concilio Lugdunensi, ad Pontifi-
cis institutionem & auctoritatem referenda est; quemadmodum
ipsi Principes Electores in literis anno Christi 1279 ingenuè fatentur,
jam olim se ab Apostolica sede & Romani Pontificis auctoritate
constitutos. Eò nunc major heterodoxorum magistrorum nostro
seculo infania, qui Pontificem Antichristum suis persuadent; qui-
bus simul fateri necesse, translationem Imperij à Græcis ad Francos,
ab

ab his ad Saxones, ipsamque Imperatoris electionem ab Antichristo ad Germanos pervenisse. Sanè quod summum beneficium fuit Romanorum Pontificum erga inclytam nostram Germanam nationem Saxonesque, id illi, per extremam maledicendi libidinem, tanto gentis nostræ probro & infamia traducunt.

Otto
Conjugem adul-
terij & cal-
umniam fla-
minis ad-
dicit.

Admirabile referunt ad hanc quoque expeditionem commorationemque in Italia illud iustitiæ exemplum ab Ottone Imperatore editum Mutinæ in Augustam conjugem Mariam, Aragonis Regis filiam. Fortè Imperatrix, ut volunt, non minus casti quàm formosi Mutinensis Comitis amore capta erat; sed cùm repulsa esset, hunc ipsum illius, quod designarat, tentati flagitij apud virum falsò detulit; qui in juvenem extemplo capitalem sententiam dixit, & plecti iussit. Comitis uxor, quam rei totius consciam ultricemque fecerat, Imperatorem pro tribunali ius dicentem adiens coram, & viri innocentiam, & Imperatricis scelus aperuit, atque ad fidem utriusque faciendam candentem manu laminam (quod tum solemne probationis genus erat) contrectavit. Quo indicio convicta Imperatoris uxor; quam Otto idcirco flammis addixit, & vivam in ignem conjici iussit, quò impudentiæ simul & calumniæ pœnas daret. Celebre apud scriptores factum, quod non nisi unus Godefridus Viterbiensis elegiaco carmine serò ex Conradi & Friderici Imperatoris, quorum Notarius erat, ætate retulit. Nihil hac super re Dithmarus, nihil ceteri nostri Scriptores, à quibus Ottonum res gestæ consignatæ, tradidère. Sed his omissis ad domestica potius redeamus.

Condi-
tur Hel-
mershu-
sanum
Imperiale
cœnobi-
um, quod
modò
per hæ-
ses de-
structum.

Hoc præterea anno insigne monasterium Helmershusanum intra limites diocesis Paderbornensis ad fines Hassiæ quàm largissimè conditum, dotatumque ab Ekkihardo Comite ex hereditarijs bonis, in proprio patrioque fundo, qui tum Comitatu Dudiconis & provincia Angariæ continebatur. Foundationem hanc cœnobiij, quod Conditor Monachorum esse voluit Deo servientium, Otto III Imperator magnifico diplomate comprobavit; id quod Cleinsorgius se legisse testatur, ex eoque hæc retulit, melius consulturus posteritati, si integre diploma retulisset; ex quo germanico idiomate argumentum tantummodo complexus est. Tabulæ ab Hildebaldo Episcopo & Cancellario vice Willigisi Archiepiscopi consignatæ. Sed quòd à Sylvestro Pontifice hæc fundatio simul comprobata refertur, ad proximos annos hæc tabulæ spectabunt. Id cœnobium dehinc anno 1012 ac templum Meinwercus Episcopus noster consecravit Christo Servatori, S. Petro Apostolorum Principi ac Divis omnibus. Celebre exinde monasterium è sacra D. Benedicti familia, & Imperialibus annumeratum, in quod & Treviris D. Auctoris aliorumque Sanctorum ipsa transportata, cessit nunc per hæresis tempora in Hassorum & Heterodoxorum potestatem. Quare nec præter rudera quidquam ex tanta loci veneratione aspicitur.

Auctor
vita Mein-
werci.
Breviter
in not.

Per

Per hæc
te cum alijs E
quit Ecbertus
Dedo Mirmig
densis, cui Bern
nis memoria
stribus factis
Idæ solemn
& Basilica r
navi templi, &
memorantur

Persiste
Romæ potiss
varia diplom
berto Cance
anno Colon
claris ac san
ce, per Cardi
tus est Gerb
Floriacensi
berti filij ma
inde Impera
Pontificatus
mathematic
quo deinde
cis nostroru
ipse August
cis indicare
& Ecclesiæ
acerbior Ba
temporum
pulus Roma
tifice urger
Romanæ E
dovico Pio
gium accell
hæreticis.
Milo

Per hæc quoq; tempora Dodo Monasteriensis Episcopus mor-
te cum aliis Episcopis subtractus, de quibus Dithmarus, post hæc, in-
quit *Ecbertus Trevirensis Archiepiscopus, cui successor Luidolphus fuit, et*
Dodo Mirmigendensis, post quem Suidgerus ordinatus est. Ero quoque Fer-
densis, cui Bernardus, tunc ibi præpositus, supponitur, obiit. Præclara Dodo-
nis memoria, non modò ex statua in propylæo Basilicæ, sed & ex illu-
stribus factorum monumentis; nam & ab eo Episcopo corpus S.
Idæ solemnî ritu elevatum è tumulo, venerationique propositum;
& Basilica nova è fundamentis extructa, ac grandes turres cum
navi templi, & alia, quæ per tot annos præclare gessit, in fastis eorum
memorantur.

Annus Christi 999.

Silvestri II Pont. 1.

Ottonis III Imp. 4. Reg. 16.

Retharij Ep. Pad. 17.

Persistebat adhuc in tertium annum Otto Imperator in Italia,
Romæ potissimum, Beneventi & Ravennæ versatus; quibus ex locis
varia diplomata Trajectensi, Vercellensi, alijsq; Ecclesijs data ab Heri-
berto Cancellario conscripta; quem Sanctum virum hoc quoque
anno Colonensem Archiepiscopum dedit. Adeo aula Ottonis præ-
claris ac sanctis viris plena erat. Mortuo interim Gregorio V Pontifi-
ce, per Cardinalium consilia, & studia Ottonis Imperatoris, sub roga-
tus est Gerbertus, qui Sylvestri II nomen sumpsit, vir ex Monacho
Floriacensi ob doctrinæ eminentiam ab Hugone Gallie Rege Ro-
berti filij magister delectus, ab eoque ad Remensem; ab Ottone de-
inde Imperatore ad Ravennatem Archiepiscopatum, ac demum ad
Pontificatum provectus. Is ob exquisitam rerum reconditarum, ac
mathematicarum cum primis scientiam magus falsò est habitus; ex
quo deinde immanis illa de ejus interitu fabula manavit, ab hæreti-
cis nostrorum temporum tanto plausu excepta; quo tamen viro
ipse Augustus magistro diu multumque usus scribitur. Quæ hic pau-
cis indicare necesse fuit ob diploma, quod Rethario Episcopo nostro
& Ecclesiæ Paderbornensi dedit: quantumvis in hunc Pontificem
acerbior Baronius; de quo tamen tam honorificè Aimoinus eorum
temporum scriptor: Statim, inquit, post obitum Gregorij omnis po-
pulus Romanus sibi dari acclamavit Dominum Gerbertum. Eo Pon-
tifice urgente redintegrata sunt ab Ottone III Imperatore omnia
Romanæ Ecclesiæ privilegia & donationes, quibus à Carolo M. Lu-
dovico Pio, Ottone M. exornata erat; cui Henrici Imperatoris egre-
gium accessit diploma, frustra reclamantibus nostrorum temporum
hæreticis.

Milo adhæc Mindensis Episcopus eodem quoque anno sub-
tractus,

Dithmarus
lib. 4.
Chron. Mo-
nast.
Moritur
Dodo
Episcopus
Monaste-
riensis.

Gregorio
V defun-
cto succe-
dit Silve-
ster II.

Obitus tractus, fidus Episcoporum Saxoniorum, ut multis hunc celebrant
Milonis fasti ejus Ecclesiæ. Successorem nactus est Ramwardum virum egre-
Episcopi gium, quem in lacunâ suâ cum duobus alijs præterijt Crantzius. In
Minden- fastis Abbatum Corbeiensium per id tempus villam Hoxteri flama-
sis, absump- mis absumptam reperio, quo adsitum Corbeienſe cœnobium in pe-
riculum venerit.

Annus Christi 1000.

Silvestri II. Pont. 2.

Ottonis III Imp. 5. Reg. 17.

Retharij Ep. Pad. 18.

Sigebertus.

Auctor vi-
tae Mein-

weri.

Dithmarus

lib. 6.

MS. Bibli-

ot. Vaticana.

Incendi-

um Urbis

Pader-

bornen-

sis.

oilogor

-nullo

-cccul of

-vile jib

Browerus

in notis ad

vitam S.

Mem-

weri.

Poloni-

am Otto

peragrat,

Marty-

remque

S. Adal-

bertum

veneta-

tur.

Dithm. l. 4.

Auctor vi-

tae Mein-

weri.

Sequitur nunc annus humanæ salutis millesimus, multis prodi-
gijs multisque è cœlo terroribus notatus; nam & terræ motus in-
gens concussit Regionem, & cometa horrificus à Januario spectatus,
& multæ è cœlo ignium faces; sed funestæ cumprimis Urbi Pader-
bornensi ex incendio, quo tota propemodum hoc anno deflagavit,
sicuti Auctor vitæ Meinweri retulit: *Quocumque, inquit, Dei judi-*
cio, sive malitiâ inhabitantium exigente, sive saluti mortalium Deo per id
consulente, anno Dominicæ Incarnationis millesimo, ordinationis ipsius Re-
tharii nono decimo, regni Ottonis III decimo septimo, imperii quarto, Indi-
cione decima tertia, Civitas Patherbrunnensis primum incendio vastatur;
nobileque principalis Ecclesiæ monasterium, præcipui operis et decoris à Caro-
lo M. fundatum, à beata verò memoria Badurado Episcopo consummatum,
et XIV Calend. Novembr. dedicatum, cum libris, privilegijs, alijsque Ecclesiæ
monumentis propemodum conflagravit. Eadem urbis & Basilicæ de-
flagratio à Dithmaro alijsque memoratur; in Varicanæ bibliothecæ
libro etiam mensis Junius adscriptus, quo id accidit. Fallitur verò
Browerus, qui ad annum superiorem hæc detorquet.

Imperator per hæc in Italia commorabatur, & per initia anni
magno Cardinalium comitatu, quo nunquam illustrior visus, Româ
in viam deductus, Ratisbonam venit. Inde per Bohemorum fines in
Thuringiam & extremas Saxonie provincias digressus, perlustravit
Cisnensem, Misnensem, ceterosque Episcopatus ab Ottone avo con-
ditos. Rebus istis sapienter pro christiana religione formandâ dispo-
sitis, Poloniam intrat, deductus à Boleslao Principe, & Marchione
suo Eccardo: tum ut sepulchrum Adelberti Martyris ante trienni-
um pro fide occisi in Prussia, ejusque corpus, quod Gnesnæ condi-
ditum erat, veneretur: tum ut de statu Ecclesiarum & religionis
disponeret. Postquam in conspectum urbis Gnesnæ pervenit, nudis
pedibus urbem intrat, ab Ungero Posnaniensi Episcopo introdu-
ctus, veneratusq; Martyrem, brachium Divi dono accipit. Ibi con-
vocatâ Episcoporum synodo, legati Pontificis auctoritate (qui Ar-
chidiaconus Romanæ sedis à Dithmaro scribitur) Kadimum Alberti
martyris

martyris fi
Reinbernu
nem Wrat
weri Gau
episcopum
fides habet

Qu
Principe M
cognoscit
Episcopatu
avo consti
lenburgun
lebrandun
sus Episco
scopis cog
quò minu
profectus
gratione
Dithmaru
postremo
nam, Min
ceceses pe
ingenti pr
Episcopo
dam, pos
cis; ut de
ges & Jm
fine auct
conciliu
tori inces
grani ex s
tegra cum
ut Dithm
quo colle
fitu in thi
ream, qu
mydis sur
codicem
cœrulea
ensem, p
ptrum &
delicet E
tum enfi

martyris fratrem Archiepiscopum Gnesnensem constituit, eique Reinbernum Cholbergensis, Popponem Cracoviensis, & Joannem Wratislaviensis Ecclesiæ Episcopos submittit (Auctor vitæ Meinwerci Gaudentium monachum S. Adelberti fratrem Pragæ Archiepiscopum ab Ottone imposurum refert; sed Dithmaro hic potior fides habenda.)

Quibus rite per Poloniam & Saxoniam dispositis, à Boleslao Principe Magdenburgum deductus, Gislerij Archiepiscopi causam cognoscit; accusatus enim is Romæ erat, quod Merlenburgensem Episcopatum Magdenburgensi conjunxerat, secus quàm ab Ottone avo constitutum erat. Die Palmarum peracto Magdenburgi, Quidlenburgum perrexit, ad Paschâ cum consanguineis Virginibus celebrandum, comitante magno Optimatum cœtu: ubi feria II rursus Episcoporum synodus convocata, ad causam Gislerij ab Episcopis cognoscendam. Is verò cum per invaletudinem se excusaret, quò minus adesse posset, Imperator per Westfaliam ad Rhenum est profectus, lustratis omnium circum Episcopatibus; qua verò peragratiōe fervoreque juvandæ ubique religionis causâ id fecerit, Dithmarus inquit, haud satis memorari posse; nimirum cum hoc postremo accessu transituque Halberstadium, Hildesum, Paderbornam, Mindam, Osnabrugum, Monasterium, ceterasque Saxonie dioceses perlustraret. Coloniam inde perlatus Aquisgranum perrexit ingenti procerum Saxoniorum multitudine cinctus. Ubi rursus Episcoporum synodus indicta convenit ad Gislerij causam decidendam, postulante Romanæ sedis Archidiacono legatoque Pontificis; ut denuo recognoscant heterodoxi nostrorum temporum, Reges & Imperatores in his controversis Ecclesiæ causis nihil egisse sine auctoritate Romani Pontificis. At cum Gislerius ad generale concilium provocaret, quievere Episcopi. Interim Ottoni Imperatori incessit cupido inspiciendi sepulchrum Caroli M. quod Aquisgrani ex suo mausoleo monstrabatur, utrumne ossa superessent integra cum augustalibus ornamentis. Igitur rupto clam pavimento, ut Dithmarus scribit, terram aperiri iussit, dum ad solium regium, in quo collocatus erat, perveniretur; repertusque Carolus eo Ossium situ in throno, quo conditus erat. Otto tantummodo crucem auream, quæ è collo ejus suspensa pendebat, & partem purpureæ chlamydis sumpsit, cetera decenter & magna cum veneratione reposuit; codicem videlicet Evangeliorum, aureis characteribus exaratum, & cœrulea membrana involutum, quem genu recumbens tenebat; ensen, præterea coronam, paludamentum, pomum Imperij, sceptrum & acinacem. Quorum quædam in Basilica relictæ, codex videlicet Evangeliorum, cujus contactu Cæsares jurare consueverunt; tum ensis, quo equites creantur; quædam Nurenbergam transpor-

Perlustrat dioceses Saxonicas.

Dithmarus lib. 4. Beckius in Aquisgrano.

Caroli Mag. Sepulchrum honoris ergo aperit.

Y y

notata

Tertia
Ottonis
in Italiam
expedi-
tio.

*Tangma-
rus in vita
D. Bern-
wardi.*
Willigi-
sus Ar-
chiep.
Mogunt.
cum S.
Bern-
wardo
Ep. Hil-
des. con-
tendit de
jurisdi-
ctione Gan-
dershei-
mensi.

tata feruntur. Otto postquam multas largitiones publicis tabulis consignatas Aquilgranensi Collegio Canonicorum fecisset, tertiam hoc ipso anno expeditionem in Italiam suscepit, evocatus Saraceno- rum irruptionibus in Campaniam, tanta celeritate, ut famam adven- tus præsentia ante veniret; sanè verò tum Aquilas Romani Imperij vidisses Cæsares, qui uno anno tot regna & provincias transvolarent. Subinde Willigisus Moguntinus Archiepiscopus veterem resu- scitavit litem cum Hildesienfi Episcopo de jurisdictione Gandershei- mensis monasterij. Faces rursus subiecit Sophia Sanctimonialis, Imperatoris soror, invitando Archiepiscopum ad dedicationem tem- pli, quod Gerberga Abbatisa Ottonis M. soror absolverat. Dies de- dicationis primò indicta festo exaltationis S. crucis, quo die D. Bernwardus invitatus accessit; sed cum nullum apparatus repe- risset, eò quòd Willigisus Archiepiscopus in festum diem D. Matthiæ commutasset, illus D. Bernwardus Hildesium redijt; post ubi sacer D. Matthiæ dies aderat, advenit Willigisus Archiepiscopus cum Re- thario Paderbornensi, & Berengero Verdensi Episcopo, consecra- turus templum. Accesserat & Bernardus Saxonix Dux cum proce- ribus. Missi quoque erant, qui Bernwardum invitarent; sed quia eo inconsulto hæc agebantur in suæ diocesis loco, misit suæ nomine Eckardum Seleswicensem Episcopum, qui tum à rebellibus Danis pulsus, exul versabatur apud D. Bernwardum. Is magnâ denuo constantiâ animi obstitit Moguntino, asserens jura Hildesienfi Epi- scopo, quæ Moguntinus contra Canones sacros violaret; effecitque ut dedicatio præsens templi intermitteretur. Retharius ceterique Episcopi, cum Moguntinum à pertinacia deducere non possent, au- ctores fuere Bernwardo Episcopo, ut ad Imperatorem & Pontificem appellaret. Quapropter D. Bernwardus hoc anno Romanum iter ingressus, adscito secum Tangmaro Decano, fido harum rerum scri- ptore, Imperatorem in Italia convenit. Incredibile verò, quâ humani- tate & amore Imperator veterem suum magistrum exceperit, ac se- cum in eodem hospitio Romæ versari voluerit, omnium consilio- rum, rerumque à se gestarum moderatorem. Interim Eckardus Epi- scopus, ad possessionem juris firmandam, nomine Bernwardi Episco- pi ad festum S. Andreæ synodum Gandershemij indicit. Venit eo- dem Moguntinus ad constitutum diem, ducens secum *venerabilem Episcopum Retharium* ut Tangmarus loquitur, multosque è Thuri- gia & Hassia, & cum sibi auctoritatem synodi peragenda vendica- ret, objecit se pari, qua antea magnitudine animi Eckardus Seles- wicensis Episcopus, absentis Bernwardi vicarius, secumque Gan- dersheimenses, & qui è diocesi Hildesienfi convenerant, ad suum synodum pertraxit; Rethario cum primis, qui magnæ auctoritatis erat, partes utriusque conciliante, ne à dissidijs res ad publicas turbas veniret.

Annus

Annus Christi 1001.

Silvestri II Pont. 3.

Ottonis III. Imp. 6. Reg. 19.

Reiharij Ep. Pad. 19.

Inter hæc Otto Imperator Italiam ingressus, celebratisque Romanæ natalitij Christi, Ravennam petijt; Quæ in urbe ad vii Calend. Aprilis constitit ad contrahendum exercitum; quo in Saracenos movit, felicique successu primum Capuam ejus provinciæ caput recepit, barbarosque e finibus depulit. Rogatu exinde Romanorum civium, Imperator Tiburtinam civitatem arcta obsidione cingit; jamque machinæ admotæ erant, & impressio magno civium periculo parabatur, cum Pontifex Sylvester, & Bernwardus Hildesienfis Episcopus, qui Imperatori in castris aderant, urbem pacis arbitri intrant, civesque pertinacissimos tanta animorum mutatione ad obsequium componunt, ut primarij eorum, altera gladios, altera manu virgas nudigstantes, supplices Imperatori prociderent; quos & Imperator ad preces Episcoporum in gratiam recepit. Sed hæc Imperatoris clementia offensi Romani, qui Tiburtinos exules malebant, rebellant Imperatori, portas venienti claudunt, ad arma convolant, & quos Imperatori fidos primus furor corripuit, trucidant. Igitur obsidio Tiburtina versa in Romanam: pugnatum utrimque æcerrime ad moenia urbis, ipso D. Bernwardo non modo Ottonianos milites reficiente Sacramentis, sed animante, hastamque sacram lanceamque præferente. His terri fractique cives supplices se Imperatori sistunt, & fidem jurant. Ita Imperator, Pontifex, & Bernwardus, ceterique Episcopi, & proceres læti urbem ingressi procellam illam discussere. Scribit Sigonius multa in Ottone desiderari à Germanis Scriptoribus, quæ e suis petenda sint, nescius profecto multa à Tangmaro & Autore vitæ Meinweri, alijsque scribi, quæ & Baronius ipse prætercat, qualia hic de Tiburtina & Romana obsidione referimus.

Agitata per id tempus Romæ controversia Gandersheimensis, quæ inter Willigisum, & Bernwardum Hildesiensem Episcopum ferebat; nam hanc ob causam Bernwardus in Italiam profectus erat, ut coram Pontifice & Imperatore Ecclesiæ suæ jura assereret. Et Pontifex, rogatu quoque Imperatoris, celebrem Episcoporum synodum convocavit, cui Germanos etiam Episcopos, qui cum Imperatore venerant, interesse voluit. Disceptatâ in concilio causâ, Pontifex acta Willegisi rescidit, & Bernwardum in integrum restituit. Ac ne quid in cognitione litis intermissum queri posset Willigisus, auctoritate Pontificis ac Romani concilij, alia in Saxonia synodus Episcoporum indicta Palithi congreganda; quam in rem missus à Pontifice Fridericus Cardinalis presbyter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Legatus, quem

Lambert, Schaf.

Tiburtina ac Romana urbs ab Ottone expugnatur.

Causam Gandersheimensem vincit S. Bernwardus.

Yy 2

postea

Willigifus
in synodo
Palithi-
nensi ab
officio
suspendi-
tur.

Iterum
conveni-
niunt
Episcopi
Franco-
furti, ubi
tamen
denuò ni-
hil confi-
citur.

Auctor vi-
te Mein-
weri.
Dithm. l. 6.

postea Ravenna Archiepiscopum sortita, Saxo genere, vir morum gravitate & sapientia cā tempestate egregius. Is postquam in Saxoniā am advenit, Synodum Episcoporum decimo Calend. Julij pro apostolica auctoritate convocavit Palithi, qui locus est in Saxonia Orientali ad fines Thuringiæ. Convenere eò Willigifus Moguntinus Archiepiscopus, Licvezo, seu Libentius Bremensis & Hamburgensis Archiepiscopus, Bernwardus ex Italia reversus, ceterique Saxoniarum Episcopi, quos inter Retharius Paderbornensis Episcopus reputatur. Verum cum Moguntini Archiepiscopi obfirmatione omnia miscerentur in tumultus, atque ipse synodo excederet, nihil illo Episcoporum congressu confici potuit, nisi quòd Moguntinus reus spretæ auctoritatis Pontificiæ, à Legato ab omni sacerdotali officio suspensus fuerit. Inde legatus Romam regressus Pontifici & Imperatori pertiniaciam Moguntini actaque exposuit, ad quæ illi haud leviter indignati, synodum Tuderti indicunt.

Interim Germaniarum Episcopi veriti, ne hæc controversia, tanto animorum motu agitata, proserperet in gravius Ecclesiæ dissidium, convenere Francofurti festo assumptæ in cælum Virginis die in frequentem synodum, Willigifus Moguntinus, Heribertus Colonien- sis, & Ludolphus Trevirensis Archiepiscopi; Retharius Paderbornen- sis, Robertus Spirensis, Beringerus Verdensis, Ekkehardus Sclerwic- censis Episcopi, & qui præterea ex provincialibus suorum metro- politanorum adfuere. Invitatus erat & Bernwardus; is quia in valetudine præpeditus erat, misit Ekkardum Sclerwicensem Episco- pum nomine suo, eique Tangmarum adjunxit Decanum, virum canæ sapientiæ, exercitumque in causa Ecclesiastica, à quo hæc om- nia, quæ hæcenus retulimus, diligenter perscripta sunt inter res ge- stas D. Bernwardi, uti ipse coram egit & inspexit. Nec tamen in hac synodo Episcoporum, quòd Moguntinus absentiam Bernwardi ob- tenderet, quidquam transactum. Quapropter res denuò ad Sylvestri Pontificis judicium remissa, quæ deinde in Synodo Tudertina per- tractata, convocatis Italiæ Episcopis; ad quam & Germaniarum Episco- pi Rotgerus Leodiensis, Sigefridus Augustanus, & Hugo Citizen- sis accessere; jussi præterea ab Imperatore Vasalli Clientesq; adesse, tan- quam ad expeditionem militarem simul parati; evocati quoque è Germania Episcopi cum D. Heriberto Colonien- si Archiepiscopo, ut ea referrent, quæ in concilio Francofurtensi decreta erant. Sed cum & ille serius accederet Romam, neque in Tudertina synodo res tota confici potuit. Tantum una lis, imo una Sanctimonialis & inquieta fœmina, litis incentrix alitrixque, Pontificem, Imperatorem, & tot Episcoporum synodos fatigavit. Detrectabat Gandersheimense Col- legium submitti jurisdictioni Bernwardi Hildesien- sis Episcopi, quem ex Comitum familia clarissimum & sanctissimum habebat Episco- pum

pum; &
nurgo & r
decorum r

Ceteru
bili incend
pars urbis
pellectilis
multa exul
hodie dum
tamen ami
noster, cur
norum Pri
tonem Im
sunt Roma
Cæsarum
quòd jact
nes Caroli
bantur, sup
excepit Im
regerimo
periorum
totum Ec
vit, perind
lit. Sed ne
etum hic

In n
mentia Ro
patum, igne
tum restan
id non solu
munerand
succedentib
Ecclesiæ n
nos ibidem
terumque
tutione et
Ecclesiam
clesiæ, et de
constringe
novamus
Aga, Trez
nasterium
lorum obit

pum; & Willigiso Moguntino Archiepiscopo, qui patre Ham-
nurgo & rotarum fabro vilique opifice natus erat, parere minimè in-
decorum reputabat, adeo fulgor palligeri perstrinxerat oculos.

Ceterum cum anno superiori, ut retulimus, Paderborna misera-
bili incendio conflagrasset, quo Basilica cum Collegio, & magna
pars urbis in cineres confedit, ingens tum bibliothecæ & sacrae su-
pellectilis jactura facta est; deploranda magis diplomatum, quorum
multa exusta, multa flammis erepta, quædam etiam contacta igne
hodie dum monstrantur; atque ut cetera recuperari possent, horum
tamen amissio in autographis irreparabilis. Eo Retharius Episcopus
noster, cum primis sollicitus de privilegijs ac donationibus Christia-
norum Principum liberalitate factis, misit legatos cum literis ad Ot-
tonem Imperatorem, qui cum sub exitum superioris anni consecuti
sunt Romam, enixè deprecantes, ut Imperatoria auctoritate antiqua
Cæsarum privilegia & donationum tabulas redintegrare dignaretur;
quod jacturam tabularum exustarum, quibus privilegia & donatio-
nes Caroli M. Ludovici pij, aliorumq; Regum & Cæsarum contine-
bantur, supra alia incendij damna æstimaret. Legatos hosce benignè
excepit Imperator, multumque condolens Rethario, quem inter in-
tegrerrimos Saxonie Episcopos venerabatur, pro voto ejus omnia su-
periorum Cæsarum diplomata, donationum tabulas, privilegia, ac
totum Ecclesiæ nostræ patrimonium insigni diplomate redintegra-
vit, perinde ut & auctor vitæ Meinwerci singula ex eo diligenter retu-
lit. Sed nos ipsum Ottonis diploma à Ferdinando Episcopo produ-
ctum hic referamus, ex quo certius hæc omnia cognosci poterunt.

In nomine sanctæ et individua Trinitatis, Otto superna favente cle-
mentia Romanorum Imperator Augustus. Si locum divino cultui manci-
patum, igneque subitaneo cum ornatu et corroboracionum paginis concrema-
tum restaurare, ornare, et iterum sublimare videbimur, scimus et certi sumus
id non solum laude humana prædicandum, verum etiam divina mercede re-
munerandum. Cunctis igitur Ecclesiæ Dei fidelibus, nostrisque astantibus et
succedentibus compertum fore volumus, quod de incendio Paderbrunnensis
Ecclesiæ nimium condolentes, præcepta antecessorum nostrorum, et ea, quæ
nos ibidem obtulimus, memorata sedi, hac præceptali pagina renovamus,
iterumque confirmamus; de quibus unum est de Episcopatus statu; dehinc de
tuitione et mundiburdio ejusdem Ecclesiæ, et de omni proprietate ad eandem
Ecclesiæ pertinenti, et de electione Episcoporum inter Clericos ejusdem Ec-
clesiæ, et de ejus hominibus tam liberis, quam et servis nulla judiciaria persona
constringendis, nisi coram advocato, quem ipse Episcopus elegerit. Insuper re-
novamus et confirmamus jam habitæ sedi comitatus super pagos, Paterga,
Aga, Treveresga, Auga, Soretfelt dictos, pro decimis novæ Corbeia ad mo-
nasterium pertinentibus, et de proprietate Clericorum, si quis sine hærede il-
lorum obierit, ejusdem Ecclesiæ concessa, et de tribus mansis in Tuisburg, et in
Trut-

Retharius
instaura-
tionem
diploma-
tum ex-
ustorum
ab Ottone
impetrat.

Trutmannia, et de foresto, quod incipit de Dellina flumine, et tendit per Ardeniam, et Sinede, usque in viam quæ ducit ad herisiam. Hæc igitur omnia, quæ supra scripta habentur, et quæ illa die tenere et possidere videbatur, quando combusta fuit, sæpe nominata sedis Paderbornensis in jus proprietarium donamus, et firmissima traditione restauramus; ea scilicet serie, ut Dominus Retharius memorata sedis venerabilis antistes, omnesque sui Successores universa, quæ ad Episcopum aliqua legali datione pertinent, securiter obtineant, nostra omniumque nostrorum Successorum, et omnium mortalium contradictione remota. Et ut hæc renovatio et confirmatio stabiliter cunctis permaneat temporibus, hanc paginam manu propria corroboravimus, et sigilli nostri impressione insigniri præcepimus.

Signum Domni Ottonis

Caesaris invictissimi

Heribertus Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi recognovit. Data Calend. Ian. anno Dominice incarnationis Ml. indictione XIII. anno tertio Ottonis regnantis VIII. imperii VI. actum Roma feliciter amen.

Imperatoris diplomati conjunxit suum Sylvester Pontifex, quo eadem Ecclesiæ Paderbornensis privilegia, ac sacra patrimonij bona apostolica auctoritate confirmat, id quod Auctor vitæ Meinweri retulit; quanquam diploma illud apostolicum injuria temporum intercidit. Quod verò Imperator testetur in suis tabulis, quinque comitatus Paderbornensi Ecclesiæ datos, id larga compensatione factum pro decimis, quæ a Carolo M. ex prima Saxoniæ descriptione Episcopis attributæ fuerant, intra Corbeiensium terminos, ac postea Corbeiensibus aliorum Imperatorum ac Regum donatione cesserant; & has opinor decimas esse, quæ Dominicales vocantur, sæpe inter Paderbornenses & Corbeenses controversas.

Addo alterum Ottonis diploma, quo D. Bernwardum Hildesensem Episcopum, ejusque Ecclesiam egregia liberalitate altero ab hinc mense decoravit. Postulat id viri sancti memoria, de quo hæcenus toties relatam, tum vel maxime Ottonis Imperatoris grata in magistrum suum beneficentia, quod & eo gratius fore speramus, quod recens è tabulario Ecclesiæ Hildesensis productum acceperimus.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Otto tertius Romanus, Saxonicus et Italicus, Apostolorum Servus, dono Dei Romani orbis Imperator Augustus. Omnium sanctæ Dei Ecclesiæ, sive nostrorum fidelium tam presentium quam et futurorum industria noverit, quomodo venerabilis vir sanctæ Hildenesheimensis Ecclesiæ Presul Bernwardus nomine, et nostre imperiali clementiæ cordi homo compunctione veteris fermenti tactus, Apostolorum limina supplex adit, oratione per innumerabiles martyrum confessiones peractâ, ea quæ fidei erant Catholica apud Patrem nostrum Dominum Papam Gerbertum, sive Sylvestrum, nobismet ipsis, et carissimo nepoti nostro

nostro Heinric
supplementum
alumnus, nos
adhuc non ces
inventus ta
publica statu
visitare non
dignum, ver
parte cum di
nostre volun
mus, partem
ibidem Dom
nostrorum, e
dimus. Hoc
episcopatus t
Ebrathi Con
mancipiis ut
aquis aquar
suis et inqu
sunt. Eisc
per eundem p
Domino car
benevolentia
conetur, De
laqueo, quo j
Et ut hæc om
diligentiusq
piam, nostra
proprio jussu

Signum

Herib

Data X. Calend
Ottonis

His p
multum si

nostro Heinrico Duci intervenientibus ad Ecclesia sua semper stabilienda supplementum canonica impetravit. Tum etiam parentum nostrorum alumnus, nostrarumque cunabularum primus socius, nostrique antiqui, et adhuc non cessantis laboris testis semper fidelis, nec non nostrae pueritiae ac juventutis tam affabilis multimodae literationis informator; quia nostrae rei publicae status, nostrumque vivere, et imperare per longa terrarum spacia visitare non piguit. Nos contra non solum eum receptui nostro imperiali condignum, verum etiam magno quodam amoris privilegio nostra hereditaria parte cum ditandum duximus atque decrevimus. Sed quia ad perfectum nostrae voluntatis sine magnorum nostrorum consilio pervenire prohibiti sumus, partem nostrae hereditatis sibi suaeque Ecclesiae, cui praesidet, et fratribus eidem Domino militantibus ob recordationem carissimorum progenitorum nostrorum, et pro animae nostrae remedio regia largitione in proprium tradidimus. Hoc est castellum Dalehem nominatum, situm autem infra ejusdem episcopatus terminos in pago Hassala, sive Ambergan in comitatu filiorum Ekbrathi Comitis, et nepotis nostri, cum villis et areis, Ecclesiis et aedificiis, mancipiis utriusque sexus, in silvis et campis, venationibus et piscationibus, aquis aquarumque decursibus, molendinis, vinetis, viis, introitis, terris quaesitis et inquirendis in omnibus utensilibus, quae adhuc dici aut nominari possunt. Fiscum etiam, quem hucusque ad nostras manus de liberis hominibus per eundem pagum recepimus, pari sententia Episcopo et fratribus nostris in Domino carissimis perpetualiter largimur. Has autem traditiones nostrae benevolentiae, qui postmodum frangere, aut malo ingenio dissolvere velit, aut conetur, Dei et Sanctorum omnium Spirituum iudicio cum suspendimus, et laqueo, quo Judas detentus est per XXX denarios, stranguletur, nisi resipiscat. Et ut haec omnia praedicta magis credibilia per futura tempora testentur, diligentiusque observentur, hanc nostram conscriptionis cartam inde conscriptam, nostraeque manu non solum literatam, sed etiam corroboratam sigillo proprio iussimus, ut cernitis, inscribi.

Signum Domni Ottonis

Cesaris invicti.

Heribertus Cancellarius vice Willigisi Archiepiscopi recognovit.

Data X. Calend. Februarii, anno Dominicae Incarnationis Ml. Indictione XIII. anno tertio Ottonis regnantis *XVI Imperii *V Actum Romae feliciter.

* al. XVII.
* al. VI.

Annus Christi 1002.

Silvestri II Pont. 4.
Ottonis ultimus.
Henrici II Regis I.
Retharj Ep. Pad. 20.

His per Italiam rebus praecclare gestis, Otto Imperator haud multum superstes, dolo mulieris in mortem praecipitatus occubuit.

Moritur Otto veneno sub-
Captus latus.

Tangmarus
Dithmarus
Sigebertus
Sigonius.

Ursberg.
Marianus
Scotus.
Dithmarus.
Tangmarus
Sigonius.
Otto Frising.

Sepelitur
Aquisgrani.

III. 4.
34. 10.

unioh
-av on
-di on
-am

Captus quippe amoribus Joannæ Crescentis Romani Consulis viduæ, quem Otto ob rebellionem, ut diximus, interfici jusserat, multum fallaci foemina ob egregiam pulchritudinem se familiarem fecerat; sive jam eam sibi toro junxerit, ab eaque in cubiculo Imperator veneno infectus sit, quod auctor vitæ Meinwerici & Rupertus scribunt; sive promissis illecta, furensque ob subitum Augusti discessum ex urbe, venenatas chirothecas pro amatorio munere miserit; quod Sigebertus, Sigonius, alijque tradunt. Certè D. Heribertus sæpe Imperatorem monuit, caveret sibi ab insidijs fallacis foeminae, quæ occisi mariti vindictam clam potentius alere, quàm præsentis amoris spirare crederetur. Imperator Româ ad Paternum oppidum delatus, sentit pestem in visceribus conceptam, quam mox Heriberto Colonienfi Archiepiscopo aperuit. Ubi in mortem se urgeri sensit, Heriberto multis cum lachrymis delicta confessus est, atque inde omnibus Sacramentis provissus, adstantibus Episcopis, ix Calend. Februarij Paterni, anno Christi 1002 excessit è vitâ (alij xii Februarij diem consignant) Magno omnium luctu per Imperium mors accepta; quippe qui in flore ætatis annum trigessimum haud multum egressus extinctus est, quod majora promitteret, quàm gloriosè gesserat. Ob egregias virtutes, cum primisque ob rerum multiplicium scientiam Vulgo Mirabilia mundi dictus. Sigonius bellica quidem virtute Ottoni M. avoque inferiorem; religione verò & pietate patre avoque multo superiorem agnoscit, qui triumphos Ottonum clausit. Cum Romualdo etiam, ut Sigonius perhibet, convenerat, posito imperiali diademate Monachi vitam amplecti, si fata permisissent vitam. Mirifica ejus in egenos & Ecclesiam largitas, in omnes clementia & caritas, vitæque integritas commendata; quippe qui sanctissimos Episcopos semper secum in aula præsentis habuit, in quorum oculis vixerit, quorum consiliis Imperium administravit. Retharius Episcopus noster etsi aulam sectatus non sit, multum tamen Imperator canæ ejus sapientiæ virtutique detulit.

Priusquam è vita obiret Otto Imperator, insignia Imperij apud Heribertum Coloniensem Archiepiscopum ceterosque, qui aderant, Episcopos deposuit, dum electione Principum certus esset Rex & Imperator subrogatus. Corpus, uti mandarat, Aquisgranum ad tumulum deportatum, deducuntibus illud per Italiam Heriberto Archiepiscopo, unaque cum Leodiensi, Augustano & Constantienfi Episcopis, ceterisque Imperij proceribus. Postquam Bojaria intrata, occurrit Henricus Bojarie Dux, humerosque funeri portando subicit; & quod jure consanguinitatis Ottoni sine proli defuncto proximus esset, certaque spe Imperium præcerperet, insignia Imperij extorquet ab Episcopis; præter sacram lanceam, quam Heribertus tanquam palmare Imperij decus avexerat, rite demum electo tradendum

dam. Non
stodiam ab
obsidem da
Subin
gnaque Pri
duinus Ep
Italia Reg
Saxoniae P
Sueviae Du
pro se in fa
rim pars sa
is Ottonis
fam famili
Meinverce
literarum fl
ni perfectio
tior; quam
ma expedi
Romæ con
et liberav
quæ insign
Prim
ones Frofa
Magdenbu
ardus Saxo
Regni opti
suam egit
nepos, ob
curru suo
lum absse
comitia W
scoporum
quam Ber
tum acce
Ill soror &
ra spectar
mum adv
derborna
quam urb
tharius E
cenferet
lauta etia
lia sua Re

dum. Non his contentus Henricus Bojariæ dux Herbertum in custodia abripit, nec prius dimittere denunciat, quam fratrem obsidem daret, & lanceam sibi reddendam polliceretur.

Subinde vulgata Ottonis morte, magno animorum motu magnaque Principum æmulatione certatum pro Regno. In Italia Arduinus Eporediæ Marchio Rex à multis salutus. Ac metus erat ne Italici Regnum rursus ab Imperio avelleretur. In Germania Bruno Saxonici Princeps, Ekhardus Thuringiæ Marchio, & Hermannus Sueviæ Dux palam Imperii coronam affectabant; trahebant singuli pro se in factiones Episcoporum & procerum studia. Major inter pars saniorque prona magis in Henricum Bojariæ Ducem; quod is Ottonis Magni ex fratre nepos, proxima consanguinitate Augustam familiam contingeret; Princeps præterea esset, ut Auctor vitæ Meinverci perhibet, secundum sæculi dignitatem locupletissimus, & literarum studiis non leviter instructus, & quod his majus est, vir omni perfectione Ecclesiastica bellicaque virtute ceteris longè eminentior; quam tum maxime probavit, cum Ottoni Imperatori in extrema expeditione Italica adesset, Imperatoremque, ut Sigonius scribit, Romæ conjuratorum armis in prætorio obsessum corporis sui obestulaverat. Multa præterea hujus viri decora erant ex sago togaque, quæ insigni postea castimonia vitæ & sanctitate illustriora fecit.

Primi ab creandum novum Germaniæ Regem convenere Saxones Frosæ in oppido Nothuringiæ, Gislerus nimirum Episcopus Magdenburgensium, cum provincialibus suis Episcopis: tum Bernardus Saxonici Dux, Lutharius, Ekhardus ac Gero Marchiones, cum Regni optimatibus. In hoc conventu summa ambitione causam suam egit Ekhardus Marchio, Ottonis primi ex Ludolpho filio pronepos, obnitente Luthario & palam exprobrante, an non sentiret curru suo quartam rotam deesse. Juratum deinde ab omnibus, nullum absse Regem eligendum, priusquam in publica totius Saxonici comitia Werlis in Westfalia conveniretur. Ibi igitur celebrior Episcoporum & Saxoniorum procerum conventus est habitus, ad quam Bernardus Dux Saxonici, Lotharius frater, ceterique Optimatum accessere. Adfuit etiam Sophia & Alheidis, utraque Ottonis Illi soror & sanctimonialis; tanquam ad fœminas quoque Reip. cura spectaret. Ekhardus interim, ut rem suam ageret, Hildesum primum advolvit. Ibi à Bernwardo antistite honorifice exceptus, Paderbornam festinat, ut & hujus Episcopi animum occuparet; at postquam urbem ingredi voluit, reperit portas à Civibus occlusas. Retharius Episcopus noster cum nihil sibi ab homine metuendum censeret, Marchionem intromisit, & post preces in Ecclesia factas, lauta etiam & hilari cœnâ excepit; in qua cum ambitu Regni consilia sua Rethario aperiret, nec ab Episcopo probari cognosceret, Wer-

ZZ

las

Imperium
plures
candidati
ambunt.
Auctor vi-
ta Mein-
verci.
Dithm. l. 4.

Dithmarus
Regens in
vita S. Hen-
rici.

las ad conventum discessit. Pertentavit & Bruno Saxonie Dux Bernwardi animum; sed tam ille, quam Retharius summæ tum auctoritatis inter Saxonie Episcopos pro Henrico stabant. Inter hæc, dum Werlis agitantur procerum consilia, advenit legatus Henrici Boarii Ducis, cujus opportuna oratione permoti omnes decernunt, non alium abs se, quam ipsum Boarie Ducem creandum Regem & Imperatorem. Quo audito Ekhardus Werlis digressus, ad Hermannum Suevie Ducem iter instituit, Regni spem inflammaturus in æmulo, quæ ipse exciderat; at miser, priusquam eò pervenerit, Polem ad fines Thuringie à Sigefrido Northemij Comite pridie Calend. Maji hasta confoditur.

Quod Henricus per hæc Saxonum suffragijs certus, cum nobilissimo Bojorum & Francorum Orientalium comitatu incunte mense Junio Wormatiam usque progressus, ac transito istic Rheno, Moguntiam incolumis pervenit; quæ in urbe, quod omnia ad inaugurationem composita, vii Idus Junij læta omnium acclamatione à Wilegiso Archiepiscopo Rex inungitur, præsentibus Archiepiscopo Saliburgensi, ac Brixienfi, Herbipolensi, Ratisbonensi, Argentinenfi, Patavienfi, Frisingensi, Abbate Fuldensi, alijsque præsulibus & Dynastis quamplurimis. Heribertus Colonienfis Archiepiscopus quo minus adesset, Ottonis funere adhuc præpediebatur; lanceam tamen ad cetera Imperij insignia transmiserat. Inde Henricus Rex omnium Principum, ac procerum Bojorum, Francorum Orientalium, ac Lotharingiorum auxilijs subnixus, bellum primum adversus Regni æmulos suscepit; ductisque in Hermannum Suevie Ducem copijs, armorum ostentatione compressit. Mox Ottonem Carentanorum Ducem, virum bello egregium, cum valido exercitu in Italiam misit, quo novus quidam Rex Arduinus aliquot prælijs fractus, nondum tamen obteri potuit. Major primò Henricum Regem cura urgebat, firmandi se in Regno, & Saxonum animos sibi demerendi; eò in Thuringiam profectus, Merseburgi celebrem Episcoporum & procerum conventum habuit. Ad quem evocati sub exitum Julii convenere Libentius Bremensis & Gislerius Magdenburgensis Archiepiscopi: Retharius Paderbornensis, Bernwardus Hildesienfis, Arnulphus Halberstadiensis, Ramwardus Mindensis, Bernardus Verdensis, Hugo Citizensis, Wotelolfus Osnabrugensis Episcopi; quibus accessere Bernardus Saxonie, ac Boleslaus Poloniae Duces, unà cum Luthario, & Gerone Marchione, ac Palatino Comite Friderico, & ingenti Comitum ac nobilium multitudine. Ibi una totius Saxonie consensione & plausu Henricus Rex salutatus, sublatique in cælum dexteris fides Regi jurata, eò majori omnium lætitia, quod suæ gentis Regem ex Augusta Saxonum familia recepissent. Merseburgo Rex ad Visurgim profectus, Gruonæ, quæ nunc Gronæ vicus est,

multoq;
conu-
habito-
David
de Wile-
-nisi
-nisi
-nisi

Quod
Henricus
Bavariae
Dux ob-
tinet, Mo-
guntiaq;
a Wille-
giso inun-
gitur.
Auctor vita
S. Mein-
werti.
Raderus in
Bava. San-
cta.

Dithmarus
lib. 4.
Adelbold in
vita S. Hen-
rici.

est, occuren-
derbornam
Regem mag-
quod hanc
Clericorum
Cunigunda
Regina ina-
Moguntin-
Saxonie fo-
Auctor vita
augmentu-
tor mirifica-
gia liberali-
conditor &
latur; quæ
Retharij Su-
gunda piji-
idtempus
plorabat.
heimensis
tot annis &
portunitat-
tium hono-
pes, obtin-
lemni ritu-
aderat, di-
Cæca fasti-
gis rerum
etantium
lebritas fir-
hanc celeb-
rent, quæ
in pabula
cives atque
tos laucio-
lant: nec
cruentam
ti verius,
emptus. E-
gunt. Jan-
cùm Regi
civibus re-
& castiga-

soniæ Dux
næ tum au.
Inter hæc
tus Henrici
decernunt,
um Regem
ad Herman.
maturus in
erit, Pole.
e pridie Ca.
nobilissimo
e mense Ju.
, Mogunti.
inauguratio.
ne a Wille.
copo Salis.
inensi, Pata.
& Dynastis
quo minus
a tamen ad
x omnium
um, ac Lo.
s Regni æ.
em copijs,
ntanorum
liam misit,
, nondum
a urgebat,
ndi; eo in
um & pro.
Julii con.
nsis Archi.
ldefiensis,
ardus Ver.
copi; qui.
uces, unā
te Frideri.
ana totius
ublatisque
itia, quod
c. Merse.
onæ vicus
est,

est, occurrentem sibi habuit Cunigundam Conjugem, quam Rex Pa-
derbornam deduxit, invitatus à Rethario Episcopo. Sequebantur
Regem magno comitatu sacrorum Præsules, & Saxonie Optimates,
quod hanc urbem & loci amœnitate, & cultu civium, & collegio
Clericorum, ac religione præstantem florentemque delegisset, in qua
Cunigunda, quam castam magis sororem, quam conjugem habebat,
Regina inauguraretur; quæ deinde magna celebritate à Willegiso
Moguntino Archiepiscopo, in Corona Episcoporum, & procerum
Saxonie solemniter ritu festo D. Laurentij coronata est, quod exinde
Auctor vitæ Meinweri non modò ad splendorem urbis, sed Ecclesiæ
augmentum evenisse tradit. Nam ex eo tempore Henricus Impera-
tor mirificè affectus erga Paderbornensem Ecclesiam, multis eam re-
giæ liberalitatis donationibus locupletavit, ut non immerito alter
conditor Episcopatus, aut certe restaurator à Paderbornensibus co-
latur; quæ ut Rethario Episcopo cœpta, ita mirificè à Meinwerco
Retharij Successore sunt aucta. Multum in hanc rem contulit Cuni-
gunda pijsima Regina, multumque tum etiam Meinwerco, qui per
id tempus adscitus à Rege inter aulæ Sacerdotes damna incendij de-
plorabat. Accessit sub id tempus Paderbornam Sophia Ganders-
heimensis Sanctimonialis, soror Ottonis III: Hæc inflata virgo, quæ
tot annis & synodis Episcoporum litem sui veli aluerat, cœpit ibi op-
portunitatem suæ causæ captare, ut cum Regina coronata in consor-
tium honoris veniret. Et, quâ valebat gratia apud Regem & Princi-
pes, obtinuit ut per Willegisum Moguntinum Archiepiscopum so-
lemniter ritu velaretur; id quod Bernwardo Hildesienfi Episcopo, qui
aderat, dissimulandum fuit, ne lætitiæ celebritatem interturbaret.
Cœca fastu nobilitatis virgo; tanquam in his sacris ritibus non ma-
gis rerum humanarum contemptio, quam generis splendor & spe-
ctantium plausus, quærenda esset. Nec tamen hæc serena lætitiæ ce-
lebritas sine nube & turbis peracta. Enim vero cùm Bavari Regem ad
hanc celebritatem consecuti, sibi eadem in aliena regione indulge-
rent, quæ in sua consueverant, ac liberè fruges jam adultas circa urbem
in pabula equorum demeterent, nec moniti desisterent; indignati
cives atque incolæ locorum, vi pabulatores aggressi, plagis mulcta-
tos fauciosque ex agris depellunt. His irritati Regij ad arma convo-
lant: nec segnius se tuentur cives, factoque concursu res à jurgijs ad
cruentam utrimque pugnam devenit, quâ frater Filberti, seu Egilber-
ti verius, Cancellarij, juvenis spectatæ indolis ex aulicis Regis inter-
emptus. Hujus casu exacerbati Regij ad arma multò furiosius se colli-
gunt. Jam tota Urbs tumultu concito in publicas cædes miscebatur,
cùm Regia auctoritate interventum est, & compressa seditione, à
civibus revulsi quiescere jussi. Actum deinde legibus in concitores,
& castigati rei.

Henricus
Paderbor-
nam invi-
sit, ubi co-
ronatur
Cunigun-
da ejus
Uxor.
Adelboldus
in Vita S.
Henr.
Auctor vi-
ta B. Mein-
weri.
Tangmarus
in Vita S.
Bernwardi.
Auctor vitæ
S. Godehardi
Gobelinus
in Cosmod.
12.
Chron. Hil-
des.
Ibidem
velamen
demum
obtinere à
Willigiso
Sophia
Monialis
Ganders-
heimen-
sis.
Pugnare-
gios inter
& cives
Pader-
born.

Adelboldus
in vita S.
Henrici
Henricus
denuo
Aquis-
granum co-
ronatur.
Serrarius
in hist.
Mogun.

Rex Paderborna per Westfaliam digressus ad Rhenum prope-
ravat, & Duisburgum est perlatus; ubi conventu Lotharingicorum
indicto, exceptus est a Leodiensi & Cameracensi Episcopo. Inde ab
Heriberto Colonienſi Archiepiſcopo Aquisgranum deductus, so-
lemni denuo ritu ab Archiepiſcopo in natalitio virginis inunctus ac
coronatus est; quod id loci Regisque majestas requirere visa, ut illic
in throno Caroli M. collocaretur: si non id etiam D. Heribertus pro
suo munere exegerit. Nec bis inungi Reges, Pipini & Regum Hebra-
orum exemplo, alienum est. Jam omnes Germaniae Principes se
Henrico Regi submiserant, praeter Hermannum Sueviae Ducem; qui
tamen, postquam Aquisgranum supplex se ad pedes Regis abiecit, in
gratiam receptus est. Rex inde lustratis Bruxellis Belgioque, in Bava-
riam iter repetijt: quem 18 Calend. Octobr. Retharius Paderbornen-
sis Episcopus noster convenit in Bochbardon (locus, ut opinor, est ad
Rhenum, qui Boppardia nunc dicitur) ibi Regi in memoriam revo-
cavit calamitatem incendij, quam coram inspexerat, memoremque
promissi reddens, non modo larga subsidia ab instauranda Ecclesiae
suae damna, sed & omnium privilegiorum confirmationem impe-
travit, uti haec ex regio diplomate, quod subijcimus, satis constabit.

Confir-
mantur
ab Henri-
co Privi-
legia Pa-
derbor-
nensia.

In nomine sanctae et individuae Trinitatis, Henricus divina favente
clementia Rex. Notum sit omnibus fidelibus nostris, praesentibus scilicet et fu-
turis, qualiter nos incendio Paderbrunnensis Ecclesiae miserabili condolen-
tes, petitionique nostri fidelis Retharii Venerabilis Episcopi, qui eidem sedi
modo praesse videtur, ut oportuit, annuentes, in supplementum iam dictae Ec-
clesiae in jus concedimus, et per hoc regale praeceptum corroboramus forestum,
quod incipit de Luthera flumine, et tendit per Osniq et Simidi usque in viam,
qua ducit ad Horibusam; et de hominibus praedicti Episcopi tam liberis, quam
et servis nulla judiciaria potestate constringendis, nisi coram advocato, quem
ipse Episcopus elegerit, nostra omniumque nostrorum Successorum, et omnium
mortalium contradictione remota. Et ut haec confirmatio stabilior cunctis per-
maneat temporibus, hanc paginam manu propria corroboravimus, et sigilli
nostri impressione insigniri praecipimus.

Signum Domni Henrici Regis invictissimi.

HE

*al. XV.

Egilbertus Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovi. Data XVII Calend. Octobr.
anno Dominicae incarnationis M. II. Indict. * 1. anno vero Domini Henrici Reg. 1.
actum Bochbardon.

Uti &
Herivor-
densia.

Jam ante Rex, dum Gronae versaretur, Radboldo Werthinensi
Abbati egregio diplomate privilegia redintegrarat, ductus, ut fatetur,
cultu in D. Ludgerum ejus Coenobij conditorem; eodemque mense
Augusto eandem liberalitatem explicuerat in Herivordense Collegi-
um Virginum quorum privilegia simili diplomate renovantur.

In

In nom-
clementia Re-
namur, hoc
beatitudinis
bus fidelibus
quomodo non
una cum con-
di, ac Beren-
domina Gode-
congregatione
tres Ecclesie
breni voad
onibus suis a
risurtenſe m-
srorum conf-
omnesque in-
aliisque om-
ditis, liberan-
disponere at
super sub ead-
tinentibus p-
ti traditum
onis, corrobo-
nostra domi-
one signari

Signum

Egilbertus Can-
Dominic
Arundi.

Haud diffi-
ra, rogatu
erat, Neor-

In m-
clementia
turis, qual-
citer orans
praesidere
dicitur no-
et sancti K-
rationabili

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Henricus divina favente clementia Rex. Si Ecclesias Christi Dei nostra regali potentia sublimare conamur, hoc procul dubio, et ad præsentis nostri regni statum, et ad æternæ beatitudinis præmium nobis profuturum fore credimus. Quapropter omnibus fidelibus nostris, præsentibus scilicet atque futuris, notum esse volumus, quomodo nos per interventum dilectæ conjugis nostræ et Regine Cunigunde, unâ cum consilio Willigisi Moguntiacensis Ecclesiæ Archiepiscopi honorandi, ac Berenhardi ducis, aliorumque fidelium nostrorum, vota et petitiones domine Godesdihæ herifurdensis monasterii venerabilis Abbatissæ, cunctaque congregationis sanctæ Mariæ sibi commisse sequentes, nostra regia auctoritate tres Ecclesias in pagis bursibant et Scopington nominatis, in villis quoque Iveni vradiringas et Stochheim constructas cum omnibus rebus, et decimationibus suis à bludovico Imperatore ob remedium animæ suæ ad præfatum herifurtense monasterium traditis, eidem monasterio more antecessorum nostrorum confirmamus, eo tenore, ut jam dicta domna Godesdihæ abbatissa, omnesque in eodem honore sibi succedentes cum prædictis Ecclesiasticis rebus aliisque omnibus à Regibus et Imperatoribus per præcepti paginam illuc traditis, liberam dehinc potestatem habeant cum suis ministris ecclesiastico ordine disponere atque gubernare, remota omnium hominum contradictione. Insuper sub eadem corroboratione concludimus, quidquid à religiosis, et Deum timentibus personis ad sæpe jam dictum monasterium herifurtense in præsentem traditum est, vel in futuro tradendum erit. Et ut hæc nostra regia donationis corroboratio ab hac hora in antea firma et inconversa permaneat, hanc nostræ dominationis confirmationem inde conscriptam sigilli nostri impressione signari iussimus, manuque propria, ut infra videtur, corroboravimus.

Signum Domni Heinrichi

Regis invictissimi.

Egilbertus Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovit. Data II Idus Aug. anno Dominicæ incarnat. MII. Indictione XV anno vero Domini Heinrichi Reg. I actum Arundi.

Haud dissimili beneficentia Henricus Rex antiqua Corbeiensium iura, rogatu Hofat Abbatis, qui Thiatmato superiori anno subrogatus erat, Neomagi redintegravit.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Henricus divina favente clementia Rex. Notum sit omnibus fidelibus nostris, præsentibus scilicet et futuris, qualiter venerabilis Abbas Hofat nostram adiit Excellentiam suppliciter orans, ut nostra magnifica magnificentia prospiceremus monasterio, cui præsidere videtur, quod est constructum super fluvium Wiseræ in loco, qui dicitur nova Corbeia, in honorem Dei, et sancti protomartyris Stephani, ubi et sancti Kuti martyris pretiosa pignora servari noscuntur. Cuius petitioni rationabili, propter divinum amorem et venerationem beatorum martyrum, assensum

Et Corbeienfia.

assensum præbentes, hos apices serenitatis nostræ circa ipsum monasterium fieri iussimus, per quod decernimus atque iubemus, ut nullus Iudex publicus, vel quilibet ex iudiciaria potestate, nisi solus illius loci provisor et advocatus prædicti monasterii, in Ecclesiis, aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones præfati monasterii, quas moderno tempore iuste et rationabiliter possidere videtur, in quibuslibet Episcopis, pagis, vel territoriis, vel quidquid ibidem propter divinum amorem, et illius sancti loci venerationem collatum fuerit, ad causas audiendas, vel freda exigenda, aut mansiones, aut paratas faciendas, aut fideiussores tollendos, aut illas redibitiones, vel illicitas occasiones requirendas, aut homines ipsius monasterii, tam ingenuos, quam et servos, vel litos iniuste distringendos ullo unquam tempore ingredi audeat, vel ea que supramemorata sunt, penitus exigere, aut exagitare presumat, sed liceat ibidem Deo famulantibus sub nostræ immunitatis tuitione quieto ordine vivere, ac residere, quatenus melius illos delectet omni tempore pro nobis et Coniuge nostra, atque stabilitate totius regni à Deo nobis collati Domini misericordiam attentius exorare. Insuper etiam decimas, vel decimales Ecclesias in quibuslibet Episcopis ita teneant atque disponant, sicut ab antecessoribus nostris, Regibus videlicet et Imperatoribus, tenere per præcepta visi sunt atque disponere. Episcopis vero, quibus servitium et mansionatica debent tempore circuitus sui, secundum scripta sua singulis annis persolvant. Et ut hæc auctoritas concessionis atque confirmationis nostræ firmiter habeatur, et per futura tempora à cunctis fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrisque presentibus et futuris melius credatur, atque diligentius conservetur, manu propria subter eam firmavimus, et sigilli nostri impressione assignari iussimus.

Signum Domini Henrici

Regis invictissimi.

Egilbertus Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovit. Data IX Calend. Septembr. anno Domini incarnationis. M. II. Indict. XI. anno vero Domini Henrici Regis I. actum Norwimago.

Ac Osnabrugensis.

Illustre quoque diploma est, quo Wotelolfo Osnabrugensi Episcopo, viro integerrimo, prisca ejus Ecclesiæ privilegia, & donationum tabulas renovavit, id quod Ferdinandus Episcopus noster ex ipso Osnabrugensium tabulario communicatum accepit; quodque ab Ertmanno prætermisum, hic conjungere placuit; ex quo erroris compertus Ertmannus, qui hoc anno Wotelolfum III Nonas Aprilis excessisse scribit, cum mense Julio hoc diploma Merseburgi impetravit à Rege; quanquam hoc anno obiisse referat Auctor vitæ Meinwerchi.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Henricus divina favente clementia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum industria, qualiter vir venerabilis Wodilolphus Osnabrugensis Ecclesiæ Episcopus, nosterque fidelis, serenitatis nostræ clementiam adiens postulavit, ut eidem Ecclesiæ suæ immunitatis

muneris et potestates, quibuslibet in superius, per quos tam Francia, suorum Regum, præfati præfatis, tulante stabili, dicitur potestatem, ra discurren, rafreda exig, vos, vel libe, quod mand, unquam ter, Osnabruge, seu vectiga, licentia præ, res prædict, eto ordine p, la contrarie, quoddam n, Angarn, O, cum omni i, natione, qu, proprietatis, ditus nemu, Episcopi a, tiuin perag, rant, præsi, se tam divi, tum pro de, ac per futur, manu propi,

Signum

Gilbertus Cax, Domini, actum

Wotelolf, est Thetn

monasterium
dex publicus,
et advocatus
as possessiones
possidere vi-
diquid ibidem
latum fuerit,
ratas facien-
occasione re-
et servos, vel
velea qua
sed liceat ibi-
ordine vivere,
is et Coniuge
ni misericor-
Ecclesias in
cessoribus no-
si sunt atque
debent tem-
Et ut hoc
eatur, et per
que presenti-
nam propria
simus.

ni.

IX Calend. Se-
ni Henrici Regis

i Episcopo,
tionum ta-
x ipso Of-
que ab Er-
roris com-
Aprilis ex-
impetrarit
Meinwerchi.
ina favente
qualiter vir
erque fidelis,
esia sue im-
munitatis

munitatis et libertatis nostra preceptum fieri mandavimus, per quod res et potestates, quæ suo Episcopo jure debentur, licentius, ac planius habere valuisse. Cujus petitioni ob amorem Domini nostri Jesu Christi assensum præbentes insuper decrevimus, et hoc preceptum pro voto ejus conscribi iussimus, per quod firmiter præcepimus, ut sicut sancta Ecclesia Clerici per totam Franciam et Saxoniam, et immunitatis tuitione, et antecessorum nostrorum Regum videlicet et imperatorum auctoritate confirmantur, ita præfati præsulis sedes sancta perpetuo per hoc preceptum nostrum Domino opitulante stabilita consistat, eo pacto, ut nullus Judex publicus, neque aliqua judicaria potestas, aut Comites, vel vicecomites, vel missi dominici per tempora discurrentes, loca illius Episcopatus ad placita habenda, vel freda, vel parafreda exigenda, aut paratas faciendas, vel fidejussores tollendos, aut servos, vel liberos sive Liddones, et ceteros, et eos, qui casum persolvere debent, quod manschad vocatur, ad pontem restaurandum aut corrigendum, ullo unquam tempore astringendos ingredi valeant. Liceat etiam in eodem loco Osnabrugensi mercatum habere, et monetam publicam instituere, et teloneum seu vectigal inde accipere omni tempore, nemine contradicente. Sit quoque licentia præfato venerabili Episcopo, ejusque Successoribus, et suo advocato res prædictæ Ecclesiæ cum omnibus, quæ possidet, vel deinceps acquisierit, quieto ordine possidere, suasque Ecclesias jure corrigere, et suas causas absque ulla contrarietate ordinare atque disponere, his super etiam ad ejusdem Ecclesiæ quoddam nemus vel forestum intra hæc loca situm Farvinkel, Brutausen, Angarn, Osning, Seneto, Bergeshovet, Drenameri, et Wesfeld, Dumericum omni integritate in porcis videlicet silvaticis atque cervis, omni que venatione, quæ sub banno usuali more ad forestum deputatur, in perpetuum proprietatis usum donavimus, ea videlicet ratione, ut nullus contumacia deditus nemus prælibatum nostro scilicet banno munitum sine prædictæ sedis Episcopi aut pastoris licentia studio venandi, vel aliquod hujusmodi negotium peragendi, sicuti nostri patres et antecessores suis prædecessoribus sanxerant, præsumant intrare. Quod si quispiam parvipendens tentaverit, sciat se tam divinæ quam et nostræ ultionis vindictam incursum, nec non debitum pro delicto in regalem fiscum redditurum. Et ut hoc verius credatur, ac per futura tempora diligentius conservetur, hoc regie immunitatis insigne manu propria firmavimus, et sigillo nostro imprimi iussimus.

Signum Domni Henrici

Regis invictissimi.

Gilbertus Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovit. Data V. Calend. Aug. anno Dominice incarnationis M. II. Indiæ. XV anno vero Domni Henrici Regis imperatoris actum Merseburg.

Wotclolfo Osnabrugensi Episcopo è vivis subtrahito, subrogatus illi est Thetmarus, quem virum à probitate, liberalitate in pauperes, forti-

fortitudine & fervore religionis mirificè dilaudat Auctor vitæ Mein-
werci. Opus hujus Episcopi est Basilica & Collegium Canonico-
rum S. Joannis baptistæ consecratum dotatumque.

Annus Christi 1003.

Joannis XVIII Pont. 1.

Henrici II Regis 2.

Retharij Ep. Pad. 21.

Varia
Henri-
cus Bel-
gij loca
visitat.

Adelboldus
in vita
Henr.

Dithm. l. 9.

Broverius

Brunnerus,

Tangma-

rus in vita

Bernwardi.

Vita S. Hen-

rici apud

Gretze-

rum.

Sigefrid.

Epit.

Auctor vi-
ta Meinw.

Rethari-
us novam
ab Hen-
rico Pri-
vilegio-
rum con-
firmatio-
nem im-
petrat.

Aderat jam annus Christi millesimus tertius, regni Henrici se-
cundus, quo Rex celebratis Francofurti natalitijs, Theonisvillam
concessit ad comitia Lotharingorum procerum. Quibus prospere
peractis, arma vertit in Hermannum & Theodoricum Duces; ever-
sioque Molsbergio castro, Aquisgranum petit ad justa annuâque Ot-
tonis III funebria persolvenda. Inde ad Belgij celebriora Episcopo-
rum Collegia lustranda digressus, magno pietatis studio cultûque
Divorum, Leodium, Trajectum, Neomagum invisit, magnis licet
colicæ doloribus confictatus. Nam hoc anno, ut Tangmarus est au-
ctor, constituit Rex Episcopia, Abbatis & coenobia religiosorum ho-
minum circuire, quo se Regnumq; sibi divinitus collatum eorum pre-
cibus commendaret. Jam copias suas ab Arduino in Italia profligatas
jam Bohemiam à Boleslao, quem anno superiori in exilium projece-
rat, occupatam: jam in superiori Germania Ernestum & Brunonem
fratrem tumultuare intelligebat; invictâ tamen animi constantiâ pri-
us in Saxoniam profectus, sacra non destitit loca obire, ac religioso-
rum hominum preces tantò impensius apud Deum sollicitare, plus sa-
cris religiosorum subsidij, quam militum armis confusus; quam in
rem multam quoque stipem in pauperes, multa dona in religiosorum
coenobia dilargitus est. Ea in Saxonie peragratione Hildesum quo-
que festo Palmarum die accessit, ut D. Bernwardum conveniret, &
locum invisiret, in quo primum enutritus, & in scholis bonas literas
pietatemque edoctus erat. Hildesio Quidlenburgum discessit ad
Pascha celebrandum. Ibi dum in sacro Virginum cœtu pietati quie-
tique vacat, Regem adiit Retharius Episcopus noster, lamentabilem
denuo incendij casum, collegij urbisque ruinam deplorando, quam
Rex non modò largo dono, sed novo etiam diplomatis beneficio
exornavit.

In nomine sanctæ et indivisæ Trinitatis, Henricus superna favente
clementia Rex. Si locum divino cultui mancipatum, igneque subitaneo cum
ornatu et corroboracionum paginis concrematum restaurare, ornare, et iterum
sublimare videbimur, Scimus et certi sumus, id non solum laude humana
predicandum, verum etiam divina mercede remunerandum. Cunctis igitur
Ecclesie Dei fidelibus, nostrisque astantibus et succedentibus compertum
fore volumus, quòd de incendio Paderbrunnensis Ecclesie nimium condolen-
tes,

tes, præcepta
di hac præcep-
tum est de
Ecclesia, et
hominibus,
gendis, nisi
mus et consi-
Threvere feg-
sterum peti-
rum obierit.
Trutmannia
denam et f-
supra script-
do combusta
donamus, e-
Retharius n-
versa, que
ant, nostra
traditione
maneat ten-
fri impressi

Signu

Egilb.
Data IIII No-
vici Reg.

Her-
vorum p-
burgi pro-
Francis C-
in Franco-
Theobal-
lium cap-
scientia,
Captus t-
ad Boles-
postea R-
signis era-
recepit.
vos, gen-
Marianu

tes, præcepta Antecessorum nostrorum, et oblationes fidelium memorata Se-
di hac præceptali pagina renovamus, iterumque confirmamus. De quibus
unum est de Episcopatus statu; dehinc de tuitione atque mundiburdio ejusdem
Ecclesie, et de omni proprietate ad eandem Ecclesiam pertinenti, et de ejus
hominibus, tam liberis, quam et servis, nulla judiciaria persona constrin-
gendis, nisi coram advocato, quem ipse Episcopus elegerit. Insuper renova-
mus et confirmamus jam habitæ sedi comitatus super pagos Paterga, Aga,
Threvereſga, Auga, Sorchtfeld dictos, pro decimis novæ Corbeie ad mona-
sterium pertinentibus; et de proprietate Clericorum, Si quis sine herede illo-
rum obierit, eidem Ecclesie concessa; et de tribus mansis in Tuisburg, et in
Trutmannia. Et de foresto, quod incipit de delhna flumine, et tendit per ar-
dennam et sinedi usque in viam, quæ ducit ad herist. Hæc igitur omnia, quæ
supra scripta habentur, et quæ illa die tenere et possidere videbatur, quan-
do combusta fuit, sæpe nominatæ sedi paterbrunnensi in jus proprietarium
donamus, et firmissima traditione restauramus, eâ scilicet serie, ut domnus
Retharius memoratæ sedis venerabilis antistes, omnesque sui Successores uni-
versa, quæ ad Episcopium aliqua legali datione pertinent, securiter obtine-
ant, nostra omniumque nostrorum successorum, et omnium mortalium con-
tradictione remota. Et ut hæc renovatio et confirmatio stabilior cunctis per-
maneant temporibus hanc paginam manu propria roboravimus, et sigilli no-
stri impressione insigniri præcepimus.

Signum Domni Heinrichi

Regis invictissimi.

Egilbertus Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovit.
Data III Nonas Aprilis anno Dominice incarnat. M. III. Indit. I. Anno II. Domni Hein-
rici Regis I. actum Quidlingabure.

Henricus, postquam religiosorum hominum precibus, & Di-
vorum patrocinijs se per hyemem præmunierat, solutis Quidlen-
burgi procerum comitijs, per vernum tempus exercitum ex Bojis,
Francis Orientalibus, Lotharingijs & Saxonibus educit ex hibernis
in Franconiam, atque adversus Henricum, Hezilonem, Ernestum
Theobaldi Marchionis filium, Brunonem fratrem, ceteraque rebel-
lium capita movet. Comperto Regis adventu, hostes & sceleris con-
scientiâ, & Regis potentiâ obruti, in silvarum latebras se abdidere.
Captus tamen Henricus, & ad Regem perductus. Hezilo & Bruno
ad Boleslaum Bohemiæ invasorem profugere; quos tamen omnes
postea Rex mulctatos bonorum possessionibus ac supplices (quæ in-
signis erat clementia) ad magnorum Præfulum preces, in gratiam
recepit. Tempestate hac disjectâ, Rex arma & consilia vertit in Scla-
vos, gentem perpetuò infestam. Id bellum, quia hoc anno cœptum
Marianus Scotus, Hermannus Comes, Lambertus Schafnaburgen-
sis,

Henricus
Rebelleſ
domat.

Aaa

Sclavi
Saxoni-
am deva-
stant.

Dithmarus
lib. 5.
Helmoldus
lib. 1.

sis, Conradus Abbas Ursbergensis, Albertus Stadenſis, alijque ſcri-
ptores tradunt, alteroque abhinc anno, ut multis Dithmarus expo-
ſuit, continuatum, ac tertio demum anno confectum, hic paucis ex
Adamo Bremenſi, Helmoldo & vita Henrici Imperatoris referre ju-
vat. Duplex verò Sclavorum, eorumque barbarorum genus; alij
Occidentales, quibus Bernardus Dux Saxoniae, nepos Bellingi, mo-
derandis praerat: alij Orientales, quibus continendis Theodoricus
Thuringiae Marchio praestitutus erat; uterque Sclavis deficiendi
causam dedit per ministros, quorum avaritia & dominandi libidine
vexati tributis post mortem Ottonis III, una omnium conspiratione
rebellare coeperunt, & cum tributorum pensitatione simul christia-
nam religionem exuere, saevireque in ipsos Christianos; ut multis
deplorat Dithmarus, Adamus Bremenſis, Helmoldus presbyter, &
Albertus Stadenſis Abbas. Nam primò totam Nortalbingiam de-
populati; deinde reliquam peragantes Sclavoniam, quantum ad
Orientem Saxonibus praetexitur, omnes Ecclesias & coenobia &
sacras aedes injectis, flammis exusserunt, soloque adaequarunt. Sa-
cerdotes ceterique Ecclesiae ministri aut ejecti, aut diris cruciatibus
interempti; tantoque furore & calamitate haec agebantur, ut trans
Albim nullum penè christianae religionis vestigium relinqueretur.
Haud procul Hamburgo multi ex clero & civibus in captivitatem
abducti. Aldenburgensium civitas, quae Sclavis Stargardia dicta
fuit, & numero incolarum populosa, & religione christiana floren-
tissima, ex quo Otto M. in ea sedem Episcopi collocarat expugnata;
trucidatis pecorum in modum civibus, sexaginta presbyteri capti,
servatique in ludibrium & longum supplicium; nam cute capitis in
modum crucis incisâ, singulis ferro cerebrum apertum est; dein li-
gatis post tergum manibus per Sclavorum civitates raptati sunt,
donec verberibus, & vario suppliciorum genere inter populi lu-
dibria exanimati conciderint. Ita verò Sclavi, qui intra Albim
& Oderam ab Ottone M. victi, per 70 propè annos Christi re-
ligionem coluerant, ad sacrilegos Paganorum ritus redièrunt; metus-
que erat ne Albim transgressi, totam Saxoniam perturbarent; quòd
à Bernardo Duce, & Theodorico Marchione parum subsidij afful-
geret. Nam alter postquam spe Regni exciderat, Bernardum cete-
rosque Episcopos vexare aggressus est; alter ob eandem arrogantiam
& avaritiam honoribus & bonis exutus, haud multò post misere in-
terijt. Henricus Rex, ut hisce malis in praesenti occurreret, ad Al-
bim profectus, comitia ad castra Werlina indixit, quò simul conve-
nèrunt Principes Rethariorum, Luitiorum, Winitorum, Obotritorum,
ceterorumque Sclavorum dulcedine & promissis ab Henrico Rege
mitigati captique, in praesens pacem & amicitiam polliciti; quan-
quam perfidi non destiterint vexare Christianos, irritati cum primis
Bernardi

Bernardi
vorum ge-
gem, & C
usque Pri
vorum po
implorat
cipatu de
juxit, h
senburge
Sclavis fu
barbarum
jaria & L
greditur,
Eò dum
martyris
tij, Merse
dit in aci
titudin
cohortan
implorat
se obtulè
lit, & me
de Polon
impositu
quocum
ex voto
Episcopa
coenobij
oniam &

Ar
tus, Hen
sacris &
tuarum
anno in
vit Mag
piscopo
sanctur
tem, vi

Bernardi Ducis fastu & avaritiâ, à quo vectigalibus & oneribus Sclavorum gens premebatur. Sed longè majus periculum urgebat Regem, & Christi religionem ex Poloniâ & Bohemiâ, ob gentis utriusque Principes, quorum uterque Boleslaus nomine barbaros Sclavorum populos armabat adversus Imperium. Et Polonus à Bohemis imploratus, Bohemiam ingressus, Boleslaum orbatum oculis è principatu dejecit, occupatâque Pragâ, utrumque principatum conjunxit, homo perfidus, & Christianis infestus, quo Principe Merseburgensis Ecclesia & dioecesis, & omnis ea regio christiana à Sclavis funditus est eversa. Igitur Henricus Rex, conversis in hunc barbarum hostem armis, validum ex Saxonia, Francia Orientali, Bojaria & Lotharingia exercitum contrahit, quo in Bohemiam progreditur, cœlestibus magis armis, quàm militum robore confusus. Eò dum Walbecam Saxonie Oppidum transit, gladium D. Adriani martyris ex Ecclesia sumit, imploratâque ope Divi hujus, & Laurentij, Merseburgensis Ecclesie patroni, ac Georgij Martyrum, procedit in aciem; conspicatus verò innumerabilem barbarorum multitudinem sibi occurrentem in armis, versus primum est ad milites cohortandos, deinde ad Deum Divosque in cœlum; quorum ope imploratâ, aspectabili formâ tres memorati Martyres ante exercitum se obtulere, Angelo duce; ad quorum aspectum ductumq; signa intulit, & memorabilem illam victoriam à Sclavis reportavit. Quâ deinde Polonia, Bohemia, & Moravia subacta, & tributaria Regi facta est, impositusque Bohemie Jarimirus christianæ religionis Princeps, quocum res sacræ in suum statum restitutæ sunt. Et Rex præterea ex voto nihil impensius habuit, quàm ut Merseburgum cererosque Episcopatus ab Ottone M. conditos, cum Collegijs Clericorum & cœnobijs instauraret, & Christi religionem longè latèque per Saxoniam & Sclavorum regiones firmaret.

Auctor vitæ Meinweri.

Vita S. Henrici apud Gretz. Surin ad 14 Julii. Cæduntur ab Henrico prodigio- sa clade.

Nonnosus in vita S. Henrici. Raderus in Bava. S.

Annus Christi 1004.

Joannis XIX. Pont. 1.
S. Henrici II Reg. 3.
Retharij Ep. Pad. 22.

Anno postero, qui Christi illuxerat supra millesimum quartus, Henricus Rex, compositis per Saxoniam, Germaniamque rebus sacris & profanis, Italicam expeditionem adversus Arduinum tumultuarium Italiae Regem suscepit. Enim vero ex Bohemia superiori anno in Saxoniam reversus, Episcopos & Regni primates convocavit Magdenburgi; ibi postquam Gisilero Magdenburgensi Archiepiscopo subrogasset ex Episcoporum consilio Tagmonem, virum sanctum, à D. Wolfango educatum, & Wigbertum aulae Sacerdotem, virum doctrina, facundia dicendi, eruditione, probitate egregium

Dithm. l. 6.

Aaa 2

gium

Italiam
Henricus
petit ad-
versus re-
belles.

Præfens
vitæ peri-
culum
adit à re-
bellibus.

gium Merseburgensi Ecclesiæ imposuisset; Merseburgo cum exercitu Saxonico per Thuringiam & Franciam Orientalem Ratisbonam movit ad conventum procerum; ubi Henricum Luxemburgicum Cunigundis Reginae fratrem 12 Aprilis Ducem Bojariæ dixit. Tertia hæc principatus mutatio, ex quo exclusis Agilolfingis, primò ad Caroli M. stirpem, deinde ad Saxones pervenerat. Haud leves postea ea res motus concivit inter ambientes æmulos; sed his dispositis, Rex ascito in comitatum Heriberto Colonienſi Archiepiscopo, cum instructissimo exercitu in Italiam progressus, die Palmarum Tridentum pervenit. Inde superatis Alpium angustiis, profligatisque Arduini copiis, Veronam ingreditur, occurrentibus passim Italiae Episcopis & Principibus. Ventum denuo Papiam ad regiam Longobardorum sedem, ubi Mediolanensis Archiepiscopus exceptum Regem ad ædem D. Michaelis duxit, & solemniter in solio collocavit, Mediolani postea à se coronandum, qui id Arduino negarat, quòd vitio creatum diceret. Lata ibant omnia inter præfulum & procerum applausus, cum Rex in præsentissimum vitæ periculum deducitur.

Hærebant in urbe post Regum accessum multi ex factiosis Arduini Regis, occultè per hospitia dispersi; ij audax facinus trucidandi Regis aggressi, cives Papienses in partes & seditionem trahunt, obtendendo jam opportunum tempus sibi oblatum excutiendi imperia Germanorum; quòd Rex cum paucis Satellitum in palatio versaretur, & miles in suburbij, vicinisque circum locis sparsus pernoctaret. Igitur sub vespertum, intensis jam tenebris, ebrii & conglobati ad arma profiliunt, auctoreque tumultu, alijs super alios accurrentibus, ad regiam convolant. Prætoriani qui rari excubabant, cum in Regis necem hæc fieri viderent, repente portas palatii occludunt. At tanto furiosius seditiosi incurrere, hastis & machinis arietando. Eo in tumultu ausus D. Heribertus Colon. Episcopus ex fenestra alloqui furentes, & velle turbam compescere; sed ille mox, incusso saxorum & missilium imbre, coactus se subducere è conspectu. Accedit Rex ipse, paratus in mediam turbam irrumpere, ratus sua præsentia & alloquio tumultuantes componi posse. Sed D. Heribertus retrahit, commonens non eodem periculo Regem & privatum hominem componi. Inter hæc milites, qui in urbe erant, advolant in subsidium, turbamque submovent; quidam etiam ad retrahendos cives vicinis ædibus ignem injiciunt, quo tota pœne civitas conflagrare coepit. His demum exciti milites ex suburbij & castris advolant, transcensisque mœnibus pugnam cum civibus miscunt; quo in æstu armorum & animorum Gisbertus florentissimus juvenis, Reginae frater, intrepide dimicans interficitur. Ejus casu Cermani exacerbati multo furiosius in civium capita grassantur; quos inter Wol-

framus

framus mi-
rumpit, &
gratione R-
pit. Cives
mentia, ve-
consternat
quam deim
Mediolan-
peractis in
Alemanni
ratorum n-
tinæ pro tr-
ruit, nullo
festum Ap-
in Saxoni-
tus est He-
radisi hor-
tam prop-
gentem, q-
planè & i-
Magden-
rius Pader-
cofurtens-

Hib-
profectu
si scripto-
bit. Nar-
cis Leod-
tione do-
nificentia
bat, quan-
pis super
ringiæ F-
frido, fil-
bertus A-
tus dedi-
In
nactus e-

framus miles eadem juvenis conspicatus, per medios cuneos per-
rumpit, & percussorem obruncat. Ita eadē civium, & urbis conflagratione Rex liberatus, in auream D. Petri cellam extra muros se rece-
pit. Cives supplices se ad pedes Regis abjiciunt, & quæ Regis erat cle-
mentia, veniam impetrant. Hac Papiensium strage ceteræ Italiæ urbes
consternatæ certatim per legatos se ultro in fidem Regis dederunt,
quam deinde ad pontem longum tota Lombardia juravit. Lustrato
Mediolano, D. Ambrosij colendi causâ, & ferijs Pentecostes Cremæ
peractis in Germaniam reduxit exercitum, multasque Alsatiæ &
Alemanniæ urbes transiens, jus in singulis publicè dixit, veteri Impe-
ratorum more. Ac mirares, quæ prodigij instar est habita: Argen-
tinæ pro tribunali confidente Rege, curia solutis compagibus cor-
ruit, nullo præter obscenæ vitæ sacerdotem oppresso. Exeunte Junio
festum Apostolorum Moguntia celebrat. Inde peragratâ Franconiâ
in Saxoniam properavit; Nam hanc provinciam, dicere sæpe audi-
tus est Henricus Rex, se tanquam securitatis portum, & genialem pa-
radisi hortum ingredi, ut de eo perhibet Dithmarus Episcopus, non
tam propter natale majorum solum, fidamque popularium suorum
gentem, quàm religionis florem; siquidem per id tempus integerrimi
planè & sanctissimi Episcopi Saxonie erant, quos inter Tangmo
Magdenburgensis Archiepiscopus, Bernwardus Hildesienfis, Retha-
rius Paderbornensis, & quos præterea in synodo Tremonienfi & Fran-
cofurtensi mox recitabimus.

Annus Christi 1005.

Joannis XIX Pont. 2.

Henrici II Regis 4.

Retharij Ep. Pad. 23.

Hibernis inter Saxones peractis, Henricus Rex trans Rhenum
profectus, res publicas per Lotharingæ Regnum disposuit. Id tamet-
si scriptotes sileant, ex consignatis diplomatibus æstimare facile lice-
bit. Nam & Aquisgrani Nonis Aprilis confirmat Ecclesiam S. Cru-
cis Leodij, quam Notgerus Episcopus construxerat, multa que largi-
tione dotat: & cœnobium S. Maximini apud Treviros paribus mu-
nificentia tabulis exornat. Et Regis præsentiam Lotharingia posce-
bat, quando eo anno Otto Dux Lotharingiæ, ultimus Carolinæ stir-
pis superstes, è vita subtractus est. Ducatum hujus inferioris Lotha-
ringiæ Henricus Rex, convocato procerum consilio, donavit Gode-
frido, filio Godefridi Barbat, Viridunensis Comititis filio, quem Sig-
bertus Ardennensem vocat. Ea Ducis mutatio, magnos postea mo-
tus dedit æmulorum arrogantia, qui se præteritos querebantur.

Interim Henricus Rex, cum annum hunc 1005 à bellis vacuum
nactus esset, animum adjecit cum Episcopis ad corruptos Cleri popu-
lique

Fisen. lib. 7.

hist. Leod.

Zillestun in

defens. S.

Maximini.

Lotha-

ringiam

donat

Godefri-

do Gode-

fridi Bar-

bati filio.

Sigebertus

in chron.

Lippinus in

Leovano l.

1. c. 10.

Miram in

chron.

Broutverus

l. 10. Ann.

Trev.

Interest
Synodo
Tremo-
nienſi.

lique mores corrigendos. Quam in rem Tremonia in Westſalia, ſeu ut Dithmarus ſcribit, in loco qui Throtmanni dicitur, magna ſynodus congregata eſt, ubi Rex cum Episcopis præſentibusque cunctis queſtus eſt gravi oratione de corrupta in multis Eccleſiis diſciplinâ, quæ communi eorum conſilio emendanda, et optimo novæ inſtitutionis decreto prohibenda ſit, quo gravem peccatorum ſuorum ſarcinam ſimul relevare poſſit.

Gobelinus
in Coſmod.
at. 6, c. 52.

At quoniam Episcopi ad magnam illam ſynodum conveni-
runt, aut quæ in ea decreta ſint, ipſe non prodidit. Gobelinus noſter aliquanto explicatius de hac ſynodo, Henricus, inquit, Imperator, vir magnæ devotionis, anno quarto regni ſui in Tremonia habuit concilium cum Episcopis et Principibus regni: præſentes verò iſtic fuerunt Colonienſis, Bremenſis, et Magdenburgenſis Archiepiscopi: et Monaſterienſis, Oſnabrugenſis, Paderbornenſis, Metenſis, Vormatiensſis, Leodiensſis, Trajeſtenſis, Ferdensſis, Hildeſemenſis, et Merſeburgenſis Episcopi. Igitur hi interſuere magnæ huic ſynodo Heribertus Colonienſis, Libentius Bremenſis, Tagmo, ſive Daganus Magdenburgenſis Archiepiscopi: Suederus Monaſterienſis, Thiatmarus Oſnabrugenſis, Retharius Paderbornenſis, Theodoricus Metenſis, Burchardus Wormatiensſis, Notgerus Leodiensſis, Anſfridus Trajeſtenſis, Bernarius Verdenſis, Wigbertus Merſeburgenſis, & ſi qui præterea à Gobelino prætermiſſi: nam Crantzius omnes Saxoniae Episcopos interſuiſſe memorat, quemadmodum Cleinſorgius Halberſtadienſem, & Mindenſem Episcopum adjecit. Acta hujus præclaræ ſynodi non ſine poſteriorum quæſtione intercederunt; non tamen ea jacturâ, quin Gobelinus memorabile pietatis fœdus & fraternitatis ſocietatem ex ea nobis retulerit, quâ Rex, Episcopi & Principes ſe mutuo obligarunt pro cujuſque defuncti levamento ad certa ſubſidia præſtanda; ut vel inde hunc veterem Eccleſiæ ritum recognoſcas. Ita enim Gobelinus. In

In quâ
conven-
tum de
ſuffragijs,
poſt mor-
tem Epi-
ſcopi vel
Principis
ibid. exi-
ſtentis.

Henricus
Canſius ex
ſynodo In-
goſtadii
edita.

hoc concilio ordinatum fuit inter cætera, quòd poſt obitum cujuſlibet Principis, ſeu Episcopi ibidem exiſtentis, quilibet Episcopus ſuperſtes per XXX dies qualibet die, niſi infirmitate impediretur, miſſam pro defuncto diceret, et trecentos pauperes paſceret, ac totidem denarios pauperibus erogaret, totidemque lumina accenderet. Rex autem et Regina mille quingentos pauperes paſcerent, et totidem denarios erogarent, et duces ſimiliter facerent, quilibet ſecundum facultatem ſuam. Jam antè etiam ejuſmodi fœdera pietatis in more fuerunt; quemadmodum id ſynodus Bavarica à Caroli M. ætate ſub Taſſilone habita commonſtrat, qua convenit inter Episcopos & Abbates; uti unusquiſque Episcoporum, Abbatumque ſuperſtes pro defuncto in domo Episcopali, vel cœnobio C Miſſas ſpeciales, et eodem numero Pſalterium cantare faciat; ipſe verò de propria perſona ſua XXX ſpeciales Miſſas compleat, vel à religioſis ſubimet ſubjectis. Et quæ præterea in hanc rem iſtic conventa fuerint. Ceterum Tremonienſis hujus concilij meminere Crantzius, Trithemius, Cleinſorgius, Leopoldus

Leopoldus Bambergensis, Stengelius, alijq; præter Baronium & Bini-
um scriptores. Episcopi certè, qui in hanc synodum convenère,
omnes propè sanctitatis famâ fuère celebres, ut ex singulorum fa-
ctis, ac vita Heriberti, Bernwardi, aliorumque rebus gestis à Dithma-
ro & Adamo Bremensi pervulgatum est; haud secus quàm Rex jam
nomine sanctitatis inclarescere cœpit: tanquam sub sancto Rege
non nisi sanctos Episcopos Deus Saxoniam dedisset. Haud ignoro à
Fabricio, & alijs etiam heterodoxis per criminandi libidinem scribi,
Ottonum Imperatorum temporibus, Episcopos & Cathedrales Cle-
ricos per Saxoniam degenerasse à prisco vitæ instituto; cùm nulla
propè ætas, aut innocentium in clero virorum, aut sanctorum Epi-
scoporum feracior deprehendatur. Legant illi vitam D. Heriberti,
D. Bernwardi & Godehardi Hildesienfis Episcopi: legant quæ Ada-
mus Bremensis de Libentio, ceterisque antè ipsum Bremensibus
Archiepiscopis consignavit: revolvant, quæ Dithmarus de Tang-
mone Magdenburgenfi Archiepiscopo, Suedero Monasteriensi, ce-
terisque Saxoniam Episcopis; quæ Auctor vitæ Meinweri de Retha-
rio & Meinwerco Episcopis nostris, ac Tetmaro Osnabrugensi Epi-
scopo: quæ demum fasti singulorum de suis Episcopis, ac ceteri pas-
sim auctores scribunt; ne quid dicam de Apostolicis viris & sanctis
Sacerdotibus, qui tanto numero per Daniam, Sueciam & Slaviam
à Barbaris interempti, vitam pro christiana religione obtulerunt;
quorum martyria Adamus Bremensis, Helmoldus, earumque regi-
onum scriptores nobis tradidère. Plena quoque horum innocen-
tum sanctorumque hominum cœnobita & collegia utriusque sexus
per Saxoniam, quæ ob id Ottones & Henricus Imperatores tanta
munificentia & veneratione profecuti sunt, certè nullum adhuc Epi-
scoporum Saxoniam à Caroli M. ad hanc ætatem lego, cujus vita pu-
blica alicujus concubinæ labe notata sit. Quòd primò observare
decebit eos, qui Lutheri doctrinam professi, non ignorant hunc
ex sacrilego Monialis toro novum suum Evangelium auspicatum
esse, in eoque omnem exinde vitam egisse. Si quorundam Episco-
porum fastus, si opum cupiditas, si dissidia, & collapsa cleri discipli-
na referantur, non id ceteris præjudicare debet; quando nulla à suis
exordijs propè gentis Ecclesia ab his immunis fuit. Vitia hæc erunt,
dum homines erunt, quæ cum nascente religione christianam statim
Ecclesiam, & ipsum etiam Apostolorum cœtum cum proditore in-
gressa sunt.

Cleri populi que disciplinâ per Tremoniensem synodum forma-
tâ in melius, Henricus Rex, quod auctores prodidère, viam sibi stravit
ad majorem victoriæ & gloriæ cumulum; nam eâ finitâ exercitum
contra Boleslaum in Poloniam traduxit, gentemque cum insolente
eorum Duce multis prælijs obtrevit. Frisij etiam inter hæc, qui in

Sancti-
monia
Episco-
porum
& Cano-
nicorum
id tem-
poris.

Henricus
Polonos
subigit.
Dithm. l. 6.

con-

*Auctor vita
Meinwer.*

Mein-
wercus
Prædium
suum do-
nati Pa-
derbor-
nensi Ec-
clesiæ per
Henri-
cum cu-
rat.

conventu Tremoniensi accusati erant, quod navigationem & Com-
mercia Saxonibus mercatoribus redderent infesta, Piratas in quos
culpam rejecerant, comprehensos Saxonum arbitrio plectendos de-
derunt. Rex bello Polonico confecto in Saxoniam ad hiberna redijt;
ex quo belli otio octavo Calend. Novemb. Corbeiam ad Visurgim
accessit, loci veneratione, & religiosorum hominum pietate captus.
Quo cognito, Retharius Episcopus noster Regem Corbeia adijt Ec-
clesiæ suæ egestatem questus; Basilicam enim, quæ exusta erat, cum
collegio moliebatur ex incendij ruinis. Rex cum nihil in promptu
haberet, quo Episcopi inopiam sublevaret, Meinwercus, qui jam tum
Regis Capellanus erat ultro prædium suum, quod in villa Bochine.
vordi, & Comitatu Ludolphi Comititis habebat, Regi obtulit, ut ex eo
haberet, quod Rethario donaret. Id continuo Rex Episcopo donavit;
eâ tamen lege, quam Meinwercus adjici voluit, ut Retharius Episco-
pus, dum viveret, in sua potestate ad Ecclesiæ necessitates possideret;
post mortem verò Episcopi cederet in stipendia Clericorum, qui S.
Liborio in Collegio deservirent. Nescius tum Meinwercus, se brevi
Rethario in Episcopatu subrogandum, cum hac liberali donatione
Paderbornensem Ecclesiam tanquam arthâ aliquâ sibi desponsaret,
Deo haud multò post largius remunerante hanc Meinwerci benefi-
centiam. Nec minus tum commodum accidit Henricum Regem
accepisse testem indigentis Ecclesiæ Paderbornensis, cujus liberalita-
tem deinde Meinwercus tot donationum tabulis excussit, ut ex ege-
na Ecclesia faceret locupletissimam. Hæc verò, quo testatius cognos-
cantur, recitamus hic ipsum donationis diploma ab Henrico Rege
Rethario Episcopo nostro datum.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Henricus divina favente
clementia Rex. Omnium sanctæ Dei Ecclesiæ fidelium, presentium scilicet
et futurorum, noverit industria, qualiter nos pro admonitu venerabilis Epi-
scopi Retharii, felicitis memoriæ patris nostri memoriam facientis, nec non
et tam nostræ, quàm etiam dilectissimæ contectalis nostræ Canigunde vide-
licet Reginae animæ consulentes, ad monasterium in honore sancti Liborii Pa-
drabrunnen dedicatum, quoniam prætaxata amabilis conjunx nostra regia
consecrationis inibi adinvenit dominium, tale prædium, quale nobis Megin-
werc capellanus noster dedit, in proprium donavimus, situm in villa Puo-
chinefurti dicta, et in comitatu Luitolfi Comititis, cum omnibus eidem prædio
justè et legaliter adherentibus, et appendiciis, mancipiis utriusque sexus, ave-
is, adificiis, terris cultis et incultis, viis et in viis, exitibus et redditibus, silvis,
venationibus, aquis, earumque decursibus, molendinis, piscationibus, seu
omnibus, quæ dici, vel scribi possunt quolibet modo utilitatibus, eâ videlicet
ratione, ut prædictus Episcopus in sua habeat potestate atque servitute, quam-
diu Deus sibi concedat dies secularis vitæ; finitis verò suis temporibus ad
stipendia fratrum in præfato monasterio Deo sanctoque Liborio famulanti-

um,

omni contradictione remota, determinamus, donamus, consecramus, atque omni jure proprietario confirmamus, ut habeant, teneant, firmiterque possideant, et quidquid sibi libeat inde ad communem usum omnibus modis faciendi agant, quod ut verius credatur, inconcussusque ab omnibus observetur, hanc cartam inde conscriptam manu propria roborantes sigillique nostri impressione insigniri jussimus.

Signum Domni Heinrichi

Regis invictissimi.

Eberhardus Cancellarius vice Willigisi Archicappellani recognovit. Data VIII Calend. Novemb. indict. III, anno Domini, Incarnationis M. V. anno vero Domni Heinrichi secundi regnantis IV. actum Corpheie.

Impetravit & hoc anno Retharius Episcopus noster diploma à Joanne XVIII Pontifice Romano, quo Castella, arces, omnesque Episcopatus possessiones per Apostolicam auctoritatem confirmantur; & præterea, ne quis Episcopus Paderbornensi Ecclesiæ imponatur sine Collegij Cathedralis consensu. Magnopere de hoc veteri suo privilegio conservando solliciti fuere Episcopi & Canonici, ne quis aut ingratus, aut minus idoneus Principum favore imponeretur, Privilegium verò ejusmodi est.

Joannes Pontifex facultates ecclesiasticas & electionem Episcopi Paderbornensi Collegio asserit.

Joannes Episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Ratario Paterbrunensi venerabili Episcopo, suisque Successoribus in perpetuum. Sacrosancta apostolica sedes, dum maternæ pietatis et regiminis universaliter in Ecclesiis Christi obtinet officium, corroborationis, doctrinæ et auctoritatis impendere incessanter eisdem debet suffragium. Quocirca tuæ postulationi, Rever. fili, in concedendo tibi tuæque sedi apostolicæ auctoritatis privilegio, et libenti animo annuimus, et gratissima animi indulgentia concedimus. Ita enim caput gaudere poterit, si membra integra stabilito robore se habere senserit. Igitur ut ab antiquis sanctæ Paterbrunensis Ecclesiæ sedes, cui Deo auctore præsidet, fundata, ac rebus diversi generis dotata est, utque bonorum virorum, ac fidelium Christi collatione hætenus copius divitiarum possessionumque accrevisse visa est, ita eam perpetuo apostolici juris præcepto sibi tuisque Successoribus in perpetuum manere decernimus: sintque à pravorum incursione, dolo, et direptione tuta, quæcumque prædicta Ecclesia, immo sedes Episcopalis possidisse hætenus videtur; vel quæcumque acquirere fidelium Christi collatione poterit, id est, vicos, possessiones, curtes, diœceses, diœcesiumque territoria sibi pertinentia. Item arces, castella, agros, vineta, flumina, lacus cum omnibus, quæ in eis sunt instrumentis, servos etiam et ancillas, itemque colonos, census seu redditus, aut etiam pensiones. Ista omnia, et sicut supra dictum est,

Bbb

quorum-

quorumcunque possessionem prædicta Ecclesia habere visa est, aut videbitur, auctoritate apostolica eidem confirmamus, et corroboramus, et in perpetuum valere decernimus, ut nulla violentia aut ingenio ab ea subripiantur aut alienentur. Item decernimus beati Petri Apostoli auctoritate, ut nulla ordinatio ibi Episcopalis existat, id est, nullus consecratur Episcopus in prædicta Ecclesia, nisi electione filiorum ejusdem Ecclesie approbatus; si quis autem insanus aut presumtor res ejusdem Ecclesie devastando, aut diripiendo, itemque minuendo contra hoc nostræ auctoritatis privilegium venire tenta- verit, aut observare despexerit, nisi condigna emendatione respuerit, excom- municationi subiaceat, anathematis vinculo innodetur, maledictione æterna damnatus sit, ac cum reprobis pœnis subiaceat æternis.

Datum & scriptum per manus Petri abbatis & Cancellarii sacri palatii in mense Decem-
brio, inductione quarta, Anno Domini propitio Domni Joannis XVIII Papæ tertio.

* al. 3.
*NB. Alii
hunc vocant
Joan. XVIII.
alii XIX.
Vide Spon-
dium.

BENEVALETE.

Annus Christi 1006.

Joannis XIX Pont. 3.
Henrici II Regis 5.
Retharj Ep. Pad. 24.

Dithm. l. 6.
Sigebert. m.
chron.
Chron. ca-
mar.
Anselm. a-
pud Cha-
peau. t. 1.
c. 13.
Expedi-
tio Hen-
rici pro
Godefri-
do con-
tra inva-
sores
Lotha-
ringiæ.

Vix dum Rex conquieverat à bello Polonia, cum novum illi intestinumque bellum anno proximo obortum. Dederat anno su-
periori, ut diximus, Henricus Rex Ducatum Lotharingiæ Godefri-
do Virdunensis Comitis filio: ea res magnopere offendit Albertum
Namurcensem, & Lambertum Lovaniensem Comitem, quorum ille
Ermgardem, hic Gerbergam, utramque Ottonis Imperatoris so-
rem, in matrimonio habebat, eoque jure uxorio sibi Lotharingiæ
principatum vendicabant; his se conjunxit Balduinus Flandriæ Co-
mes, auxilijs Roberti Franciæ Regis, & Richardi Nortmanniæ Ducis
subnixus, ac Godefrido bellum intulit. His provocatus Henricus
Rex, Godefridi clientis partes suscepit, ductoque in Flandriam exer-
citu, Valentianas obsedit. Bellum id in alterum annum protractum,
quo Gandaviensis arx expugnata, & multæ Flandro urbes ereptæ.
His Balduinus supplicis factus, ritu supplicis se ad pedes Regis abjecit,
impetratæque veniæ jussus est fidem & obsequium jurare.

De fun-
dando
Bamber-
genſi epi-
ſcopatu
cogitat
Henricus.

Sed longè illustrius hoc anno Henricus Rex aggressus est opus:
Bambergæ nimirum, ut jam à multis annis meditatus fuerat, no-
vum Episcopatum ex hereditarijs bonis condere cœpit. Nam eam
urbem cum circumjacentibus prædijs & locis donatam acceperat
ab Ottone III Imperatore, consanguineo suo, quam postea Cuni-
gundæ conjugui dedit; & cum inter castos sanctosque convenisset
conju-

conjuges
suorum,
gendam.
scopus H
berstadi
Episcopa
tôque f
Quam in
cofurti E
ni Episco
Henricio
Scriptor
nianus Sc
ad hunc
ctus, alij
bitam vo
madvert
troverſia
ſit France
utriuſqu
rit. Al
ricus Rex
lenſi Epi
piſcopus
Baſileen
ſcopi:
tenſis, B
ribertus
winus C
genſis A
Episcop
ſuiſſet,
rum ſuo
patum
parte di
ſatisfact
genibus
mento,
erigeret
duxit E
te Episc
ligiſus,
Tangm
ſiſſi

conjuges, non alium hæredem, quam Christum scribere bonorum suorum, omnia consilia convertere in Episcopi sedem Bambergæ erigendam. Huic verò instituto obstabat acerrimè Herbipolensis Episcopus Henricus, D. Heriberti frater, haud secus, quàm olim Halberstadiensis Episcopus Ottoni M. in condendo Magdenburgensi Episcopatu, quòd locus esset intra jurisdictionem suæ diocesis, multoque simul bonorum censu Successores Episcopi orbandi essent. Quam in rem componendam determinandamq; rogatu Regis, Francofurti Episcoporum synodus congregata, ad quam omnes Cisalpinii Episcopi convenerunt, ut multis exponit Dithmarus, Auctor vitæ Henricici apud Gretzerum, alijque. Sed magna controversia inter Scriptores, quo anno hæc Francofurtensis Synodus sit habita: Marianus Scotus, Albertus Stadenensis, Tangmarus, Baronius, ac Binius ad hunc annum Christi MVI. revocant. Hermannus contra, alijque, qui Browero probatiores videntur anno sequenti habitam volunt; sed inde lis illa (id quod auctores hi aut non animadvertere, aut non distinguere satis potuerunt) quòd in hac controversia de Episcopatu Bambergensi duplex synodus congregata sit Francofurti; uti id ex vita D. Henrici apud Gretzerum, actis utriusque synodi, & diversa Episcoporum præsentia constare poterit. Altera hoc anno MVI est habita, ad quam postquam Henricus Rex commutationem bonorum & satisfactionem Herbipolensi Episcopo obtulit, convenere Willigisus Moguntinus Archiepiscopus, Burchardus Wormatiensis, Walbero Spirensis, Adalbero Basileensis, Lambertus Constantiensis, Udalricus Curienensis Episcopi: Ludolphus Trevirensis Archiepiscopus, Theodericus Metensis, Bercholdus Tullensis, & Heymo Virdunensis Episcopi: Heribertus Colonienensis Archiepiscopus, Notkerus Leodiensis, Erwinus Cameracensis Episcopi: Tangmo, sive Daganus Magdenburgensis Archiepiscopus, Hildolfus Manticanus Episcopus. In hoc Episcoporum consessu, postquam Henricus gravi oratione exposuisset, quo piæ mentis suæ consilio perciperet Christum bonorum suorum hæredem scribere, ex ijsque Bambergensem Episcopatum condere, ne queri posset Herbipolensis Episcopus ulla sui parte diocesin suam minuendam, offerre se pro arbitrio Patrum satisfactionem, quantam illi decernerent. Hæc cum flexis humilibus peroraret, memorabili ad posteritatem modestiæ documento, non prius surrexit, quàm Moguntini Archiepiscopi manibus erigeretur. Adea Berengarius Herbipolensis Episcopi legatus protulit Ecclesiæ suæ privilegia, obtestatus Patres, ne quidquam absente Episcopo suo statuerent, quo Ecclesiæ suæ juri derogaretur. Willigisus, qui consilio præerat, patres iussit ire in suffragia. Primus Tangmo Magdenburgensis Archiepiscopus, vir spectatæ sanctitatis

Quam in rem Francofurtensis synodus celebratur. Marianus Scotus. Tangm. in vita Bernwardi. Baron. ad hunc annum.

Henricus flexis genibus rogat Episcopos ut foundationem Bambergensem admittant.

Joannes
Pontifex
confirmat
Bamber-
gensis E-
piscopa-
tus insti-
tutionem.

tis pro Henrico Rege pronunciat, quem ceteri ordine suis suffra-
gijs consecuti. Rex quoties advertit Episcopi suffragium in diversa
abire, rursus in terram prostratus supplicis ritu orabat, tanquam rei
causa ageretur, demirantibus cunctis Regis submissionem, qui tan-
ta veneratione majestatem Regiam Episcoporum judicio subiceret.
Tandem Regis causa omnium prope sententijs probata, statutum,
que ad Pontificem esse referendam, ut is comprobarer. Missi le-
gati cum actis synodi, & Pontifex Joannes XVIII, coacto Romæ
Episcoporum consilio, acta primæ Francofurtensis synodi com-
probavit, sancivitque Episcopatum Bambergensem Apostolica quo-
que auctoritate condi posse pro Regis arbitrio. Quam in rem
magnificas literas dedit ad Henricum Regem & Germaniæ Episco-
pos, scriptas mense Junio indictione V. qua jam annus Christi in-
sequens M VII designatur, uti diploma hoc Pontificis recitatur à
Gretzero in vita S. Henrici, & concilij.

Annus Christi 1007.

Joannis XIX Pont. 4.
Henrici II Regis 6.
Retharij Ep. Pad. 25.

Auctor vi-
tae S. Henri-
ci.
Concil. Gen.
edit. Par.
Iterata
Synodus
Franco-
furtensis,
in qua
Pontifi-
cium de-
erigendo
Episcopa-
tu Bam-
berg in-
dultum
ab Epi-
scopis re-
cipitur.

Igitur ad has Pontificis literas, ut auctor vitæ S. Henrici perhibet,
habuit est rursus generale concilium in Franchonsfurt, cui praesedit Wil-
ligisus Moguntinus. Universi Archiepiscopi et Episcopi, qui interfuerunt,
numero XXXVI, cum debita veneratione privilegium sedis Apostolicae
susceperunt. Atque hæc est altera Francofurtensis synodus, quæ III
Novembris à scriptoribus congregata memoratur, diversa à prima,
in qua Episcopi Pontificiam sententiam Romæ allatam in erigen-
do Bambergensi Episcopatu confirmaverunt. Interfuere autem, præ-
ter Henricum Regem jam omni metu absolutum, hi Archiepiscopi,
& Episcopi, quorum singuli diplomati Pontificis subscripsere. Willi-
gisus sanctæ Moguntinæ Ecclesiæ Archiepiscopus, Ratherus, sive
Retharius Paderbornensis Episcopus, Megingaudus Eichstatisensis,
Bernwardus Hildesheimensis, Lambertus Constantiensis, Arnolfus
Halberstadiensis, Uldaricus Curienfis, Burchardus Wotmatienfis,
Werinarius Argentinenfis, Walterus Spirensis, Bruno Augustenfis
Episcopi.

Liudolphus Trevirensis Archiepiscopus.

Berchtoldus Tullensis, Heimo Virdunensis Episcopi.

Harwigus Juvavenfis seu Salisburgensis Archiepiscopus.

Christia-

Christianus
Frising

Herib

Schwidger
doric

Dagi

Hildiward

Burch

Bado

Anaf

Adalbero

Ecke

gesti

Hi n

scopis, à q

lenfi Episc

ter Retha

inter prov

in senio, &

cus voti c

dum Car

episcopus

quam ut

faceret, &

& Grego

sima con

Bamberg

sub patre

quod sub

no Henr

kingense

Maji, Bar

burgensi

ecrat, &

mus, q

vilu

Christianus Pataviensis, Gebhardus Ratisbonensis, Egilbertus
Frisingensis, Adalbero Brixienſis Episcopi.

Heribertus Colonienſis Archiepiſcopus.

Schwidgerus Mimigardevordenſis, Anſfridus Trajeſtenſis, Theo-
doricus Mindenſis, Thietmarus Oſnabrugenſis Episcopi,

Dagino ſive Dangmo Magdenburgenſis Archiepiſcopus.

Hildiwardus Citizenſis Episcopus.

Burchardus Laudunenſis, ſeu verius Lugdenſis Archiepiſcopus.

Badolphus Tarentaſienſis Archiepiſcopus.

Anaſtaſius Ungrorum Archiepiſcopus.

Adalbero Baſileenſis, Hugo Genuenſis, Henricus Lauſonenſis,
Eckehardus Scleſwicenſis, Albericus Cumanus, Richolfus Ter-
geſtinenſis Episcopi.

Hi nimirum octo Archiepiſcopi cum ſuis provincialibus Epi-
ſcopis, à quibus, præſente rursus Rege Henrico, atque ipſo Herbipo-
lenſi Episcopo, Bambergensis Episcopatus est confirmatus; quos in-
ter Retharius Episcopus noster ordine consecrationis primo loco
inter provinciales suos Episcopos conſediſſe memoratur, quippe qui
in ſenio, & ætate gravis, in xxv annum Episcopatum gerebat. Henti-
cus voti compos primum Episcopum Bambergæ impoſuit Eberhar-
dum Cancellarium ſuum, quem & eodem die Willigisus Archi-
episcopus consecrav. Neque Rex quicquam impenſius habuit,
quam ut per commutationem poſſeſſionum Herbipolenſi ſatis-
faceret, & Bambergensem Eccleſiam S. Petro & Paulo. S. Kiliano
& Gregorio M. patronis dedicatam unà cum Cunigunda ſanctiſ-
ſima conjuge prædijs ac bonis dotaret. Duo præterea in ea urbe
Bambergensi monasteria ab eo condita, alterum Canonicoꝝ
ſub patrocinio S. Stephani, alterum Monachorum D. Benedicti,
quod ſub tutela Michaelis Archangeli eſſe voluit. Hoc etiam an-
no Henricus Rex Francofurti Calend. Novembris Abbatiam Tec-
kingenſem donat Bambergensi Episcopo. Et jam antè, VI Idus
Majj, Bambergæ Frisingenſi Episcopo, & XVII Calend. Julij Neun-
burgenſi Virginum cœnobio Ratisbonæ donationum tabulas fe-
cerat, quorum diplomata apud nos ſunt, quæ hic prætermitti-
mus, quòd Saxoniam non contingant.

Primus
Bamber-
gæ Epi-
ſcopus
Everhar-
dus Can-
cellarius.

Annus

Annus Christi 1008.

Joannis XIX. Pont. 5.

Henrici II Reg. 7.

Retharij Ep. Pad. 26.

*Diibm. l. 6.
Brouwer, in
ann. Trev.
Hist. Boj.
Megingaudum
Trevi-
rensi Ec-
clesiæ
præfuit
Henric9,
eumque
contra A-
dalbero-
nem pro-
pugnat.*

Annus insequens Christi supra millesimum octavus Henricum rursus intestino bello involuit. Excesserat è vivis Liudolphus Trevirensis Archiepiscopus, in cujus locum elegere Trevirenses pleriq; Adalberonem Cunigundæ Reginæ fratrem, favore magis Regis gratiaq; captandæ causa, quam religionis bono; quòd licet præpositus jam esset ad S. Paulinum, juvenis tamen & ætate immaturus ad tanti muneris dignitatem censeretur; cò Henricus Rex Megingaudum, Wiligisi Archiepiscopi Camerarium, Ecclesiæ Moguntinæ Præpositum, virum nobilem ac gravem, multisque in Ecclesiâ muneribus probatum Trevirensibus dedit Antistitem. Quod tanto laudabilius fuit in optimo Rege, quo sincerius constantiusque præfules Ecclesiæ non à propinquitate familiæ & sanguinis, sed à virtutis æstimatione, bonoq; Ecclesiæ deligendos censeret. Contra Adalbero qui jam omni ambitione Episcopatum illum præcerperat, palam rebellare, occupare palatium, pontem præmunire Castellis, armare Cives, atque omnes per Mosellam aditus intercludere, ne quis Megingaudum accessus pateret. Adjungere se Adalberoni fratres ejus, Henricus Dux Bojariæ à Rege impositus, & Theodericus Metensis Episcopus, Fridericus Comes Luxemburgi, compluresque Dynastæ, jam ante offensi, quòd Rex dotem Cunigundæ averteret à familia in Episcopatum Bambergensem. Megingaudus tam potenti factioni impar Henricum Regem implorat. Ille haud cunctatus, celebrato Ratisbonæ Palchate, cum exercitu ex Saxonia atq; alijs provincijs contracto Coloniam advolat, ubi Megingaudum à Coloniensi, Moguntino, & Balderico præfulibus Episcopum consecrari jubet. Inde in Trevirorum fines progressus, urbem atque palatium in xvi hebdomadem obsidet; nec prius armis & machinis frangere licuit, quam fame pressi se ad arbitrium Regis dederent. Ita Regis beneficio Megingaudus Archiepiscopus impositus; quanquam is metu Adalberonis per octennium, quo belli omnis expers vixit, Confluentiæ munere Pontificio perfunctus sit. Magno detrimento christianæ religionis is intestinus motus exarsit, quòd per id tempus Boleslaus Poloniæ Princeps Saxoniæ fines ingressus, populabundus Magdenburgum usque procurrerit, Zerbestam, vicinalque Saxoniæ urbes terroribus complendo; & Duces, quibus id bellum à Rege imperatum erat, neglectius per suam absentiam administratint.

Diibm. l. 6.

Sustulic

Sustulic
& Ansfridu
modum id
Sed lo
clarissimis i
burgenfis E
postquam
ro sanctissi
Apostolica
opere à Pr
cum xviii
rio vitam f
Scotus, U
tempus D
us in Boru
sa; ac post
sam celeb
gi hoc test
christianis
ejusmodi,
xerit non
rum esse m

Prox
Martij, e
nistrato p
consignat
quiens, R
nati, secun
scopi offic
commisso
rum, opera
ria non m
eo præc
Hujus p
formand
vel super

Sustulit hic annus è vita mortalium Notgerum Leodiensem & Ansfridum Ultrajectensem, duos præclaros Episcopos, quemadmodum id fasti singulorum docent.

Sed longè illustrior mors D. Brunonis Prussorum Apostoli. Is clarissimis in Saxonia Comitum natalibus ortus, & Dithmari Merseburgensis Episcopi consanguineus, ac cum illo in scholis enutritus, postquam à Tangmaro Archiepiscopo consecratus sacerdos, in cle- ro sanctissimam vitam egisset, divino spiritu accensus, petijt à sede Apostolica potestatem docendi barbaras gentes; quo in sancto opere à Prussis manibus & pedibus primum truncatus, ac deinde cum xviii socijs xvi Calend. Martij capite plexus, glorioso martyrio vitam finijt; quemadmodum Dithmarus, Sigebertus, Marianus Scotus, Ursbergensis, alijque scriptores hæc confirmant. Per id tempus D. Bonifacius quoque Ottonis Imperatoris consanguineus in Borussiam profectus Evangelij inter barbaros disseminandi causa; ac postquam sacerdotalibus ornamentis indutus, tanquam Missam celebraturus, per medias ignium flammæ illæsus transisset, Regi hoc testimonio Christi fidem asserendo, à fratre Regis, quem christianis jam legibus imbuerat, barbarè interemptus est. Multa ejusmodi, Scriptorum incuriâ, desiderantur in nostris: ut rectè dixerit non nemo apud Adamum Bremensem, tantam eorum Martyrum esse multitudinem, ut ægrè numerus iniri possit.

Martyrium S. Brunonis Prussorum, & S. Bonifacii Borussorum Apostoli.

Petrus Damianus in vita B. Reginaldi.

Annus Christi 1009.

Sergij IV. Pont. 1.
Henrici II Reg. 8.
Retharij Ep. Pad. ultimus.

Proximo dehinc anno, qui Christi erat M. VIII, pridie Nonas Martij, excessit è vita Retharius Episcopus Paderbornensis, administrato per *XXVIII annos Episcopatu, ut Auctor vitæ Meinwerci consignat; quem hoc præterea elogio exornavit: *Eo tempore, in-* *al. XXVII.
quiens, Retharius inter quamplurimos, qui scientiâ præditi, moribus ador- Chron. Hil-
nati, secundas regni partes strenuè adjuvabant, enituit, qui nomen Epi- desienf.
scopi officio tenuit, moribus implevit. Denique cura pervigili intendens Necrolog.
commisso gregi, in collectione dispersorum, et conservatione congregato- Herisfens.
rum, operam continuam dedit; et ab Ottone Rege, aliisque fidelibus dona- Chron. Ste-
ria non modica diversis temporibus acquisivit. Sicuti hætenus res ab derburgen-
eo præclare gestas ad singulos propè annos commemoravimus. se à Meibo-
Hujus prima cura & sollicitudo versata in disciplina cleri populique mio editum.
formanda; tum ut bona & possessiones Ecclesiæ Paderbornensis, Gobelinus.
vel superiorum quorundam Episcoporum incuriâ, aut temporum Mors Re-
iniqui- tharii E-
piscopi.

Sustulit

iniquitate neglectas restitueret in integrum; quod auctor vitæ Meinweri satis indicare visus est. Accessit miserabile incendium, quo Basilica, Collegium Canonorum, & magna pars urbis deflagavit. Veritus enim, ne se Episcopo exusta Canonorum domo, communis vitæ societas, quod Treviris jam factum deplorant eorum annales, solveretur, Henrici Regis, aliorumque piorum hominum subsidia imploravit, obtinuitque, quod Dithmarus scribit, postquam Paderbornæ Monasterium, et omnis ejus apparatus flamma nostræ iniquitatis consumpsit, multorum fidelium corda sunt commota, quæ amor divinæ remunerationis ad hæc reparanda accendit. Corpus Retharii in Basilica, quam toto nisu instaurabat, humatum est. Per id tempus Henricus Rex 4 Idus Martij Tremonia egit, ut ex diplomate Theodorico Episcopo istuc dato, quo universim omnia Ecclesiæ bona in tutelam imperij suscipiuntur, constare poterit; utrumque à Gunthero Cancellario eodem die Tremonia conscriptum. Inde Goslarium profectus, ubi Cineralia celebravit. Pastore destitutus Clerus Paderbornensis illico legatos suos ad eum direxit, ut auctor vitæ Meinweri pergit referre, qui et obitum Episcopi denuntiarent, et clementiæ solatium de successore idoneo suppliciter implorarent; qua lugubri Rex audita legatione, talem tantumque virum condigno more deflevit, et Missarum elemosynarumque debita commemoratione animam ejus divinæ pietati commendavit. Quo satis denuo constat, quanti hunc integerrimum Præfulem fecerit Rex, magnus Cleri & Præfulem æstimator. Consecutus præterea Retharius pro animæ solatio ceterorum Episcoporum ac Sacerdotum subsidia ex sacro fraternitatis fœdere, quod supra Tremonia inter Episcopos ac Principes convenisse memoravimus.

Goldast.
tom. 3. cons.
ser. Imp.
pag. 311.
Pistorium in
dipl. Menn.
densi.
Auctor vi-
tae Mein-
weri.
Deplora-
ta ab
Henrico
Rege.

ANNA-